



کد محصول
ES1584



آخرین بروزرسانی
۶ آبان ۱۴۰۴

جزوه

مصاحبه استخدامی بانک رفاه کارگران

ویژه آمادگی برای آزمون مصاحبه و گزینش استخدامی بانک رفاه کارگران ✓

شامل مباحث مهم و پرکاربرد به زبان ساده و روان ✓

جزوه آموزشی به همراه ۳۸ سوال تشریحی با پاسخنامه ✓



لینک های مفید مصاحبه استخدامی بانک رفاه کارگران

خرید این محصول	سوالات رایگان بانک ها با پاسخنامه
خرید سوالات بانک رفاه	خرید سوالات عمومی بانک ها
خرید جزوه عمومی بانک رفاه	خرید جزوه مصاحبه و گزینش
خرید سوالات مصاحبه و گزینش	منابع مصاحبه و گزینش
شبکه های اجتماعی ایران عرضه (فایل های رایگان + تخفیفات هفتگی + اخبار)	

(برای مشاهده هر بخش روی آن بزنید )

آخرین بروزرسانی ها:

۱۴۰۴/۰۸/۰۶ تالیف مجدد محصول

فهرست مطالب

- ❖ فصل اول: مقدمه ای بر مصاحبه - صفحه ۴
- ❖ فصل دوم: مباحث تخصصی بانک ها - صفحه ۱۲
- ❖ فصل سوم: سوالات تشریحی مفاهیم بانک با پاسخنامه - صفحه ۲۳ (۵ سوال)
- ❖ فصل چهارم: تجربیات داوطلبان در آزمون مصاحبه بانک ها - صفحه ۲۴
- ❖ فصل پنجم: جزوه و سوالات مصاحبه عمومی و گزینش - صفحه ۲۸
- ◀ بخش اول: جلسه حضوری مصاحبه و گزینش استخدامی
- ◀ بخش دوم: احکام شرعی (۱۵ سوال)
- ◀ بخش سوم: معارف اسلامی (۵ سوال)
- ◀ بخش چهارم: اطلاعات عمومی (۲ سوال)
- ◀ بخش پنجم: دانش سیاسی (۸ سوال)
- ◀ بخش ششم: مباحث روانشناختی
- ◀ بخش هفتم: قرآن کریم (۳ سوال)
- ◀ بخش هشتم: سوالات برگرفته از تجربیات داوطلبان در مصاحبه (۵ سوال)

این جزوه، خلاصه ای از جزوه مصاحبه بانک رفاه کارگران عمومی می باشد. در صورت تمایل به تهیه نسخه کامل آن به همراه سوالات، می توانید این محصول را از سایت ایران عرضه خریداری نمایید.

خرید محصول

❖ فصل اول: مقدمه ای بر مصاحبه

تعریف مصاحبه

مصاحبه نوعی تماس چهره به چهره است که از طریق آن، مصاحبه کننده این امکان را می یابد که رفتار مصاحبه شونده، ویژگی های آشکار و شخصیت او را از ابعاد مختلف مشاهده و بررسی کند. در واقع، مصاحبه در فرآیند گزینش یک گفت و گوی رسمی و عمیق است که به منظور ارزیابی شایستگی داوطلب صورت می گیرد.

انواع مصاحبه

۱. مصاحبه های سازمان یافته یا مستقیم
در این نوع مصاحبه، مصاحبه کنندگان معمولاً مجموعه ای از سؤالات معین و از پیش تعیین شده را مطرح می کنند. اگرچه سؤالات این نوع مصاحبه، صحت فرآیند را تا حدود زیادی تضمین می کند، اما به مصاحبه کننده امکان پیگیری پاسخ های جالب را نمی دهد و مانع بروز خلاقیت مصاحبه گری و کسب اطلاعات جامع تر می شود.

۲. مصاحبه های سازمان نیافته یا غیرمستقیم

در این نوع مصاحبه به مصاحبه شونده فرصت داده می شود تا به سؤالات مختلفی که بر حسب موضوع در طول مصاحبه مطرح می گردد، آزادانه و حتی بدون محدودیت زمانی در محیطی دوستانه پاسخ دهد.

۳. مصاحبه های مختلط

معمولاً مصاحبه کنندگان در عمل ترکیبی از سؤالات مستقیم و غیرمستقیم را به کار می برند. این روش از قابلیت اعتماد بیشتری نسبت به دو روش قبلی برخوردار است. عموماً در طرح «مدیران فردا» از این نوع مصاحبه استفاده خواهد شد.

۴. مصاحبه های تحت فشار

اگر موقعیت شغلی، تحمل فشارهای عصبی زیادی را می طلبد، اینگونه مصاحبه ها، سعی در کشف چگونگی واکنش متقاضی دارد، تا بتواند واکنش مصاحبه شونده را به فشارهای ناشی از شغل بررسی کند.

تیم مصاحبه

تیم مصاحبه، با توجه به ترکیب تعداد مصاحبه کنندگان و مصاحبه شونده متفاوت است که از آن جمله میتوان به تیمهای مصاحبه زیر اشاره داشت:

۱. **مصاحبه فرد به فرد:** در این مصاحبه فقط یک نفر مصاحبه کننده و یک نفر مصاحبه شونده وجود دارد از این روش معمولاً برای ارزیابی عمیق تر شخصیت مصاحبه شونده استفاده می شود.

۲. **مصاحبه چند نفر با یک نفر:** در این روش مصاحبه با حضور چند نفر مصاحبه کننده و یک نفر مصاحبه شونده انجام می شود. مصاحبه کنندگان هر یک در زمینه ای خاص مثلاً روانشناسی، مهندسی مدیریت سازمان و ... تخصص دارند.

مراحل اجرای مصاحبه:

فرآیند مصاحبه از مراحل مختلفی تشکیل می شود که طی آن باید به ترتیب زیر رعایت گردد:

۱. مرحله آمادگی

پیش از تشکیل جلسه مصاحبه، لازم است مصاحبه کننده اطلاعات مربوط به داوطلب (نظیر نمرات آزمون های کتبی، فرم درخواست و...) و نیز شرایط احراز شایستگی مرتبط با شغل را مورد بررسی قرار دهد. مصاحبه باید بر اساس این اطلاعات انجام گیرد.

۲. آغاز مصاحبه و ایجاد ارتباط

ایجاد ارتباط بر دوش مصاحبه کننده است. فرض کنید داوطلب کمی نگران است و علائم تنش روانی از خود نشان می دهد. اگر مصاحبه کننده بخواهد به واقعیت ها پی ببرد، باید نخست کاری کند تا از میزان تنش داوطلب کاسته شود و وی احساس آرامش و راحتی نماید.

۳. ورود به مصاحبه اصلی و تبادل اطلاعات

در این مرحله، مصاحبه کننده باید بر مبنای شرایط احراز یا معیارهای شایستگی، با دقت و ظرافت سؤالاتی را مطرح کند تا ضمن جمع آوری اطلاعات مورد نیاز، دیدگاه کلی مصاحبه شونده را نسبت به مسائل مربوط به کار و زندگی ارزیابی نماید. به طور کلی، مصاحبه گر باید سؤالات را به گونه ای طرح کند که بیشترین اطلاعات ممکن در ارتباط با معیارهای گزینش به دست آید.

۴. پایان مصاحبه

پس از اطمینان از اینکه همه سؤالات مورد نیاز مطرح شده و پاسخ مناسب برای هر سؤال دریافت گردیده است، مصاحبه به پایان خود نزدیک می شود. بهتر است پایان مصاحبه با نشانه های رفتاری مشخص شود، مانند نگاه کردن به ساعت، بستن پرونده یا گفتن: «آیا نکته دیگری برای بیان دارید؟»

در این مرحله، باید دقت شود که هیچ نشانه ای مبنی بر پذیرش یا عدم پذیرش به مصاحبه شونده داده نشود؛ زیرا ممکن است داوطلبان بعدی کیفیت بالاتری داشته باشند یا مصاحبه شونده در مراحل دیگر فرآیند گزینش موفق نشود.

۵. نتیجه گیری از مصاحبه

پس از پایان مصاحبه، مصاحبه کنندگان باید برداشت کلی خود را همراه با تجزیه و تحلیل پاسخ های داوطلب گزارش دهند. برای ارتقای صحت، قابلیت اعتماد و اعتبار مصاحبه، ارزیابی ها باید مبتنی بر مصادیق حاصل از مصاحبه باشد.

نکات رفتاری در جلسه مصاحبه استخدامی

هنگامی که نوبت ورود شما به جلسه مصاحبه فرا می‌رسد، در صورت بسته بودن در، ابتدا در بزنید و سپس وارد اتاق شوید. پس از ورود، نگاهی کوتاه به حضار داشته باشید و به ترتیب، از نزدیک‌ترین نفر تا آخرین فرد، به همه سلام کنید. پس از آن، با اجازه گرفتن از مصاحبه‌کنندگان، بنشینید. نحوه نشستن باید آراسته، رسمی و به دور از هیجان یا استرس بی‌مورد باشد.

نحوه پاسخ به سوالات مصاحبه استخدامی بانک

تعداد سوالات مصاحبه استخدامی بانک‌ها ممکن است برای داوطلبان شرکت‌کننده در آزمون‌های کتبی و یا گزینش از طریق ارسال رزومه متفاوت باشد. در حالت کلی سوالات مصاحبه استخدامی بانک شامل ۲۰ تا ۳۰ سوال در بخش‌های مختلف عمومی، تخصصی و عقیدتی سیاسی می‌باشد.

سوالاتی که در مصاحبه بانک‌ها پرسیده می‌شود:

پنج سال آینده را چگونه پیش‌بینی می‌کنید؟

وقتی به آینده فکر می‌کنم، خود را می‌بینم که در حال یادگیری مهارت‌های مورد علاقه ام هستم، تجربیاتی در حوزه بین‌الملل کسب خواهم کرد و شاید مهارت‌های رهبری خود را محک بزنم. اما از فرصت‌های جدید نیز غافل نخواهم بود.

نقاط قوت شما چیست؟

یکی از سوالات پرتکرار مصاحبه‌های شغلی! هدف سوال این نیست که فهرستی بلند بالا از خصایل نیکو ردیف کنید: «خلاق»، «منظم»، «متعهد» و... سه توانایی مهم خود را بگویید و مثال‌هایی برای اثباتشان بیاورید.

نقاط ضعف شما چیست؟

توانایی شناسایی ضعف‌ها خودش با ارزش است! مصاحبه‌کننده می‌خواهد بداند تا چه حد با خودتان صادق هستید؟ آیا به دنبال رشد شخصی هستید؟ می‌توانید به موضوعی اشاره کنید که تازه برای بهبودش تلاش کرده‌اید و توضیح دهید چه کارهایی انجام داده‌اید که رشد کنید.

چرا باید شما را استخدام کنیم؟

اگر واقعاً برای این موقعیت شغلی مناسب هستید، آن را تاکید کنید و توانایی‌هاتان را یادآور شوید؛ اما توجه داشته باشید که ممکن است افرادی دیگری هم سطح یا بالاتر از شما برای آن شغل درخواست داده باشند.

چرا می‌خواهید اینجا کار کنید؟

فرصتی طلایی برای اینکه نشان دهید درباره شرکت تحقیق کرده‌اید. از ویژگی‌های مثبت و آوازه شرکت بگویید و توضیح دهید که با استخدام در شرکت چگونه می‌توانید اهداف و برنامه‌هایتان را دنبال کنید.

دستمزد درخواستی‌تان چقدر است؟

این سوال شاید سخت‌ترین سوال مصاحبه‌های شغلی باشد مخصوصاً برای افراد تازه کار. دستمزد درخواستی به میزان تجربه، رقبا و حتی پولی که هم اکنون در جیب دارید بستگی دارد! اما چند قانون سرانگشتی وجود دارد که با رعایت آن‌ها می‌توانید از پس این سوال برآیید

چه چیزی به شما انگیزه می‌دهد؟

انگیزه موضوعی کاملاً شخصی است؛ بنابراین پاسخ درست یا غلطی وجود ندارد. ممکن است پیشرفت شغلی به شما انگیزه بدهد یا رشد شخصی، شاید هم انگیزه شما حمایت از خانواده باشد، همه این جواب‌ها خوب هستند؛ البته در برخی مشاغل انگیزه‌هایی مانند کمک به دیگران یا اثرگذاری در جامعه ممکن است با ارزش‌تر باشند.

آیا در کار تیمی موفق هستید؟

خیلی‌ها در رزومه می‌نویسند: مهارت کار تیمی، اما تعداد کمی واقعاً این مهارت را دارند. آیا در گذشته موقعیت‌هایی پیدا می‌کنید که در برقراری ارتباط با افراد خوب عمل کرده باشید؟ لازم نیست در حتماً در مسائل کاری باشد، می‌توانید از گروه‌های دانشجویی یا ورزشی یا هر جای دیگری مثال بیاورید.

سوالاتی دارید؟

قانون اول: همیشه سوالاتی بپرسید! هیچ وقت نگویید نه. از قبل تمرین کنید که می‌خواهید چه سوالاتی از مصاحبه کننده بپرسید. می‌توانید بخواهید درباره نحوه مصاحبه به شما بازخورد دهد.

چرا این شغل را می‌خواهید؟

فقط درباره خوبی‌های کار کردن در این شرکت نگویید. عمیق‌تر شوید و بگویید چرا این فرصت شغلی در راستای اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت شماست.

لیست سوالات اختصاصی مصاحبه استخدامی بانک‌ها

پس از انجام مراحل پرسیدن سوالات عمومی و آشنا شدن مختصر با داوطلب تیم مصاحبه کننده سوالات اختصاصی مصاحبه بانک را از متقاضیان می‌پرسند. سوالات تخصصی مصاحبه از سوالات عمومی کمی بیشتر است، به این دلیل که جواب دادن به این بخش اهمیت بیشتری دارد. معمولاً سوالات تخصصی استخدامی بانک بر اساس سمت شغلی متفاوت است، لذا در روز مصاحبه حضوری داوطلبان دسته بندی شده و در گروه‌های جداگانه به اتاق مصاحبه رده شغلی مورد نظر خود دعوت می‌شوند. نمونه ای از سوالات به شرح زیر است:

- چه روشی را برای پیشبرد وظایف شغلی خود و رسیدن به اهداف بانک را در نظر دارید؟
- وقتی مشتری با قوانین افتتاح حساب یا سایر عملیات بانکی آشنایی ندارد، چگونه با او رفتار می‌کنید؟
- وقتی باید چندین پروژه ای را به سرانجام برسانید، چگونه آن‌ها را مدیریت می‌کنید؟

چند نکته در باب مصاحبه

در مصاحبه نه تنها می توانید ماهیت واقعی خودتان را نشان دهید، بلکه می توانید آن را به منزله پلی برای رسیدن به موفقیت هم تصور کنید. گذشتن از این پل و صدها پل دیگر که بخشی از زندگی شما را تشکیل می دهد تنها با اراده خودتان میسر است. در ادامه به نکاتی که رعایت آن ها می تواند مصاحبه شغلی را به موفقیت سوق دهد، اشاره می شود.

در مصاحبه های کاری همان چیزی باشیم که هستیم

حتما رزومه خود را همراه داشته باشید

اگر چه قبلا رزومه خود را برای مجموعه ای که برای مصاحبه نزد آن ها رفته اید، ارسال کرده اید، اما بهتر است یک نسخه از رزومه خود را به عنوان یک شرح حال از زندگی شغلی خود همیشه به همراه داشته باشید و هر از چند گاهی آن را به روزرسانی کنید.

استفاده شایسته از زبان بدن

بهتر است در زمان مصاحبه از زبان بدن بهترین استفاده لازم را ببرید. قرار نیست به یک کلاس آموزش زبان بدن بروید. فقط کافی است چند حرکت که با موضوع مورد بحث مرتبط است را یاد بگیرید. به یاد داشته باشید که دانستن روان شناسی کار و استفاده از حرکات درست بدن در کل زندگی بزرگ ترین گام برای رسیدن شما به موفقیت خواهد بود.

بهتر است در هنگام ورود به اتاق مصاحبه فوراً به چشمان مصاحبه گر نگاه کنید، البته به چشمان مصاحبه گر براق نشوید. به خاطر داشته باشید همیشه اولین نگاه در چشمان هر کس در زمانی که مصاحبه گر صحبت می کند، به علامت تایید صحبت های او، سر خود را به طور نرمال تکان دهید و گاهی اوقات با لبخندی او را همراهی کنید

سروقت برای انجام مصاحبه حاضر شوید

از آن دست متقاضیان کار نباشید که یک ساعت جلوتر از زمان مصاحبه به سازمان مربوطه وارد می شوند. اگر با تاخیر وارد شدید، بهانه جویی نکنید که مترو دیرآمد یا ماشینم خراب شد و یا... در واقع وقت شناسی شما نشانه شخصیتتان است که در نمره ارزیابی تان نقش مهمی ایفا خواهد کرد.

راجع به سازمان، اطلاعات کسب کنید

قبل از رفتن برای مصاحبه، بهتر است سایت آن مجموعه را نگاهی بیندازید. اهداف، چشم اندازها، ماموریت ها، برنامه های در دست انجام و برنامه های انجام شده آن ها از جمله موارد مهمی است که می تواند به شما کمک کند تا نسبت به آن سازمان پیش زمینه ای کسب کنید.

اعتماد به نفس داشته باشید

بهتر است صبح روزی که مصاحبه دارید به ورزش صبحگاهی بروید و حداقل ۱۵ بار نفس عمیق بکشید؛ این باعث می شود تا اکسیژن وارد ریه های شما شود. یک دوش آب ولرم بگیرید و صبحانه ای مفصل بخورید. این کار اعتماد به نفس شما را بالا می برد. خود را دست کم نگیرید.

هرگز با سر و صورت عرق کرده در اتاق مصاحبه حاضر نشوید؛ این نشان می دهد که شما دچار استرس شدید شده اید. بهتر است قبل از ورود به اتاق مصاحبه از سرویس بهداشتی مجموعه استفاده کنید و صورت خود را با آب سرد بشویید، خشک کنید و سپس وارد اتاق شوید.

ظاهری آراسته داشته باشید

در روز مصاحبه لباس شایسته و آراسته ای بپوشید. از لباس های اسپورت استفاده نکنید و کتانی نپوشید. آقایان بهتر است از کت و شلوار و لباس مرتب همراه با کفش های واکس زده استفاده کنند، موهایشان مرتب باشد و بهتر است به آرایشگاه بروند و موهای خود را مرتب کنند. حتما عطر بزنید، عطری که باعث سردرد نشود و بوی مطبوعی داشته باشد، برای شما جذبه می آورد. خانم ها هرگز از لباس های پرزرق و برق استفاده نکنند.

بهتر است از مانتو و شلوار و مقنعه و یا اگر چادری هستید از پوشش چادر خود استفاده کنید اما اگر چادری نیستید با چادر به مصاحبه نروید. سعی کنید همان کسی باشید که هستید.

با اطرافیان نزدیک خود به مصاحبه نروید

روز مصاحبه سعی کنید تنها به مصاحبه بروید. هرگز با همسر، پدر و مادر یا دوستان خود به مصاحبه نروید. شما انسان بالغی هستید و قرار است بخشی از مسئولیت یک مجموعه به عهده شما گذاشته شود.

از مصاحبه گر تشکر کنید

در پایان مصاحبه بهتر است از مصاحبه گر تشکر کنید. تشکر بابت زمانی که در اختیار شما قرار دادند و تشکر بابت مطالبی که به شما آموزش دادند.

عاقلانه ترین پاسخ را در مورد حقوق خود اعلام کنید

هرگز نگویید من در مورد حقوق خود نظری ندارم. رقم پایین اعلام نکنید و ارزش خود را پایین نیاورید، رقم خیلی بالا هم اعلام نکنید؛ زیرا رقم های بالا حتما باعث حذف شما خواهد شد.

اشتباهات فاحش در مصاحبه استخدامی

میانگین زمان یک مصاحبه استخدامی حدود ۴۰ دقیقه است، اما ۳۳ درصد از ۲۰۰۰ مدیر شرکت کننده در یک نظرسنجی اظهار کردند که آنان در ۹۰ ثانیه اول مصاحبه خواهند فهمید که آیا داوطلب را استخدام می کنند یا خیر. در همان نظرسنجی، مدیران اشتباهات زیر را به عنوان دلایل اصلی رد داوطلب برشمردند:

✓ ۶۷ درصد گفتند متقاضیان استخدام قادر نبودند تماس چشمی برقرار کنند.

✓ ۴۷ درصد مدیران ابراز می کردند که داوطلبان استخدام هیچ اطلاعاتی درباره شرکتی که برای مصاحبه آمده اند نداشتند.

✓ ۳۳ درصد دلیل رد کردن را نوع نشستن متقاضی هنگام مصاحبه بیان کردند.

ادامه اشتباهات فاحش:

(۱) مهارت‌های ضعیف ارتباطی

- نجوا کردن

- حرکات عصبی مانند جویدن ناخن

یکی دیگر از مهارت‌های ضعیف ارتباطی این است که پاسخ سوالات را با "بله" یا "نه" بدهید. باید اعتماد به نفس خود را حفظ کرده و نشان دهید. عصبی بودن و پاسخ‌های پراکنده و بی‌معنی همگی بیانگر حواس‌پرتی و بی‌توجهی شما می‌باشد. در همین حین، یکی از بدترین لحظات برای مصاحبه‌کننده این است که سوال ساده‌ای بپرسید اما جوابی دریافت نکند. نکته دیگر، از درب نگهبانی و پارکینگ گرفته تا دفتر مصاحبه با همگی با احترام و ادب رفتار کنید.

(۲) پرحرفی

مصاحبه‌کننده می‌خواهد بداند که چرا شما بهترین گزینه برای شغل مورد نظر هستید. آن‌ها تمایلی به شنیدن تمام داستان زندگی شما ندارند. هیچ‌چیز بدتر از شخصی نیست که بی‌جهت و بی‌مورد پرحرفی می‌کند.

سوالی که تقریباً از همه پرسیده می‌شود:

بانک منابع خود را از کجا تامین می‌کند؟

جواب: بانک‌ها عمدتاً از سپرده‌های مردم تأمین مالی می‌شوند، اما در صورت نیاز از سرمایه سهامداران و استقراض از نظام بانکی یا انتشار اوراق نیز استفاده می‌کنند.

منابع بانک = وجوهی که بانک برای اعطای وام و سرمایه‌گذاری به دست می‌آورد ← مثل سپرده‌ها، سرمایه سهامداران، اوراق بدهی.

درآمد بانک = سود وام‌ها، کارمزدها، مشارکت در عقود اسلامی.

عوامل تاثیر گذار بر نرخ ارز چیست؟

نرخ ارز حاصل ترکیب عوامل اقتصادی، سیاسی، مالی، پولی و روانی هست.

عوامل سیاسی و امنیتی: ثبات سیاسی و امنیت داخلی، تحریم‌ها و روابط بین‌الملل

عوامل روانی و انتظارات: انتظارات مردم و فعالان بازار:

مباحث تخصصی مرتبط با بانکدار

الزامات حرفه ای بانکدار

کارمندان بانک باید از خصوصیات شخصیتی خاصی برخوردار باشند:

- جاه طلبی
- توانایی یادگیری بالا
- جامعه پذیری

خصوصیات مهم بانکدار: بانکداران موفق با ویژگی هایی چون: مسئولیت پذیری، توجه، عزم، پیگیری مداوم دانش جدید، دقیق بودن، کوشا بودن، ذهن تحلیلی متمایز می شوند.

وظایف بانکدار

- افتتاح و یا بستن حساب به درخواست مشتری
- کنترل فرم های تکمیل شده، رفع نواقص آن و تطبیق امضای مشتری
- کنترل گردش مالی صندوق خود در پایان روز



❖ فصل دوم: مباحث تخصصی بانک ها

آشنایی با تعاریف و اصطلاحات تخصصی بانک ها

تعریف پول: هر پدیده یا عاملی که عموماً به عنوان وسیله ای برای مبادله و معیاری برای محاسبه ارزش های اقتصادی و در جهت ذخیره ارزش اقتصادی و ابزاری برای پرداخت های آتی مورد استفاده قرار می گیرد.

مزایای پول کاغذی:

(۱) با سهولت بیشتری می توان آن را جابه جا کرد.

(۲) نمی توان به میل خود، پول کاغذی را به مقدار نامحدود چاپ کرد.

بانک: واسطه مالی که وجوه مشتریان را جمع آوری و آن ها را جهت اعطای وام و اعتبار به کار می گیرد.

تاریخچه بانکداری در ایران

قبل از دوره هخامنشی، بانکداری به طور ابتدایی مرسوم بود ولی در انحصار معابد و شاهزادگان قرار داشت. در زمان هخامنشیان، بازرگانی رونق یافت و پول مسکوک رواج پیدا کرد.

بانکداری در ایران به مفهوم واقعی از سال ۱۲۶۶ ه.ش با تأسیس بانک جدید شرق (اساساً انگلیسی) آغاز شد. این بانک برای نخستین بار اقدام به افتتاح حساب جاری به نام اشخاص کرد و با قبول سپرده و انتشار نوعی اسکناس به وسیله شعبه مرکزی در تهران، به شکل حواله های ۵ قرانی فعالیت خود را شروع نمود.

در سال ۱۲۶۷ ه.ش، بانک شاهنشاهی ایران با خرید تأسیسات بانک جدید شرق و کسب امتیاز نشر اسکناس در ایران آغاز به کار کرد. امتیاز این بانک به جولیوس دو رویتر اعطا گردید. اما در سال ۱۲۶۹ ه.ش، امتیازی برای تأسیس بانک استقراضی ایران به ژاک پولاکوف (از اتباع روسیه تزاری) داده شد. این بانک پس از تأسیس با مشکلاتی مواجه گردید و در سال ۱۳۱۲ به بانک کشاورزی ایران ضمیمه شد.

پس از انقلاب، طرح ملی سازی بانک ها اجرا شد و متعاقب آن، ادغام بانک ها در راستای تحقق اهداف اقتصادی آغاز گردید. بدین ترتیب، دو گروه بانک های تخصصی و تجاری شکل گرفتند:

انواع بانک ها

۱. بانک های تجاری
۲. بانک های تخصصی

بانک های تجاری سه وظیفه اصلی دارند: سپرده پذیری، پرداخت تسهیلات و سرمایه گذاری.

آن ها با اتکای ۹۰ درصدی به منابع مردم، کار تأمین مالی کسب و کارها و پرداخت تسهیلات خرد و متوسط را انجام می دهند. به طور مشخص، بانک مرکزی ۱۷ بانک کشور را در دسته بانک های تجاری غیردولتی قرار داده است که از جمله آن ها می توان به بانک کارآفرین، اقتصادنوین، شهر، ملت، صادرات و تجارت اشاره کرد.

بانک‌های تخصصی: طبق تفکیک بانک مرکزی، در حال حاضر ۵ بانک کشور به‌عنوان بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای شناخته می‌شوند. هدف از ایجاد این بانک‌ها، تمرکز بر تأمین منابع (عموماً دولتی) برای اجرای طرح‌های ملی و همچنین حمایت تسهیلاتی از بخش‌های اقتصادی مانند مسکن، کشاورزی، صنعت و معدن، تعاون و توسعه صادرات است.

در ایران، این بانک‌ها عبارتند از:

- بانک توسعه تعاون
- بانک مسکن
- بانک کشاورزی

همان‌طور که از نام این بانک‌ها مشخص است، تمرکز هر یک بر ارائه خدمات پولی و اعتباری به بخش خاصی از اقتصاد کشور است.

ارکان بانک:

- | | |
|--------------------------|-----------------------|
| الف) مجمع عمومی بانک‌ها | ب) شورای عالی بانک‌ها |
| ج) هیئت‌مدیره و مدیرعامل | د) بازرسان قانونی |

بانکداری الکترونیک: بانکداری الکترونیکی به معنای یکپارچه‌سازی کلیه فعالیت‌های یک بانک از طریق به‌کارگیری فناوری نوین اطلاعات و ارتباطات، مبتنی بر فرآیندهای بانکی و منطبق بر ساختار سازمانی بانک‌هاست که امکان ارائه کلیه خدمات موردنیاز مشتریان را فراهم می‌سازد.

ویژگی‌های بانکداری نوین (الکترونیکی):

- بازار نامحدود از لحاظ مکانی
 - ارائه خدمات گسترده
 - بانک‌های چندمنظوره مجهز به امکانات الکترونیکی
 - تمرکز بر کاهش هزینه و رشد درآمد
 - نامحدود بودن از نظر زمانی (۲۴ ساعته)
 - وجود رابطه نزدیک و تنگاتنگ بین بانک و مشتری
- هدف بانکداری الکترونیک:** به حداقل رساندن حضور مردم در بانک.

انواع شاخه‌های بانکداری الکترونیک:

- بانکداری اینترنتی
- بانکداری تلفنی
- بانکداری مبتنی بر دستگاه خودپرداز

کانال‌های بانکداری الکترونیک:

- رایانه‌های شخصی
- شبکه‌های مدیریت یافته

تاریخچه بانکداری الکترونیک در ایران: به سال ۱۳۵۰ برمی‌گردد. در آن زمان بانک تهران با در اختیار گرفتن ۷ تا ۱۰ دستگاه خودپرداز، تجربه پرداخت پول به صورت اتوماتیک را تنها در همان شعبه نصب شده داشت. اداره «شتاب» بانک مرکزی در تاریخ ۱/۴/۱۳۸۱ تأسیس و با هدف فراهم کردن زیرساخت بانکداری الکترونیک آغاز به کار کرد. شتاب با ایجاد ارتباط بین دستگاه‌های سه بانک رسماً متولد شد: بانک کشاورزی، توسعه صادرات و صادرات ایران.

طرح‌های بانکداری الکترونیک:

- بانک کشاورزی: مهر گستر
- بانک ملی: سیبا

بانکداری متمرکز (Core Banking): اصول کار بانکداری متمرکز بر وجود یک واحد اطلاعات مرکزی (Core) استوار است. این مرکز وظیفه نگهداری و ثبت کلیه اطلاعات تعاملات مالی در شبکه بانک موردنظر را بر عهده دارد.

سوئیفت (SWIFT - Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication): یک شبکه بین‌بانکی جهانی است که پیام‌های مالی را از طریق ابزارهای الکترونیکی جابه‌جا می‌کند. این روش از نقل و انتقال ارزی از همه اشکال حواله‌های ارزی سریع‌تر، دقیق‌تر و مطمئن‌تر است. از طرف دیگر، در طول سال و در ۲۴ ساعت شبانه‌روز بدون تعطیلی، خدمات مالی بین‌المللی را بین بانک‌ها و کشورهای عضو ارائه می‌دهد.

اطلاعات بانکی:

عملیات بازار باز: خرید و فروش اوراق قرضه

صکوک: تامین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار اسلامی

اوراق قرضه: گاهی شرکت‌ها و موسسات بزرگ برای انجام پروژه‌های کلان اقتصادی نیاز به کمک مردم دارند. از طریق بانک مرکزی اوراقی چاپ کرده و به مردم می‌فروشند. این اوراق حداقل یکساله و دارای سود علی الحساب است

ریاست مجمع عمومی بانک‌ها: وزیر اقتصاد و دارایی

ناشر سفته و برات: وزارت اقتصاد و دارایی

اسناد تجاری و عقود بانکی

سفته (برابر ماده ۳۰۷ قانون تجارت): سندی است که امضاکننده تعهد می‌کند مبلغی را در موعد معین یا عندالمطالبه به حامل یا شخص معین بپردازد.

الزامات: امضا یا مهر، تاریخ، مبلغ با حروف، گیرنده وجه، تاریخ پرداخت (ماده ۳۰۸).

اهمیت:

- اگر صادرکننده پرداخت نکند، دارنده ظرف ۱۰ روز می‌تواند واخواست کند.

برات: سندی تجاری است که به موجب آن شخصی به دیگری دستور می‌دهد مبلغی را در وجه یا حواله‌کرد شخص ثالث پرداخت کند. باید حداکثر ظرف یک‌سال از تاریخ صدور مطالبه یا قبولی شود.

اگر پرداخت نشود:

- ظرف ۱۰ روز باید اعتراض عدم تأدیه تنظیم شود.
- اقامه دعوی باید ظرف یک‌سال از تاریخ اعتراض صورت گیرد.

تفاوت سفته و برات

در برات معمولاً سه نفر دخالت دارد در حالی که در سفته دو نفر دخالت می‌کند، برای برات وجود محل لازم است یعنی برات کش باید از برات گیر طلبکار بوده و یا اعتبار نزد وی داشته باشد در صورتی که در سفته وجود محل ضرورت ندارد برات را باید به قبولی برات گیر رسانید در صورتی که سفته خود از طرف متعهد قبول شده است

چک: معمولاً در دسته‌های ۲۵ یا ۵۰ صفحه‌ای می‌باشد.

انواع (از نظر بانک):

۱. عادی

۲. عمومی

چک به ۱۰ دلیل ممکن است در شعب بانک‌ها برگشت بخورد.

* **چک عادی** به چکی گفته می‌شود که اشخاص، عهده بانک‌ها به حساب جاری خود صادر کرده و دارنده آن تضمینی جز اعتبار صادرکننده آن ندارد. گیرنده وجه چک ممکن است خود صادرکننده یا حامل چک بوده و یا این که چک در وجه شخص معین و یا به حواله کرد آن شخص صادر شده باشد، این چک‌ها به دو دسته چک‌های وصولی و برگشتی تقسیم می‌شود.

* **چک وصولی** به چکی گفته می‌شود که صحت آن مورد تایید بانک عهده بوده و بانک نسبت به پرداخت آن اقدام کرده است.

چک برگشتی به چکی گفته می‌شود که در هنگام ارائه به بانک جهت وصول، به دلایل ذیل غیر قابل پرداخت است.

۱. امضا مطابقت ندارد. ۲. نقص امضا دارد.

۳. مغایرت تاریخ عددی و حروفی. ۴. امضا چک مخدوش است.

۵. مندرجات چک مخدوش است.

انواع حساب بانکی

سپرده قرض‌الحسنه جاری: امکان استفاده با مهر و امضا (برای بی‌سوادان)، نیازمند استعلام صلاحیت.

سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز: اندوخته مردم برای افزایش سرمایه ملی.

عقود بانکی و روش‌های تأمین مالی

قرض الحسنه: تملیک مال به دیگری برای رفع نیازهای ضروری (ازدواج، درمان، مسکن، تولید).

مزارعه: واگذاری زمین توسط مالک برای زراعت؛ محصول بین مالک و عامل تقسیم می‌شود.

معاملات سلف: پیش‌خرید نقدی محصولات تولیدی به قیمت معین.

جعاله: کارفرما (جاعل) اجرت معین را در قبال انجام کار مشخص به پیمانکار (عامل) می‌پردازد.

انواع وام‌های بانکی

وام‌ها در نظام بانکی ایران به شکل‌های متنوعی ارائه می‌شوند تا بتوانند پاسخگوی نیازهای مختلف افراد و فعالان اقتصادی باشند. یکی از متداول‌ترین آنها **وام ازدواج** است که برای کمک به زوج‌های جوان در آغاز زندگی مشترک پرداخت می‌شود. **وام مسکن** نیز یکی دیگر از انواع رایج تسهیلات بانکی است که برای خرید یا ساخت مسکن به متقاضیان پرداخت می‌شود. این نوع وام گاهی در قالب جعاله و گاهی به صورت فروش اقساطی ارائه می‌گردد. در همین زمینه، **وام جعاله** بیشتر برای تعمیر و تکمیل واحدهای مسکونی در نظر گرفته شده است، اما وام‌گیرنده می‌تواند از آن به عنوان کمک هزینه خرید مسکن نیز بهره‌مند شود. به همین دلیل، این وام معمولاً با نام «وام تعمیرات مسکن» شناخته می‌شود.

روش‌های انتقال وجه در سیستم بانکی ایران

انتقال وجه از مهم‌ترین خدمات بانکی است که به روش‌های مختلف انجام می‌شود. ساده‌ترین شکل انتقال، زمانی است که حساب مبدا و مقصد در یک بانک باشد. در این حالت کافی است مشتری با کارت ملی خود به شعبه مراجعه کند و وجه مورد نظر را انتقال دهد.

اگر حساب مبدا و مقصد در دو بانک متفاوت قرار داشته باشد، انتقال وجه از طریق سامانه‌های پایا یا ساتنا انجام می‌گیرد. در برخی موارد نیز متقاضی می‌تواند با دریافت چک رمزدار بانکی و تحویل آن به شخص دریافت‌کننده، انتقال وجه را انجام دهد. تفاوت اصلی پایا و ساتنا در سقف انتقال وجه و زمان واریز آنهاست.

یکی از رایج‌ترین روش‌های انتقال وجه در بین مردم، **کارت به کارت** از طریق سامانه شتاب است. برای این کار تنها شماره کارت مقصد لازم است و وجه به صورت سریع و امن منتقل می‌شود. البته این روش محدودیت سقف دارد: از طریق موبایل‌بانک روزانه تا ۳ میلیون تومان، از طریق خودپرداز تا ۱۰ میلیون تومان و در شعب بانکی تا ۱۵ میلیون تومان قابل انتقال است.

انتقال وجه با **خودپرداز** نیز همان کارت به کارت است، اما در محیط دستگاه انجام می‌شود. کافی است شماره کارت مقصد و مبلغ مورد نظر وارد شود تا وجه بلافاصله منتقل گردد.

روش دیگر، انتقال از طریق پایا است. پایا سامانه‌ای برای پردازش دستور پرداخت‌های گروهی و انبوه است و معمولاً برای واریز حقوق یا دستمزد کارمندان به کار می‌رود.

ضمانت نامه بانکی چیست؟ ضمانت نامه بانکی سندی است که طی آن بانک (ضامن)، تعهدات اشخاص حقیقی یا حقوقی (مشتري یا مضمون عنه) را در مدت مشخص و برای موضوع خاص، در قبال ذی نفع (مضمون له) تضمین می کند.

انواع ضمانت نامه های بانکی (ریالی):

۱. **ضمانت نامه های پیمانکاری:** این ضمانت نامه ها برای پروژه های عمرانی و قراردادهای پیمانکاری صادر می شوند.
۲. **ضمانت نامه های غیرپیمانکاری:** این ضمانت نامه ها مربوط به دیون مالی، گمرکی، قضایی و سایر تعهدات غیرپیمانکاری هستند.

ارکان ضمانت نامه بانکی

- **ضامن:** نهادی است که ضمانت نامه صادر می کند؛ در ایران معمولاً بانک ها ضامن هستند.
- **مضمون عنه:** مشتري یا شخص ثالثی که تعهدات او باید تضمین شود.
- **وجه الضمان:** مبلغ ضمانت نامه که بانک متعهد به پرداخت آن در صورت عدم ایفای تعهدات مضمون عنه است.
- ♦ طبق بخشنامه بانک مرکزی، ضمانت نامه ها غیرقابل انتقال هستند.

میزان سپرده نقدی ضمانت نامه ها

برای تمام ضمانت نامه ها (به جز تعهد پرداخت): حداقل ۱۰٪ مبلغ ضمانت نامه باید به عنوان سپرده نقدی نزد بانک تودیع شود. استثناً: در برخی موارد مانند ضمانت نامه شرکت در مناقصه، نیازی به سپرده نقدی نیست.

اقتصاد چیست؟

اقتصاد در ساده ترین تعریف، مطالعه چگونگی استفاده جامعه از منابع محدود خود است. این علم یک دانش اجتماعی محسوب می شود که با سه حوزه اصلی تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات ارتباط مستقیم دارد.

اقتصاد بر پایه ی چهار عامل تولید استوار است:

- زمین (منابع طبیعی)
 - سرمایه (ابزار، تجهیزات و منابع مالی)
- این چهار عامل شالوده ی فعالیت های اقتصادی در جهان را می سازند و هرکدام به طور مستقل نیز قابل مطالعه اند.

شاخه های اصلی اقتصاد

۱. **اقتصاد خرد:** به بررسی رفتارهای اقتصادی افراد، خانواده ها و بنگاه های اقتصادی می پردازد. موضوعاتی مثل عرضه و تقاضا، قیمت ها، تولید و مصرف در سطح فردی یا بنگاهی در این حوزه مطالعه می شود.
۲. **اقتصاد کلان:** بر اقتصاد به عنوان یک کل جمعی تمرکز دارد. در این شاخه متغیرهای مهمی بررسی می شوند، از جمله:

- تورم

اقتصاد کلان به دنبال درک روندهای کلی و رفتار اقتصاد در مقیاس ملی و جهانی است.

اقتصاد مبتنی بر نظام بانک به چه معناست؟

در اقتصاد ایران که اغلب تولیدات کشاورزی در مقیاس کوچک انجام می شود، درصد بالایی از بنگاه های صنعتی کمتر از ۱۰ کارگر دارد و عمده فعالیت های ساختمانی در مقیاس کوچک و توسط سازندگان خرد انجام می شود. بانک ها به عنوان مراکز مورد اعتماد مردم و سرمایه گذاران خرد و کلان همیشه مورد توجه اقتصاد در حال توسعه بوده است، لذا اعتماد سازی در سیستم بانکی جزء لاینفک امنیت اقتصادی در هر کشوری می باشد.

تعریف رکود چیست؟

رکود به شرایطی گفته می شود که در آن فعالیت های اقتصادی جامعه برای مدت زمان بیشتر از چند ماه با افت زیادی روبرو می شود. رکود بر بخش های مختلفی تأثیر می گذارد: تولیدات صنعتی، اشتغال زایی، ساختمان سازی و بورس.

تعریف تورم چیست؟

تورم نرخ افزایش سطح عمومی قیمت ها است. وقتی نرخ تورم مثبت است قیمت کالاها و خدمات مدام افزایش پیدا می کند و در نتیجه قدرت خرید افراد کاهش می یابد.

تعریف بانک چیست؟

بانک نوعی مؤسسه مالی است که دارای مجوز به عنوان دریافت کننده سپرده ها است. دو نوع از بانکها وجود دارند: بانکهای تجاری و بانکهای سرمایه گذاری. در بیشتر کشورها، بانکها به وسیله دولت یا بانک مرکزی قانون گذاری می شوند.

تعریف بانک جهانی چیست؟

بانک جهانی یک سازمان بین المللی است که به تهیه منابع مالی، مشاوره و پژوهش برای کشورهای در حال توسعه اختصاص یافته شده تا به پیشرفت اقتصادی آنها کمک کند.

آشنایی با چند مبحث مرتبط با علوم بانکی:

بدهی بانکها در واقع همان تعهدات مالی است که بانک در برابر سپرده گذاران، وام دهندگان یا سایر نهادها دارد و بخش مهمی از ترازنامه بانکی را تشکیل می دهد.

اصول علم اقتصاد نشان می دهند که هیچ چیز رایگان نیست و برای به دست آوردن هر چیزی باید از چیز دیگری صرف نظر کرد. هزینه واقعی هر تصمیم همان چیزی است که از دست می دهیم.

دولت الکترونیک استفاده از فناوری اطلاعات برای ارائه خدمات دولتی به مردم به شکل سریع، ارزان و ۲۴ ساعته است. این نظام علاوه بر صرفه جویی در هزینه ها، موجب کاهش ترافیک و آلودگی، کاهش فساد اداری، افزایش شفافیت و رضایت مردم و نیز ارتقای کیفیت زندگی می شود.

FATF یا گروه ویژه اقدام مالی، سازمانی بین‌دولتی است که در سال ۱۹۸۹ برای مبارزه با پولشویی و بعدها برای مقابله با تأمین مالی تروریسم تشکیل شد.

ارز دیجیتال یا رمزارز نوعی پول غیرمتمرکز است که بر بستر بلاک‌چین فعالیت می‌کند. مهم‌ترین ویژگی آن امنیت بالا، جلوگیری از تقلب و حذف واسطه‌هاست. بیت‌کوین، اتریوم و ریپل از شناخته‌شده‌ترین آن‌ها هستند.

نقدینگی به توانایی دارایی‌ها برای تبدیل سریع به پول نقد بدون کاهش قابل توجه ارزش آن گفته می‌شود. پول نقد یا سپرده‌های بانکی بالاترین نقدشوندگی را دارند، اما دارایی‌هایی مثل املاک نقدشوندگی کمتری دارند.

ارزش افزوده به ارزشی گفته می‌شود که در جریان تولید به کالاهای واسطه افزوده می‌شود. مالیات بر ارزش افزوده نیز نوعی مالیات عمومی است که در هر مرحله از تولید و توزیع بر این افزایش ارزش اعمال می‌شود.

بهره و نرخ بهره هزینه استفاده از پول در طول زمان است که معمولاً به صورت درصد سالانه محاسبه می‌شود. بهره برای جبران کاهش ارزش پول و به‌عنوان پاداش قرض دادن پرداخت می‌شود.

سودآوری بانک‌ها به عوامل مختلفی بستگی دارد؛ از جمله نرخ سود تسهیلات و سپرده‌ها، نقدینگی، هزینه‌های اداری، وضعیت ارزی و میزان معوقات. در شرایط ایران، نرخ ارز و سپرده‌ها مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده سودآوری بانک‌ها هستند.

ریفاینانس (Refinance)

ریفاینانس یعنی جایگزینی یک بدهی یا وام قدیمی با یک وام جدید که شرایط بهتری دارد (مثل نرخ بهره پایین‌تر یا مدت بازپرداخت طولانی‌تر). در ایران، بانک مرکزی این اصطلاح را بیشتر برای اعتبارات اسنادی واردات به کار می‌برد.

یوزانس (Usance)

یوزانس در اصل به معنی خرید نسبه تضمین‌شده است. یعنی فروشنده به خریدار مهلت می‌دهد که قیمت کالا یا تجهیزات را در آینده بپردازد. اما خریدار علاوه بر قیمت کالا، باید بهره‌ای بابت این مهلت پرداخت کند.

تفاوت فاینانس و یوزانس

- **فاینانس (Finance)** بیشتر یک وام مالی است و برای تأمین مالی بلندمدت استفاده می‌شود؛ معمولاً شامل وام‌های خارجی با بازپرداخت چندساله.
- **یوزانس (Usance)** بیشتر شبیه خرید نسبه است و مدت‌دار بودن پرداخت بهای کالا یا خدمات را پوشش می‌دهد، نه صرفاً دریافت پول نقد.

بازار سرمایه و انواع آن:

بازار سرمایه: عموماً دارایی‌های مالی با عمر مفید بیش از یک سال خرید و فروش می‌شود. مانند اوراق مشارکت و سهام این بخش از بازار مالی نقش مهمتری در گردآوری منابع پس اندازی و تأمین نیازهای سرمایه‌گذاری واحدهای تولیدی دارد. در واقع وظیفه مهم یک بازار سرمایه تخصیص بهینه منابع است.

بازار اولیه

زمانی که اوراق بهادار برای اولین بار منتشر می‌شود، در بازار اولیه فروخته خواهد شد. به گفته فرانک فیوزی و پاملا پیترسون (۲۰۰۳، ص ۳۳)، بازار اولیه بازاری است که در آن وام‌گیرنده (منتشرکننده اوراق)، اوراق بهادار جدیدی را منتشر کرده و در ازای دریافت وجه نقد، آن را به وام‌دهنده (خریدار یا سرمایه‌گذار) می‌فروشد.

عرضه عمومی اولیه (IPO)

اصطلاح عرضه عمومی اولیه (IPO) از اواخر دهه ۱۹۹۰ با رونق گرفتن بازار سهام در محافل و ادبیات روزمره رواج بیشتری یافته است.

پذیره‌نویسی و قیمت اسمی سهام

پذیره‌نویسی عبارت است از فرآیند خرید اوراق بهادار از شرکت در زمان تأسیس یا افزایش سرمایه. قیمت اسمی سهم نیز مبلغی است که سهامدار اولیه در زمان پذیره‌نویسی (اعم از پذیره‌نویسی اولیه یا افزایش سرمایه) به حساب شرکت واریز می‌کند.

تفاوت عرضه عمومی اولیه (IPO) و اولین پذیره‌نویسی

۱. در IPO شرکت فعال و دایر است؛ اما در اولین پذیره‌نویسی، شرکت فعالیت و سابقه گذشته ندارد زیرا در حال تشکیل و تأسیس است.

۲. در IPO ترکیب مالکیت سهامداران تغییر می‌کند.

بازار ثانویه

بازاری است که اوراق بهادار پس از عرضه اولیه در آن مورد داد و ستد قرار می‌گیرد؛ یا به بیان ساده، بازاری است که در آن اوراق بهادار قبلاً منتشر شده، دست‌به‌دست می‌شود. منابع مالی حاصل از این مبادلات به ناشر اوراق بهادار نمی‌رسد و صرفاً در میان سرمایه‌گذاران تبادل انجام می‌شود.

منظور از نقدشوندگی این است که یک اوراق بهادار تا چه حد می‌تواند به راحتی به فروش برسد و به وجه نقد تبدیل شود، بدون آنکه از ارزش آن کاسته شود.

دسته‌بندی بازارهای ثانویه

بازارهای ثانویه خود به چند دسته تقسیم می‌شوند:

- بازار سازمان‌یافته (بورس)
- بازار سوم

بازار سازمان‌یافته (بورس): معاملات بر پایه حراج مزایده و در مکان فیزیکی مشخص انجام می‌شود. کارگزاران معاملات را پیش می‌برند و از سرمایه‌گذاران کارمزد می‌گیرند.

بازار خارج از بورس (فرا بورس): بازاری مبتنی بر چانه زنی بدون مکان مشخص است و اوراق پذیرفته نشده در بورس در آن معامله می شوند.

بازار سوم: معاملات اوراق پذیرفته شده در بورس ولی خارج از آن انجام می شود. کارمزد کمتر دارد و بیشتر موسسات بزرگ در آن فعالیت می کنند.

بازار چهارم: ویژه سرمایه گذاران عمده است که معاملات بزرگ را بدون کارگزار و بدون پرداخت کارمزد به طور مستقیم انجام می دهند.

سهام و انواع آن

سهام نشان دهنده منافع مالک در شرکت است. از آنجا که طلب و ادعای سهامداران در مورد دارایی های شرکت در مرحله آخر همه ی طلب ها قرار دارد، منافع دادوستد سهام به عنوان منفعت باقیمانده شناخته می شود.

سهام عادی:

ابزاری سرمایه گذاری است که نشانگر مالکیت در یک شرکت سهامی است و از نظر مالکیت به دو دسته سهام با نام و سهام بی نام تقسیم می شود.

سهام ممتاز: دارنده این نوع سهام نسبت به درآمدها و دارایی های شرکت حق یا ادعای محدود و مشخصی دارد. سود این سهام قبل از سهام عادی پرداخت می شود.

اوراق بهادار بازار پول و سرمایه: بازار پول: شامل اوراق خزانه، گواهی سپرده بانکی قابل معامله، اوراق تجاری و پذیره بانکی. **بازار سرمایه:** شامل اوراق قرضه و اوراق مشارکت.

اوراق خزانه: توسط خزانه داری کشورها منتشر می شود، تضمین کامل دارد و نقدشوندگی آن بالا است. سررسید زیر یک سال بوده و بهره ندارد، بلکه با تخفیف فروخته می شود و در سررسید به قیمت کامل بازپرداخت می گردد. کم ریسک ترین و پرمعامله ترین ابزار بازار پول است.

اوراق قرضه: ابزاری بدهی بلندمدت است که شرکت ها برای تأمین مالی منتشر می کنند. صادرکننده متعهد می شود سود سالانه (بر اساس ارزش اسمی $\times$ نرخ سود) را پرداخت کند و در سررسید اصل مبلغ را برگرداند.

اوراق مشارکت: برای جلب مشارکت عموم مردم در طرح های عمرانی، تولیدی یا خدماتی منتشر می شود. این اوراق ربوی نیست و بر اساس مشارکت در طرح اقتصادی طراحی شده است.

حق تقدم: سهامداران عادی علاوه بر سود و حق رأی، حق دیگری دارند به نام حق تقدم خرید سهام. در صورت انتشار سهام جدید، سهامداران فعلی اولویت خرید دارند.

اصول عملیات بانکی: اصول عملیات بانکی در سه اصل تمرکز، تخصص و نظارت بیان می شود.

پست بانک و تمایز آن با سایر دفاتر خدماتی

الف) پست بانک:

پست بانک یکی از بانک‌های دولتی است و مشابه سایر بانک‌های دولتی همچون بانک ملی، بانک مسکن، بانک کشاورزی، بانک صنعت و معدن، بانک توسعه صادرات، بانک توسعه تعاون و بانک سپه فعالیت می‌کند. در مجموع، هشت بانک دولتی در کشور وجود دارد.

ب) پیشخوان دولت:

پیشخوان دولت دفاتر خدماتی هستند که زیر نظر استانداری و فرمانداری فعالیت می‌کنند و هیچ‌گونه ارتباطی با پست بانک ندارند. این دفاتر خدماتی همچون ثبت‌نام سیم‌کارت، پرداخت قبوض، خدمات اینترنتی، احراز هویت، ثبت‌نام سجام، خدمات بیمه‌ای و... را ارائه می‌کنند.

ج) دفاتر ICT:

این دفاتر در ابتدا به صورت مشترک بین شرکت مخابرات و پست بانک فعالیت می‌کردند و خدمات بانکی پست بانک را نیز ارائه می‌دادند.

د) دفاتر خدمات بانکی روستایی:

این دفاتر به عنوان بازوی اجرایی و خط مقدم فعالیت‌های پست بانک در مناطق روستایی محسوب می‌شوند. دفاتر مذکور ماهیتی خصوصی دارند اما تحت نظارت مستقیم شعب پست بانک در شهرها فعالیت می‌کنند.

❖ فصل سوم: سوالات تشریحی مفاهیم بانک با پاسخنامه

۱- ارکان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به چه صورت است؟

مجمع عمومی: شامل رئیس‌جمهور، وزیر امور اقتصادی، رئیس سازمان برنامه و بودجه، دو تن از وزرا
شورای پول و اعتبار: به منظور مطالعه و اتخاذ تصمیم درباره سیاست کل بانک مرکزی و نظارت بر امور پولی و بانکی کشور
هیئت عامل: مرکب از رئیس کل بانک مرکزی، قائم‌مقام، دبیرکل و سه نفر معاون است.
هیئت نظارت اندوخته اسکناس: عهده‌دار نظارت بر چاپ اسکناس و دارایی‌های پشتوانه آن است.
هیئت نظار: مسئول رسیدگی به حساب‌ها و تعهدات بانک مرکزی است که نسبت به صحت این حساب‌ها و تعهدات اظهارنظر می‌کند.

شورای فقهی: برای حصول اطمینان از اجرای صحیح عملیات بانکی بدون ربا و نظارت بر عملکرد نظام بانکی و اظهارنظر نسبت به رویه‌ها و ابزارهای رایج و نحوه اجرای آن‌ها از جهت انطباق با موازین فقه اسلام.

۲- اعضای شورای فقهی چگونه است؟

رئیس کل، پنج فقیه، یک نفر حقوق‌دان، یک نفر نماینده مجلس، یکی از مدیران عامل بانک‌های دولتی.

۳- انواع سپرده های بانکی را نام ببرید؟

الف) سپرده های قرض الحسنه شامل: (۱) جاری (۲) پس انداز
 ب) سپرده های سرمایه گذاری مدت دار شامل: (۱) کوتاه مدت (۲) بلندمدت

۴- کد شهاب چیست؟

شهاب (شناسه هویت الکترونیکی بانکی) است که برای هر مشتری بانکی به صورت منحصر به فرد می باشد. این شناسه مشخصه اصلی شناسایی مشتریان شبکه بانکی در سامانه های بانکی می باشد.

❖ فصل چهارم: تجربیات داوطلبان در آزمون مصاحبه بانک ها

تجربه مصاحبه بانک مهر ۱۳ خرداد ۱۴۰۴

سؤالاتی با ماهیت شخصی مطرح می‌شوند که پاسخ آن‌ها برای هر فرد متفاوت خواهد بود. سؤالاتی در خصوص بانک مطرح می‌شود؛ از جمله اینکه چه اطلاعاتی درباره بانک دارید، همراه بانک‌های آن را نام ببرید، کدام یک را استفاده کرده‌اید و تفاوت آن‌ها با یکدیگر چیست. سؤالی در این باره مطرح می‌شود که اگر مبلغ شخصی در اختیار داشتید، چه اقدامی انجام می‌دادید و در چه حوزه‌ای سرمایه‌گذاری می‌کردید. ضروری است مباحث مهم رشته تحصیلی خود را به‌ویژه در حوزه حسابداری مطالعه کرده باشید، زیرا در این زمینه معمولاً پرسش‌های بیشتری طرح می‌شود.

سوالات و تجربیات مصاحبه آزمون استخدامی بانک مسکن

مصاحبه یک ساعت و نیم به طول انجامید.

سؤالات مطرح شده شامل موارد زیر بود:

- بیوگرافی شخصی و خانوادگی
- علت انتخاب شغل در بانک و علت انتخاب این بانک خاص
- برنامه‌های تلویزیونی مورد علاقه
- منبع پیگیری اخبار و بخش خبری مورد علاقه در تلویزیون
- داشتن یا نداشتن اینترنت و نحوه استفاده از آن
- جایگاه تشهد و سلام در نماز و قرائت آن‌ها
- مرجع پرسش در زمینه مسائل دینی
- شرکت در مراسم مذهبی
- بیان سؤالات، انتقادات یا پیشنهادات

بانک مسکن ۱

خودتان را معرفی کنید و در مدت ۵ دقیقه درباره سوابق شخصی و کاری خود توضیح دهید.

سؤالات کلی درباره رشته تحصیلی

سؤالات کلی درباره بانکداری

اگر پدر شما برای انجام کار به بانک مراجعه کند، آیا کار او را زودتر از سایرین انجام می‌دهید؟

استاندار و امام جمعه شهر خود را معرفی کنید.

نظر شما درباره انتخابات چیست؟

چرا بانک مسکن را انتخاب کرده‌اید؟ آیا تاکنون تجربه فعالیت مالی داشته‌اید؟

بانک مسکن ۲

ابتدا بیوگرافی و معرفی شخصی پرسیده شد.

درباره نحوه گذراندن اوقات فراغت سؤال شد.

نقاط قوت و ضعف فرد خواسته شد.

بانک مسکن ۳

لطفاً خودتان را معرفی کنید و یک بیوگرافی مختصر از خود و خانواده‌تان ارائه دهید.

اگر در صندوق بانک کسری یا مازاد وجه مشاهده کنید، چه اقدامی انجام می‌دهید؟

اوقات فراغت خود را چگونه سپری می‌کنید؟

بانک مسکن ۴

ابتدا خواسته شد یک بیوگرافی از خودم ارائه دهم. سپس سؤالاتی بر اساس اطلاعات درج‌شده در فرم مطرح شد و وارد

جزئیات مربوط به اعضای خانواده، محل سکونت، دوستان، تفریحات و وضعیت تحصیلی من شدند.

از من پرسیدند:

- اگر دو نفر در نوبت خود اختلاف داشته باشند و شما متوجه نشوید نوبت چه کسی بوده، چه اقدامی می‌کنید؟

بانک مسکن ۵

لطفاً خودتان را معرفی کنید.

در صورت درگیری یا مشاجره مشتری با شما، چگونه برخورد می‌کنید؟

آیا در شرایط خاص ممکن است دروغ بگویید؟

نظر شما درباره نفاق و دورویی چیست؟

برای شما فرزند اهمیت بیشتری دارد یا شغل؟

کدام یک برای شما اولویت دارد؛ پول یا زندگی خانوادگی؟

بانک مسکن ۶

لطفاً چند دقیقه درباره خود و خانواده‌تان برای آشنایی بیشتر توضیح دهید.

نقاط قوت و ضعف شما از نگاه دوستانتان چیست؟

اگر مشتری با عصبانیت وارد بانک شود، واکنش شما چه خواهد بود؟

میزان اهمیت تیپ و ظاهر در محیط کار از دیدگاه شما چقدر است؟

در بانک‌هایی که رفت‌وآمد داشته‌اید، آیا کسی از نظر اخلاقی توجه شما را جلب کرده است؟ چرا؟

چه مدت طول می‌کشد تا با همکارانتان رابطه‌ای صمیمانه برقرار کنید؟

سوالات تخصصی مصاحبه بانک ها

۱. ریاست مجمع عمومی بانک ها با چه کسی است؟
۲. تعیین سود سپرده های سرمایه گذاری با کدام یک از مراجع است؟
۳. اتخاذ تصمیم نسبت به هر گونه وسایل مرتبط با عملیات بانکی که از طرف شورای عالی بانک ها پیشنهاد اعلام می شود؟

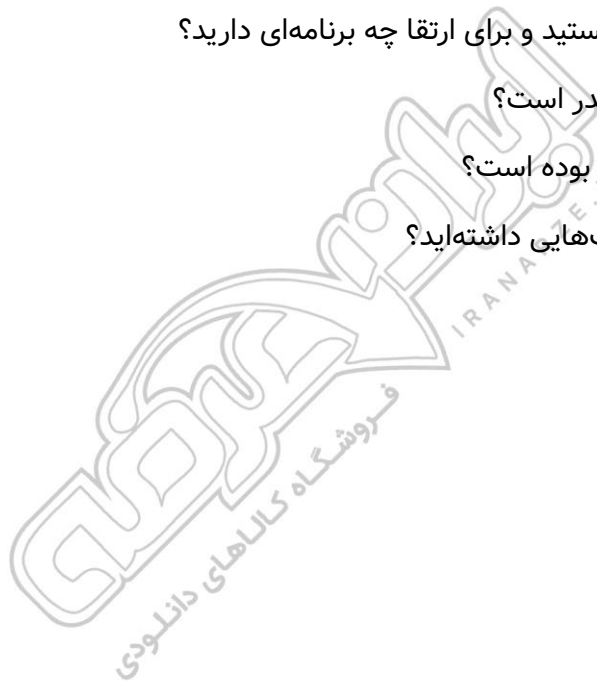
سوالات تخصصی مصاحبه بانک صادرات

۱. زبان انباشته را تعریف کنید.
۲. صورت های مالی اصلی بانک را نام ببرید.
۳. لوگوی بانک صادرات چه مفهومی را نشان می‌دهد؟
۴. مفهوم CPM را توضیح دهید.
۵. EPS و DPS چه هستند و چه تفاوتی دارند؟
۶. انواع حساب های بانکی را نام ببرید.
۷. آیا در بانک صادرات حساب دارید؟
۸. راه های جلوگیری از کلاهبرداری و مقابله با تهدیدات برون سازمانی را بیان کنید.
۹. پول شویی را تعریف کنید و توضیح دهید چرا این نام برای آن انتخاب شده است.
۱۰. اعضای شورای پول و اعتبار را نام ببرید.
۱۱. آیا از همراه بانک صادرات (صاپ) استفاده کرده اید؟
۱۲. ارزش اسمی اوراق قرضه چیست و قیمت اوراق قرضه چگونه تعیین می‌شود؟
۱۳. سهامداران عمده بانک صادرات چه کسانی هستند؟
۱۴. بانک را تعریف کنید.
۱۵. موارد مهم در یک چک را بیان کنید.
۱۶. انواع تسهیلات ارائه شده توسط بانک صادرات را نام ببرید.

سوالات روانشناسی مصاحبه بانک صادرات

۱. اگر همکار شما مرتکب تخلفی شود، واکنش شما چیست؟
۲. اگر همسر شما با اشتغال شما مخالفت کند، چه اقدامی انجام می‌دهید؟
۳. چگونه با بانک و خدمات آن آشنا شدید؟
۴. به چه فیلم ها یا موسیقی هایی علاقه دارید؟

۵. اوقات فراغت خود را چگونه می‌گذرانید؟
۶. چه میزان پس‌انداز دارید؟
۷. نام وزرا، امام‌جمعه و استاندار شهر خود را بیان کنید.
۸. اگر در حال عبور از محله خود باشید و فردی را ببینید که از دیوار منزلی بالا می‌رود، چه واکنشی نشان می‌دهید؟
۹. آخرین باری که عصبانی شدید چه زمانی بوده است؟
۱۰. خودتان را در یک جمله توصیف کنید.
۱۱. چه توانایی‌هایی برای کار در بانک لازم است و آیا آن‌ها را دارید؟
۱۲. اخبار را پیگیری می‌کنید؟ از چه طریقی؟
۱۳. با توجه به فشار کاری در بانک، چگونه مدیریت استرس خواهید داشت؟
۱۴. در بانک به دنبال چه جایگاهی هستید و برای ارتقا چه برنامه‌ای دارید؟
۱۵. میزان حقوق مورد انتظار شما چقدر است؟
۱۶. بزرگ‌ترین ریسک زندگی شما چه بوده است؟
۱۷. پس از فارغ‌التحصیلی چه فعالیت‌هایی داشته‌اید؟



❖ فصل پنجم: جزوه و سوالات مصاحبه عمومی و گزینش

◀ بخش اول: جلسه حضوری مصاحبه و گزینش استخدامی

پذیرفته شدگان محترم آزمون های استخدامی، قبولی شما در مرحله آزمون کتبی گواهی بر تعهد، دانش و توانمندی های شما در مسیر حرفه ای تان است. تیم ایران عرضه این موفقیت را صمیمانه به شما تبریک می گوید و امیدوار است که در مرحله مصاحبه و گزینش نیز با آرامش و اعتماد به نفس کامل، مهارت ها و تجربیات خود را به بهترین نحو به نمایش بگذارید. مصاحبه استخدامی گفتگویی بین متقاضی استخدام و نمایندگان کارفرما و یا مسئولین هسته های گزینش است که طی آن، ویژگی های فردی، اجتماعی و حرفه ای متقاضی مورد ارزیابی و سنجش قرار میگیرند و کارفرما بر این اساس در مورد استخدام آن فرد تصمیم گیری میکند.

باید توجه داشته باشید که تمامی سوالات مطرح شده در جلسات مصاحبه، محدود به بخشهایی که در بالا مطرح شد نمیشود و احتمالاً دارد مسئول گزینش سوالی را مطرح کند که چندین بعد از شما را سنجش کند.

پوشش

در مورد ظاهر داوطلب، نوع لباس و پوشش باید با فرهنگ کاری و ویژگی های شغلی محیط تطابق داشته باشد. به همین دلیل، لباس شما می تواند پیش از هر کلمه ای که بگویید، اطلاعات زیادی را به مصاحبه کننده منتقل کند و در روند مصاحبه تأثیرگذار باشد. به طور کلی، بهتر است سطح استاندارد پوشش در محیط کاری خود را مد نظر قرار داده و برای مصاحبه از پوششی اندکی رسمی تر استفاده کنید. برخی از نکات منفی در باب پوشش بانوان متقاضی عبارتند از: بیرون ماند بخشی از مو و یا ریشه مو به سبب عقب بودن مقنعه، مانتوی تنگ و کوتاه و یا اسپرت با رنگ های نامناسب و زننده، کوتاه بودن آستین مانتو، استفاده از شلوار جین یا غیر اداری، ناخن بلند با لاک، آرایش زیاد و قابل تشخیص و ...

در مورد پوشش آقایان در جلسه مصاحبه، همانطور که پیش تر اشاره شد، استفاده از لباس های تنگ و یا کوتاه با رنگ های زننده مناسب نیست و میتوان از کت و شلواری با رنگ خنثی و یا پیراهنی رسمی با شلوار مناسب استفاده کرد و بهتر است از استایل رسمی استفاده شود. ولی لباس رسمی صرفاً کت و شلوار نیست.

قبل از شروع جلسه مصاحبه، توصیه می شود که حتماً دوش بگیرید. این کار نه تنها باعث می شود که ظاهرتان تمیز و مرتب باشد، بلکه به شما احساس تازگی و انرژی می دهد. ممکن است ندانید، اما وقتی صحبت می کنید و به ویژه وقتی لبخند می زنید، مغز طرف مقابل به طور ناخودآگاه به دهان شما توجه می کند

مکالمه (سخن گفتن و گوش دادن)

لحن و صدای شما هنگام صحبت، پیام های متعددی به شنونده منتقل می کند. اگر آرام و با مکث های طولانی صحبت کنید، ممکن است به نظر برسد که اعتماد به نفس کافی ندارید یا حتی قصد پنهان کردن چیزی را دارید. از سوی دیگر، بلند صحبت کردن بیش از حد می تواند علاوه بر ایجاد مزاحمت، حس خودخواهی یا تکبر را القا کند.

گوش دادن یکی از مهارت های مهم ارتباطی است که اهمیت ویژه ای در تعاملات بین فردی دارد. در یک مصاحبه شغلی، متقاضی باید این توانایی را به خوبی نشان دهد و از قطع کردن صحبت های مصاحبه کننده خودداری کند. در چنین موقعیتی، فرد باید تعادل را حفظ کرده و هم به درستی به صحبت های دیگران گوش دهد و هم در زمان مناسب و مورد نیاز، پاسخ دهد.

مرحله تحقیقات محلی

این مرحله شامل بررسی اطلاعات از محل سکونت، محل کار قبلی، دانشگاه و گاهی سایر جنبه های زندگی شما می شود. در این فرآیند، معمولاً دو یا سه نفر از محققین با حضور در محل سکونت یا محل کار پیشین شما، سوابق را درباره رفتار و پوشش شما، روابط خانوادگی و سایر موارد از همسایگان، دوستان و آشنایان می پرسند. به داوطلبانی که در انتظار مصاحبه هستند توصیه می شود که از مسائل روز مرتبط با آن دوره، آگاهی کافی داشته باشند، زیرا احتمال دارد مصاحبه گر در این زمینه سؤالاتی مطرح کند یا نظر شما را جویا شود.



بخش دوم: احکام شرعی

تقلید و ولایت فقیه

ایمان مسلمان به اصول دین باید بر پایه استدلال و دلیل باشد و نمی تواند صرفاً از روی تقلید شکل بگیرد. اما در مسائل فقهی غیر ضروری، فرد باید یکی از سه روش را دنبال کند: اول، اگر مجتهد باشد، باید توانایی استنباط احکام از دلایل شرعی را داشته باشد؛ دوم، اگر مجتهد نباشد، باید از مجتهدی که در این زمینه تخصص دارد، تقلید کند و مطابق دستورات او عمل نماید؛ یا سوم، اگر امکان تقلید وجود ندارد، باید به گونه ای عمل کند که از روی احتیاط مطمئن شود که وظیفه شرعی خود را به درستی انجام داده است.

مجتهد کیست؟

مجتهد فردی است که با تلاش فراوان و تحمل دشواری ها، توانایی علمی لازم برای استخراج و استنباط احکام دینی از منابع و دلایل مرتبط را کسب کرده و می تواند احکام شرعی را از منابع آن استخراج نماید.

مكلف کیست؟

کسی که عاقل و بالغ باشد به حد تکلیف رسیده و باید دستورات الهی و احکام اسامی را انجام دهد، به چنین شخصی مكلف میگویند. سن تکلیف در پسران تمام شدن ۱۵ سال قمری و در دختران تمام شدن ۹ سال قمری می باشد.

تقلید و مرجع تقلید

منظور از تقلید، عمل به دستور مجتهد می باشد. ویژگی های مرجع تقلید علاوه بر اجتهاد و مقام علمی شامل شرایطی مانند عقل، بلوغ، عدالت، مرد بودن، حلال زاده بودن و شیعه دوازده امامی بودن است. همچنین بر اساس احتیاط واجب، باید زنده و اعلم باشد، به دنیا علاقه نداشته باشد و بر نفس خود تسلط کامل داشته باشد. مرجع تقلید نیز مجتهدی است که گروهی از شیعیان در مسائل فقهی بر اساس فتوای او عمل کرده و وجوهای شرعی را به او می دهند. مرجعیت بالاترین مقام مذهبی در میان شیعیان دوازده امامی محسوب می شود.

حکم عمل بدون تقلید

اگر مكلف مدتی اعمالش را بدون تقلید انجام دهد، در هر یک از سه صورت زیر اعمالش صحیح است:

۱- موافق احتیاط باشد.

۲- عمل او با فتوای مجتهدی که فعلاً باید از او تقلید کند، مطابق باشد.

اقسام نظریات مجتهد

۱- حکم: گاهی مجتهد جامع شرایط به عنوان ولی فقیه، حکمی صادر میکند. این حکم جنبه حکومتی و اجتماعی دارد و برای اداره جامعه اسلامی لازم الاجراست. تفاوت آن با فتوا در این است که فتوا فقط تکلیف فردی مقلد را روشن میکند، ولی حکم حکومتی جنبه عام و اجتماعی دارد و حتی بر مجتهدان دیگر نیز لازم الاتباع است.

۲- فتوا: فتوا، نظر و رأی یک مجتهد در مسائل شرعی (عبادی، معاملاتی و...) است که از منابع فقهی (قرآن، سنت، عقل، اجماع) استنباط کرده است.

! نکته: تفاوت اصلی حکم و فتوا این است که حکم دستوری حکومتی و لازم الاجرا برای همه است، اما فتوا نظر فقهی یک مرجع است و فقط برای مقلدین خودش لازم الاجرا است.

۳- احتیاط واجب: احتیاط واجب زمانی به کار میرود که مجتهد در یک مسئله به رأی و فتوای قطعی نرسیده است، اما بر اساس ادله، احتیاط را در آن زمینه لازم و ضروری میداند.

به عنوان مثال اگر مجتهدی بگوید «در این مسئله، احتیاط واجب آن است که مکلف چنین کند»، مقلد میتواند آن کار را انجام دهد یا برای احتیاط و انجام عمل راحت تر، باید از مجتهد اعلم دیگر (با رعایت شرایط) تقلید کند.

۴- احتیاط مستحب: توضیح: احتیاط مستحب زمانی برقرار است که مجتهد در مسئله ای فتوای خود را صراحتاً اعلام میکند، اما برای رعایت جنبه های معنوی و رسیدن به ثواب بیشتر، انجام یا ترک کاری را به صورت غیرالزامی توصیه میکند. در این حالت، مقلد اجازه رجوع به مجتهد دیگر را ندارد ولی میتواند به فتوای اصلی مرجع خود عمل کند یا برای ثواب بیشتر، احتیاط را رعایت کند.

ولایت فقیه

ولایت فقیه یعنی حکومت فقیه عادل و دین شناس. ولایت فقیه نظریه ای در فقه شیعه است که نظام سیاسی مشروع در دوران غیبت امامان معصوم را بیان میکند. نظام جمهوری اسلامی نیز بر اساس این نظریه تأسیس شده است. همچنین ولایت فقیه امری مطلقه است و بر اساس نظریه ولایت مطلقه فقیه لازمه پذیرش حکومت اسلامی، روا داشتن اختیارات مطلق برای فقیه است. فقیه، حاکم علی الاطلاق است و همه اختیارات امام معصوم شیعه را دارا است؛ زیرا ولایت مطلق، به معنای رعایت مصالح عام در سرپرستی جامعه است و چون حوزه حکومت، مصالح عمومی را نیز در بر میگیرد. ۱- علم به احکام کلی اسلام. (فقاہت)

۲- شایستگی های روحی و اخلاقی به گونه ای که گرفتار هواهای نفسانی و تهدید و تطمیع ها نگردد. (تقوی)

ویژگی های ولی فقیه

مهم ترین شرایطی که برای ولی فقیه از سوی علما و فقها مورد تایید و اجماع قرار گرفته، به شرح زیر است: بلوغ، عقل، ایمان، عدالت، مرد بودن، مجتهد مطلق بودن، زنده بودن، حلال زاده بودن، اعلیت، بی توجهی به دنیا و مال و ثروت، و داشتن پرهیزکاری و تقوا. این ویژگی ها شرایط اساسی برای رهبری هستند.

۱- ایمان: مرجع تقلید و رهبر باید مسلمان دوازده امامی باشد. تقلید از افراد غیر دوازده امامی صحیح نیست و رهبری آنها نیز پذیرفته نمی شود.

۲- مرد بودن: یکی از شروط دیگر برای مرجعیت، مرد بودن است. بنابراین، زن مجتهد نمی تواند مرجع تقلید شود و در صورت داشتن مقام اجتهاد نیز ولایت نخواهد داشت.

۳- مجتهد مطلق بودن: از شرایط مرجع تقلید و رهبری، مجتهد مطلق بودن است. مجتهد متجزی (کسی که تنها در برخی مسائل فقهی استنباط دارد) نمی تواند مرجع تقلید باشد. اما فردی که در مسائل فقهی متعدد قدرت استنباط دارد، می تواند مرجع تقلید شود، به شرطی که از او مجتهدی اعلم نباشد که هنوز زنده باشد.

۴- عدم حرص به دنیا: یکی دیگر از شرایط مهم رهبری و مرجعیت این است که فرد نسبت به دنیا و مال و ثروت آن حرص نداشته باشد. او باید از جمع آوری و تلاش برای دستیابی به جاه و مقام دنیوی خودداری کند.

وظایف و اختیارات ولی فقیه در قانون اساسی

وظایف، اختیارات و مسئولیت رهبری، وظایف و اختیارات ولی فقیه براساس اصل ۱۱۰ قانون اساسی عبارتند از:

۱- نظارت بر حسن اجرای سیاست های کلی نظام.

۲- فرمان همه پرسی.

۳- اعلان جنگ و صلح و بسیج نیروها.

۴- حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه.

۵- حل معضلات نظام که از طریق عادی قابل حل نیست از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام.

اصول دین

اصول دین، یا به عبارت دیگر، اصول اعتقادی در اسلام، به مجموعه ای از مباحث بنیادی گفته می شود که پایه و اساس عقاید و ایمان مسلمانان را تشکیل می دهند. این اصول برای شناخت صحیح از خدا، جهان، انسان، و اهداف آفرینش ضروری هستند و فهم آنها به مسلمانان کمک می کند تا درک صحیحی از دین و جهان داشته باشند.

اصول دین معمولاً به پنج بخش تقسیم می شوند:

۱- توحید (اعتقاد به یگانگی خدا)

۲- عدل (اعتقاد به عدل الهی)

۳- نبوت (اعتقاد به پیامبران)

۴- معاد (اعتقاد به زندگی پس از مرگ)

۵- امامت (اعتقاد به پیشوایان دینی)

فروع دین

فروع دین به مجموعه ای از دستورهای عملی و احکام دینی گفته می شود که مسلمانان موظف به انجام آن ها هستند. این فروع بر اساس اصول دین بنا شده اند و در حقیقت، مصداق های عملی همان اصول اعتقادی هستند. در فقه اسلامی، فروع دین به طور کلی به موارد زیر تقسیم می شود:

۱- خمس

خمس در لغت به معنای یک پنجم است و در اصطلاح فقهی، یکی از واجبات مالی مهم در دین اسلام به شمار می آید. خمس مبلغی است که فرد واجد شرایط باید از درآمد خود طبق ضوابط خاص، یک پنجم آن را بپردازد. این حکم در چند مورد مشخص جاری است:

۱. مالیات های دولتی: هرچند پرداخت مالیات ها طبق قوانین جمهوری اسلامی برای افراد مشمول الزامی است، این مالیات ها جزو خمس حساب نمی شود.

موارد واجب شدن خمس

خمس در موارد زیر واجب است:

۱. درآمد: این شامل مال و ثروتی است که از فعالیت های اقتصادی به دست می آید، مانند تجارت یا خدمات.
۲. معدن و گنج: هرگونه استخراج فلزات یا گنج از زیر زمین.

استثنائات خمس

۱- ارث و هبه

۲- جوایز و پاداش ها

۳- مالی که خمس آن پرداخت شده است

۲- زکات

زکات یکی از واجبات مالی در دین اسلام است که بر اساس آن، مسلمانان باید درصد معینی از برخی اقسام کالا را به منظور کمک به فقرا و امور اجتماعی عمومی پرداخت کنند.

زکات به طور خاص بر نه نوع مال واجب می شود: گندم، جو، خرما، کشمش، گاو، گوسفند، شتر، طلا و نقره.

زکات به دو نوع تقسیم می شود:

۱- زکات مال

۲- زکات بدن

۳- امر به معروف و نهی از منکر

امر به معروف و نهی از منکر به معنای دعوت مردم به انجام کارهای خوب و نهی از اعمال بد است. این دستور یکی از واجبات مهم و ضروری در دین اسلام به شمار می رود که برای حفظ احکام اسلامی و سلامت جامعه، لازم است.

شرایط امر به معروف و نهی از منکر

۱- علم به معروف و منکر: فردی که امر به معروف یا نهی از منکر می کند، باید خود نسبت به آن چه معروف است و

آن چه منکر محسوب می شود، آگاهی کامل داشته باشد.

۲- احتمال تأثیر: فرد باید احتمال دهد که امر یا نهی او تأثیرگذار باشد و منجر به تغییر رفتار فرد مورد نظر شود، حتی

اگر تأثیر آن در آینده باشد.

۳- اصرار بر گناه: امر به معروف و نهی از منکر زمانی واجب است که شخص مرتکب گناه به طور مداوم و پیوسته بر گناه خود اصرار داشته باشد

۴- نداشتن مفسده: اگر امر به معروف یا نهی از منکر باعث ضرر جانی، مالی یا آبرو برای فرد یا دیگران شود، باید از آن اجتناب کرد.

۴- جهاد

جهاد به معنای تلاش و مبارزه ای است که برای دعوت به اسلام، گسترش آن یا دفاع در برابر تجاوزات دشمن صورت می گیرد.

۵- نماز

نماز یکی از مهم ترین عبادات در اسلام است که به صورت روزانه و در پنج وقت (صبح، ظهر، عصر، مغرب و عشاء) انجام می شود.

۶- روزه

روزه، یکی دیگر از عبادات مهم در اسلام است که در ماه رمضان انجام می شود. در این ماه، مسلمانان از اذان صبح تا اذان مغرب از خوردن و آشامیدن و انجام برخی از کارهای دیگر، خودداری می کنند.

۷- حج

حج، یکی از واجبات دینی در اسلام است که بر هر مسلمان بالغ و توانگر (اعم از مرد و زن) که بتواند از نظر مالی و جسمی به این سفر برود، واجب است.

۸- تولى

تولى به معنای "دوستی و محبت" و "پیروی" از ائمه معصومین (ع) و کسانی است که در راه خداوند قدم می زنند

۹- تبرى

تبرى در مقابل تولى است و به معنای "بیزاری جستن" و "قطع ارتباط" با کسانی است که دشمنان خدا، پیامبران و اهل بیت (ع) هستند.

طهارت

اسلام به طهارت و پاکیزگی توجه زیادی دارد. برخی از اعمال و واجبات شرعی تنها زمانی صحیح هستند که با طهارت انجام شوند، و در مقابل، برخی امور از دیدگاه شریعت اسلام ناپاک به شمار می آید و باید از آن ها در تمام مواقع یا در مواقع خاص پرهیز کرد.

نجاسات و ناپاکی ها عبارتند از:

۱- مدفوع انسان و حیوان های حرام گوشت مانند گربه و موش که خون جهنده دارند.

۲- مردار حیوانی که خون جهنده دارد، اگر بدون ذبح شرعی بمیرد یا کشته شود، مردار و نجس است.

۳- سگی که در خشکی زندگی میکند ولی دریایی آن نجس نمیشود.

۴- مشروبات مست کننده (بنابر احتیاط واجب).

☑ نکته ها:

۱- خون حیواناتی که خون جهنده ندارند، مانند ماهی و پشه، پاک هستند.

۲- فضله پرندگان حرام گوشت (مانند کلاغ و عقاب) نجس نیست.

مطهرات و پاک کننده ها عبارتند از:

۱- آب: آب پاک کننده هر گونه حدث و خبثی است؛ به شرط آنکه مطلق باشد و پاک باشد و در اثر شستن نجاسات خود آب متنجس نشود؛ نجس شدن آب به این است که در اثر برخورد با یک نجس یا یک شیء متنجس (نجس شده) متغیر و منفعل شود.

۲- زمین: زمین به شرطی که خودش خشک و پاک باشد، اشیائی مانند کف پا و کف کفش نجس را پاک می کند.

۳- استحاله: یعنی از حالی به حالی دیگر درآمدن (استحاله) و نیز تغییر یک شیء از جنسی به جنس دیگر. مثل آن که چوب نجس بسوزد و خاکستر گردد و یا شراب به خودی خود یا بواسطه ریختن چیزی مثل سرکه و نمک در آن سرکه شود.

۴- اسلام: فرد کافر با اقرار به شهادتین و به محض مسلمان شدن و پذیرش اسلام، پاک می شود و بدن و آب دهان و بینی و عرق او پاک می گردد.

۵- تبعیت: تبعیت آن است که چیز نجس به تبعیت از پاک شدن نجس دیگری، آن هم پاک شود مانند آنکه شراب سرکه شود.

۶- غایب شدن مسلمان: اگر بدن یا لباس یا سایر اشیائی که در اختیار مسلمان است، نجس شود و آن مسلمان غائب گردد، آن اشیاء پاک است به شرطی که مسلمان یاد شده، عالم و ممیز بوده و از موضوع مطلع شده باشد؛ دیگر این که علم برخلاف این امر، یعنی بقای نجاست نداشته باشیم.

احکام آب ها

انواع آب به دو دسته مطلق و مضاف تقسیم میشود. آب مضاف به آبی گفته می شود که از چیزی استخراج شده باشد، مانند آب هندوانه یا گلاب، یا اینکه با چیزی دیگر مخلوط شده باشد، مثل آبی که به قدری با گل یا مواد مشابه ترکیب می شود که دیگر نتوان آن را آب نامید.

آب کر: آب کر به آبی گفته می شود که در ظرفی با ابعاد سه وجب و نیم در هر یک از طول، عرض و عمق ریخته شود و آن را پر کند. وزن این مقدار آب، در حدود ۳۷۷/۴۱۹ کیلوگرم به اندازه گیری متعارف می باشد.

آب قلیل: آب قلیل آبی است که از زمین نجو شد و از کر کمتر باشد.

آب جاری: آب جاری به آبی اطلاق می شود که از دل زمین جوشیده و جریان پیدا می کند، مانند آب چشمه و قنات.

آب باران: آب باران اگر به چیزی که نجس شده است ببارد آن را پاک میکند.

آب چاه: آب چاهی که از زمین می جوشد اگر چه کمتر از کر باشد چنانچه نجاست به آن برسد، تا وقتی که بو یا رنگ و مزه به واسطه نجاست تغییر نکرده پاک است.

روش های پاک شدن اشیای نجس با آب

ظرف		غیر ظرف
- با آب کر یک مرتبه - با آب قلیل سه مرتبه	به بول نجس شده - با آب کر یک مرتبه - با آب قلیل دو مرتبه	به غیر بول نجس شده
		- با آب کر یک مرتبه
		- با آب قلیل یک مرتبه

وضو

در وضو شستن صورت و دست ها و نیز مسح جلوی سر و روی پاها واجب است.

شرایط صحت وضو

- ۱- مطلق بودن آب وضو یعنی آب وضو نباید مضاف باشد.
- ۲- مباح بودن آب وضو یعنی آب وضو نباید غصبی باشد.
- ۳- ظرف آب وضو از جنس نقره و طلا نباشد.
- ۴- کافی بودن وقت برای وضو و نماز.
- ۵- رعایت ترتیب در افعال وضو.
- ۶- انجام افعال وضو توسط خود انسان.
- ۷- نبودن مانع از رسیدن آب در اعضای وضو.

احکام وضو

وظایف کثیرالشک در وضو به شرح زیر میباشد.

کثیرالشک شک در باطل شدن وضو

شک در وضو گرفتن شک بعد از نماز در گرفتن وضو

شک در بین نماز و گرفتن وضو

شک بعد از نماز در زمان بطلان نماز:

مبطلات وضو

۱- خارج شدن بول و غائط

۲- چیزهایی که عقل را از بین میبرد مانند دیوانگی، مستی و بی هوشی.

وضوی جبیره

چیزی که با آن، زخم و جای شکسته را میبندند و نیز دارویی که روی زخم و مانند آن میگذارند، جبیره نام دارد.

احکام جبیره عبارتند از:

(الف) وضوی جبیره روی زخمی که باز است و آب برای آن ضرر ندارد باید به طور معمولی وضو بگیرد.

(ب) وضوی جبیره روی زخمی که بسته است

غسل

غسل به معنای شستن کامل بدن از سر تا پا با شرایط و روش های خاص است. این غسل به دو صورت قابل انجام است:

۱- **ترتیبی:** در این روش، بدن باید به ترتیب مشخصی شسته شود. ابتدا سر و گردن، سپس نیمه راست بدن و در نهایت نیمه

چپ بدن شسته می شود. (طبق احتیاط واجب، شستن نیمه راست بدن قبل از نیمه چپ ضروری است).

۲- **ارتماسی:** در این روش، تمام بدن باید یکباره در آب غوطه ور شود به گونه ای که آب به تمام قسمت های بدن برسد.

جنبابت

جنب شدن انسان دو عامل دارد. اول جماع کردن و دوم بیرون آمدن منی، چه در خواب و چه در بیداری، چه کم و چه زیاد با شهوت و بی شهوت، اختیار یا بی اختیار.

امور حرام بر جنب شامل پنج مورد می باشد که عبارتند از:

۱- رسیدن قسمتی از بدن به جایی که نام خداوند متعال نوشته شده، و طبق احتیاط واجب، شامل نام پیامبران و امامان (ع) نیز می شود.

۲- قرار دادن چیزی در مساجد.

۳- خواندن حتی یک حرف از سوره های چهارگانه ای که سجده واجب دارند (سوره نجم آیه ۶۲، سوره علق آیه ۱۹، سوره سجده (الم تنزیل) آیه ۱۵، سوره فصلت آیه ۳۷).

حیض

خون حیض، خونی است که معمولاً هر ماه به مدت چند روز به صورت طبیعی از رحم بانوان خارج می شود و در زمان تشکیل نطفه، نقش تغذیه فرزند را ایفا می کند.

خونی که دختری پیش از رسیدن به سن ۹ سالگی ببیند، حتی اگر ویژگی های حیض را داشته باشد، به عنوان حیض محسوب نمی شود.

خانمی که عادت ماهانه مشخصی دارد.

در دوران بارداری، اگر خونی که زن می بیند شرایط و ویژگی های حیض را داشته باشد.

نفاس (خون زایمان)

از لحظه ای که کودک از مادر جدا می شود، یعنی زمانی که اولین قسمت بدن نوزاد از شکم مادر خارج می شود، هر خونی که مادر ببیند، اگر پیش از ده روز یا در روز دهم متوقف شود، به آن خون نفاس گفته می شود و زن در این حالت «نفساء» نامیده می شود. تمام اموری که برای زن حائض ممنوع است، برای زن نفساء نیز حرام است.

استحاضه

هر خونی که زن قبل از رسیدن به سن بلوغ یا پس از یائسه شدن، یا به مدت کمتر از سه روز ببیند و این خون مربوط به دمل، زخم یا نفاس نباشد، به عنوان خون استحاضه شناخته می شود، هرچند این حکم در این حالت کلی، بدون اشکال نیست. همچنین اگر خونی مشخص نباشد که از دمل یا زخم است، در صورتی که زن زخمی یا دمل نداشته باشد، طبق احتیاط واجب، این خون حکم استحاضه را دارد.

احکام محتضر (انسان در حال مرگ)

۱- فرد مسلمانی که در حال احتضار است (چه مرد باشد و چه زن، چه بزرگ باشد و چه کوچک)، باید به پشت خوابانده شود به طوری که کف پاهایش به سمت قبله قرار گیرد.

۲- در صورتی که خواباندن او به هیچ وجه ممکن نباشد، باید به احتیاط او را به سمت قبله بنشانند.

تیمم

به طور کلی دو نوع تیمم وجود دارد. تیممی که به جای وضو انجام می شود. (تیمم بدل از وضو)، تیممی که به جای غسل انجام می شود. (تیمم بدل از غسل).
مراحل انجام تیمم عبارتند از:

۱- نیت کند که تیمم را به جای وضو یا غسل انجام می دهد.

۲- کف هر دو دست را بر تمام پیشانی و دو طرف آن بکشد، به گونه ای که از محل رویش مو تا ابروها و بالای بینی را پوشش دهد. همچنین، طبق احتیاط واجب، دست ها باید روی ابروها نیز کشیده شوند.

◀ نماز

نماز مهم ترین عبادت دینی است که در صورت پذیرش درگاه الهی، سایر عبادات نیز پذیرفته می شوند و اگر نماز قبول نشود، دیگر اعمال نیز مورد پذیرش قرار نمی گیرند.

نمازهای واجب و مستحب

نمازهای هر روز (یومیه)	نمازهای واجب
نماز آیات، که در هنگام پدید آمدن خورشید و ماه گرفتگی و زلزله و امثال آنها خوانده میشود.	
نماز طواف خانه خدا	
نماز میت، که بر مسلمانی که از دنیا رفته خوانده میشود.	
نماز قضای پدر (و بنابر احتیاط واجب مادر) که بر پسر بزرگتر واجب است.	
نمازی که به واسطه نذر و عهد و قسم یا به واسطه اجاره واجب شده است.	

واجبات نماز

واجبات نماز شامل یازده مورد است که برخی از آن ها رکن (جزء اصلی) و برخی غیررکن (جزء غیر اصلی) هستند. ارکان نماز اجزای اساسی به شمار می آیند و اگر یکی از آن ها به درستی انجام نشود یا افزوده شود، حتی اگر به سبب فراموشی باشد، نماز باطل می شود.

رکن	نیت، تکبیره الاحرام، قیام، رکوع، دو سجده
غیر رکن	قرائت، ذکر، تشهد، سلام، ترتیب، موالات

قیام

قیام در نماز به معنای ایستادن به طور مستقیم و با کمر راست است. در هنگام قیام، فرد باید ایستاده باشد و بدن باید از حالت خمیدگی خارج باشد. این حالت در قسمت هایی از نماز، به ویژه در رکعت های اول و دوم و در هر رکعت پس از رکوع، انجام می شود.

در آغاز نماز زمانی که نمازگزار نیت کرده و سپس تکبیر می گوید، قیام ابتدایی انجام می شود که فرد باید در این حالت بایستد و دست ها را در کنار بدن یا روی سینه بگذارد. پس از رکوع در هر رکعت، قیام مجدد باید انجام شود. در این حالت، نمازگزار باید از حالت رکوع خارج شده و دوباره ایستاده و به حالت قیام درآید.

قرائت

در رکعت سوم و چهارم، نماز باید آهسته خوانده شود؛

ولی حکم حمد و سوره در رکعت اول و دوم نماز به شرح زیر می باشد:

رکوع

رکوع نه تنها یک حرکت فیزیکی است، بلکه دارای ابعاد روحی و معنوی عمیقی نیز است. در هنگام رکوع، نمازگزار به طور نمادین در برابر خداوند به پایین خم می شود تا نشانه ای از تواضع، عبودیت و پذیرش قدرت بی پایان خداوند باشد. این عمل نشان دهنده این است که فرد تمام وجود خود را در اختیار خداوند قرار داده و در برابر عظمت و جلال او تسلیم است.

سجود

سجود به معنای قرار دادن پیشانی، دست ها، زانوها و انگشتان پا بر زمین است. این عمل در نماز به طور نمادین نمایانگر تسلیم و عبادت کامل فرد در برابر خداوند است. سجده به عنوان پایین ترین حالت فیزیکی نماز، نشان دهنده بالاترین درجه از فروتنی و انکسار در برابر خالق است.

اگر نمازگزار روی سطحی نرم مانند تشک سجده کند که ابتدا بدن در آن حالت ثابت نمی ماند و پس از مدتی آرام می گیرد، این موضوع مشکلی ایجاد نمی کند.

هر سطح یا شیئی که برای سجده به آن تکیه می شود باید پاک باشد، اما اگر سطح سجده (مثلاً فرش) نجس باشد یا یک طرف آن نجس بوده و پیشانی بر طرف دیگر آن قرار گیرد، این عمل ایرادی ندارد.

تشهد

تشهد به معنای شهادت دادن یا گواهی دادن است. در نماز، فرد مسلمان در حالی که در حالت نشسته قرار دارد، با گفتن عباراتی مشخص (که به آن "تشهد" گفته می شود) شهادت می دهد به یگانگی خداوند و رسالت پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله وسلم). تشهد در نماز دو بار صورت می گیرد: یکبار در رکعت دوم و یکبار در رکعت چهارم نمازهای واجب مانند نماز ظهر، عصر، عشاء و در رکعت آخر نمازهای واجب مانند نماز مغرب.

ترتیب

ترتیب در نماز به معنای رعایت زمانی خاص برای انجام افعال و اذکار نماز است. نمازگزار باید از یک عمل به عمل دیگر به طور مرتب و بدون تغییر یا افراط و تفریط عبور کند. ترتیب صحیح، فاصله زمانی معقولی میان افعال و اذکار ایجاد می کند که این امر در نهایت باعث صحت نماز می شود.

موالات

موالات در لغت به معنای پیوستگی و تداوم است. در فقه نماز، موالات به این معناست که افعال و اذکار نماز به طور متوالی و بدون فاصله زیاد انجام شوند. برای مثال، بین قیام و رکوع، یا بین رکوع و سجده نباید وقفه طولانی بیفتد.

مبطلات نماز

مبطلات نماز به مجموعه ای از اعمال و کارهایی گفته می شود که در صورتی که در نماز انجام شوند، نماز را باطل می کنند. این مبطلات شامل کارهایی هستند که از نظر فقهی با ویژگی های نماز سازگار نبوده و موجب باطل شدن آن می شوند. در اینجا توضیحاتی در مورد مبطلات نماز آورده شده است.

- باطل شدن وضو، غسل یا تیمم.
- روگرداندن از قبله به صورت عمدی
- گریه کردن
- به هم خوردن صورت نماز، مانند کف زدن.
- شک در رکعت های نماز، مانند شک در تعداد رکعت های نماز دو رکعتی یا سه رکعتی.

شکیات نماز

شکیات نماز ۲۳ مورد است که در سه دسته قرار میگیرند: شک های باطل، شک هایی که نباید به آن اعتنا کرد و شک های صحیح.

شک های باطل عبارتند از:

۱. شک در نماز چهار رکعتی پیش از پایان سجده دوم، در حالی که فرد شک دارد که آیا دو رکعت خوانده یا سه رکعت.
۲. شک بین دو رکعت و پنج رکعت یا بیشتر از پنج رکعت.
۳. شک در تعداد رکعت های نماز، وقتی فرد اصلاً نمی داند چند رکعت از نماز را خوانده است.

شک در عدد رکعت‌های نمازهای چهار رکعتی در ۹ صورت صحیح است:

۱. شک بین دو رکعت و چهار رکعت پس از برداشتن سر از سجده دوم.
۲. شک بین دو رکعت، سه رکعت و چهار رکعت پس از برداشتن سر از سجده دوم.
۳. شک بین سه رکعت و پنج رکعت در حال ایستاده.
۴. شک بین پنج رکعت و شش رکعت در حال ایستاده.

سجده سهو

سجده سهو، که دو سجده پس از اتمام نماز واجب است، برای جبران برخی اشتباهات در نماز به جا آورده می شود. این سجده ها پس از اتمام نماز و در فاصله زمانی مشخص انجام می گیرد و پس از سجده دوم، تشهد و سلام لازم است. ذکر در سجده سهو با ذکرهای سجده های معمول نماز تفاوت دارد.

نمازهای یومیه

نمازهای یومیه یا روزانه به نمازهایی که در طول روز خوانده میشود، اطلاق میگردد.

نماز جمعه

نماز جمعه که در روزهای جمعه به جای نماز ظهر خوانده می شود، در زمان غیبت امام (عج) به صورت واجب تخییری است. به این معنی که فرد مکلف می تواند بین ادای نماز جمعه و نماز ظهر انتخاب کند. اما در زمان حاضر که حکومت اسلامی در ایران برقرار است، بهتر است که حتی المقدور نماز جمعه ترک نشود. شرایط نماز جمعه عبارتند از:

- برگزاری به صورت جماعت
- حداقل پنج نفر باید حضور داشته باشند که شامل یک امام و چهار مأوم می شود.
- رعایت شرایط نماز جماعت، از جمله اتصال صفوف.
- فاصله مکانی بین دو محل نماز جمعه باید حداقل یک فرسخ باشد. (یک فرسخ تقریباً معادل ۵۱۲۵ متر است).

نماز مسافر

در سفر، نمازهای چهار رکعتی باید با شرایط خاصی که ذکر خواهد شد، به صورت قصر (دو رکعتی) خوانده شود. وجوب قصر فقط در مورد نمازهای چهار رکعتی مانند نمازهای ظهر، عصر و عشاء است و نماز صبح و مغرب تحت هیچ شرایطی قصر نمی شوند.

نماز آیات

نماز آیات در چهار موقعیت خاص واجب می شود:

۱. کسوف خورشید: حتی اگر مقدار کمی از آن گرفته شود.
۲. زلزله

۱. زمان وجوب نماز آیات در خورشید و ماه گرفتگی از لحظه ای است که خورشید یا ماه شروع به گرفتگی می کنند. بر اساس احتیاط واجب، نماز آیات نباید به قدری تأخیر بیفتد که خورشید یا ماه شروع به باز شدن کنند.

۲. اگر مکلف نماز آیات را تا زمانی که خورشید یا ماه در حال باز شدن است تأخیر بیاندازد، باید نماز را به قصد قربت (بدون قصد اداء یا قضا) بخواند. ولی اگر نماز آیات را تا بعد از باز شدن کامل خورشید یا ماه به تأخیر انداخت، باید نماز را به نیت قضا بخواند.

۳. اگر فرد از گرفتگی خورشید یا ماه مطلع نشود و پس از باز شدن متوجه شود، در صورتی که گرفتگی کامل بوده، باید نماز آیات را قضا کند. اما اگر فقط بخشی از آن گرفته بوده، قضای نماز آیات بر او واجب نیست.

نماز عید فطر و عید قربان

نماز عید فطر و قربانی در زمان غیبت کبری (عصر حاضر) واجب نیست، بلکه تنها مستحب است.

احکام نماز عید

۱. **خواندن قنوت ها:** خواندن قنوت ها در نماز عید می تواند کوتاه یا طولانی باشد، و هیچ اشکالی ندارد و موجب باطل شدن نماز نمی شود. با این حال، تغییر در تعداد قنوت ها (کم یا زیاد کردن آنها) جایز نیست.

۲. **اقامه نماز عید:** نماز عید اقامه ندارد. اگر امام جماعت برای نماز عید اقامه به جا آورد، تاثیری بر صحت نماز او و مأمومین نخواهد داشت.

۳. **نمایندگان ولی فقیه:** نمایندگان ولی فقیه که از طرف ایشان مجاز به اقامه نماز عید هستند، و همچنین ائمه جمعه منصوب از سوی ولی فقیه، می توانند نماز عید را در عصر غیبت امام (عجل الله تعالی فرجه الشریف) به صورت جماعت برگزار کنند.

نماز جماعت

نماز جماعت از مهم ترین مستحبات و بزرگ ترین شعایر اسلامی است و حداقل با حضور دو نفر (یک امام و یک مأموم) برگزار می شود. اگر امام جماعت بدون قصد امامت نماز بخواند، نماز او صحیح است و مأمومین می توانند به او اقتدا کنند.

برخی احکام نماز جماعت

۱. **قرائت حمد و سوره:** در نمازهای ظهر و عصر، خواندن حمد و سوره برای مأموم طبق احتیاط واجب جایز نیست. همچنین، در نماز مغرب و عشاء، اگر مأموم بخواهد حمد و سوره امام جماعت را بشنود، هرچند که نتواند کلمات آن را تشخیص دهد، نباید حمد و سوره را بخواند.

۲. خواندن حمد و سوره در نماز صبح: اگر مأموم در نماز صبح به رکوع امام جماعت برسد و نتواند حمد و سوره امام را بشنود، طبق احتیاط واجب نباید حمد و سوره را بخواند. اما اگر صدای امام را نشنود، مستحب است که حمد و سوره را آهسته بخواند و اگر به طور سهوی آن را بلند بخواند، اشکالی ندارد.

احکام دیر رسیدن به نماز جماعت

اگر مأموم به رکوع امام جماعت نرسد، باید در رکعت بعدی به او اقتدا کند و اگر تنها به رکوع امام برسد، آن رکعت برای او حساب می شود.

روزه

روزه آن است که انسان برای انجام فرمان خداوند عالم از اذان صبح تا مغرب، از چیزهایی که روزه را باطل میکند، خودداری نماید. روزه بر چهار حالت است. روزه واجب مثل روزه ماه مبارک رمضان، روزه مستحب مثل روزه ماه رجب، روزه مکروه مثل روزه روز عرفه و روزه حرام مثل روزه عید فطر.

روزه ماه مبارک رمضان	روزه های واجب
روزه قضا	
روزه کفاره	
روزه روز سوم از ایام اعتکاف	
روز بدل از قربانی در حج تمتع	
روزه مستحبی که به واسطه نذر و عهد و قسم واجب شده است.	
روزه قضای پدر که بر پسر بزرگ واجب است.	

مبطلات روزه

مبطلات روزه، اعمالی هستند که اگر فرد روزه دار از اذان صبح تا اذان مغرب مرتکب آن ها شود، روزه اش باطل می شود. این موارد از دیدگاه فقهی تعریف شده و شامل اعمالی هستند که عمدتاً یا باعث شکستن حالت روزه می شوند یا با روح و ماهیت روزه که خودداری از برخی لذات جسمانی است، در تضادند.

در ادامه، این مبطلات را به صورت کامل و جامع توضیح می دهیم:

- ۱- خوردن و آشامیدن
- ۲- جماع
- ۳- استمناء
- ۴- دروغ بستن به خدا، پیامبر (ص) و ائمه (ع)
- ۵- فروبردن عمدی غبار غلیظ یا دود
- ۶- فرو بردن عمدی مایعات یا مواد غذایی از راه بینی
- ۷- باقی ماندن بر جنابت تا اذان صبح
- ۸- قی کردن (استفراغ عمدی)
- ۹- تزریق مواد مغذی به بدن
- ۱۰- اماله با مواد مایع
- ۱۱- فروبردن سر در آب (اختلاف نظر بین مراجع)
- ۱۲- بی هوشی عمدی

کفاره افطار عمدی روزه رمضان

هرگاه فردی در ماه مبارک رمضان عمداً و با اختیار، بدون داشتن عذر شرعی، یکی از اعمالی که روزه را باطل می کند انجام دهد، علاوه بر آن که روزه اش باطل می شود و باید قضای آن را به جا آورد، کفاره نیز بر او واجب می گردد. این حکم در هر صورت جاری است، چه شخص هنگام انجام عمل با وجوب کفاره آگاه باشد و چه نباشد.

اگر فردی به دلیل ناآگاهی از حکم شرعی، عملی را انجام دهد که موجب باطل شدن روزه شود، مانند این که نداند فرو بردن سر در آب باعث بطلان روزه می شود و آن را انجام دهد، روزه اش باطل است و باید آن را قضا کند، اما کفاره ای بر او واجب نیست.

احکام کفاره

- اگر فردی عمداً روزه اش را باطل کند و پس از آن به سفر برود، کفاره از او ساقط نخواهد شد و همچنان بر عهده او باقی می ماند.
- شخصی که کفاره بر او واجب شده است، لازم نیست فوراً آن را بپردازد، اما نباید آن قدر تأخیر کند که به کوتاهی یا بی توجهی تعبیر شود.

احکام روزه مسافر

فرد مسافر باید نمازهای ۴ رکعتی را در سفر ۲ رکعتی بخواند و نباید روزه بگیرد. اما مسافری که نماز خود را تمام می خواند (مثل کسی که شغل او مسافرت یا سفر است) باید در سفر روزه بگیرد. سفر در ماه مبارک رمضان برای فرار از روزه کراهت دارد ولی در حالت کل مسافرت در ماه مبارک رمضان اشکالی ندارد. مسافر می تواند برای خواستن حاجت، سه روز در مدینه طیبه روزه مستحبی بگیرد. اگر مسافر بعد از ظهر به وطن برسد یا به جایی برسد که می خواهد ۱۰ روز در آن جا بماند، نباید آن روز را روزه بگیرد.

سایر احکام شرعی

احکام معاملات، ربا، رشوه، قمار، قرض و وام

۱- معاملات

معاملات انواع مختلفی دارند که در اینجا به طور مختصر برخی از احکام آن را بیان می کنیم:

- | | |
|----------------------------|----------------------------|
| الف) خرید و فروش عین نجس | ب) ترقه و مواد قابل انفجار |
| ج) خرید و فروش اجناس قاچاق | د) فروش آرد یارانه ای. |

۲- رشوه

رشوه به مال یا شبه مالی گفته می شود که در ازای انجام یا ترک کاری داده می شود. به عنوان مثال، گاهی برای صدور حکم یا کسب مقام رشوه داده می شود و گاهی برای سکوت و عدم فاش کردن حقیقت.

۴- قرض و وام و ربا

سوال: گرفتن کارمزد در صندوق های قرض الحسنه چه حکمی دارد؟

کارمزد برای پوشش هزینه های جاری صندوق ها، از جمله هزینه های آب، برق و حقوق کارکنان، گرفته می شود. بنابراین، مسئولان صندوق باید کارمزد را به گونه ای محاسبه کنند که فقط هزینه های جاری را پوشش دهد.

سوال: آیا معاملات بانک های جمهوری اسلامی ایران صحیح است؟

به طور کلی، معاملات بانکی که مطابق با قوانین مجلس شورای اسلامی و تایید شورای نگهبان انجام می شوند، صحیح و مشروع هستند.

سوال: سپرده های بلندمدت که سود به آن ها تعلق می گیرد، چه حکمی دارند؟

سپرده گذاری در بانک ها با قصد استفاده در معاملات حلال و همچنین سود حاصل از آن، هیچ اشکالی ندارد.

سوال: آیا صحیح است که بانک ها برای مقابله با تورم، سود اضافی به سپرده گذاران بدهند؟

اگر سود بانک ها ناشی از به کارگیری صحیح سپرده ها در عقود شرعی باشد و نه ربا، این سود مشروع است و مشکلی ندارد. در این صورت، سود بانک به عنوان عوض کاهش قدرت خرید سپرده ها در نظر گرفته نمی شود بلکه به عنوان سود قانونی از معامله ای شرعی محسوب می شود.

پوشش

۱- انگشتر طلا: برای مردان، استفاده از انگشتر طلا در هر شرایطی جایز نیست و نماز با آن، بنابر احتیاط واجب، باطل است.

۲- طلا سفید: اگر طلا سفید، همان طلا زردی باشد که رنگ آن با افزودن مواد دیگر تغییر کرده، حرام است. ولی اگر مقدار طلا آن قدر کم باشد که عرفاً طلا به حساب نیاید، مانعی ندارد. پلاتین نیز هیچ اشکالی ندارد.

۳- لباس های تولید شده توسط دولت های استعماری: پوشیدن این لباس ها به خودی خود اشکالی ندارد، اما اگر موجب ترویج فرهنگ غیر اسلامی یا تقویت اقتصاد دشمنان اسلام شود، جایز نیست.

سوال: آیا ارتباط با نامحرم از طریق صحبت یا شوخی در فضای مجازی حرام است؟

به طور کلی، اگر این ارتباط منجر به مفسده شود یا احتمال وقوع گناه در آن باشد، جایز نیست.

موسیقی و غنا

هر نوع موسیقی که به نظر عرفی، مناسب مجالس خوش گذرانی، عیش و نوش، گناه و فسق باشد، حرام محسوب می شود. این حکم شامل تمامی انواع موسیقی ها می شود، چه کلاسیک باشد، چه غیرکلاسیک؛ چه ایجاد هیجان کند و چه صرفاً حالت غم یا افسردگی به شنونده منتقل کند.

غنا به صدای انسانی اطلاق می شود که با نغمه های خوشایند و طرب انگیز همراه است و مخصوص مجالس لهو و گناه می باشد. خواندن این نوع آواز و شنیدن آن حرام است. استفاده از آلات موسیقی مانند دف، تپل، سنتور و سایر سازها در زمینه

نواختن موسیقی های لهو و مطرب برای مجالس گناه، به طور کلی حرام است. خواندن به صورت غنا و گوش دادن به آن نیز مطلقاً حرام است؛ چه خواننده مرد باشد یا زن، چه به صورت مستقیم باشد یا از طریق نوار و همراه با آلات موسیقی یا بدون آن. حتی اگر تنها در خانه و بدون تأثیرات منفی شنیده شود، باز هم حرام است.

ماهواره

برنامه هایی که از ماهواره های غربی پخش می شوند یا برنامه هایی که از تلویزیون های دولتی کشورهای همسایه پخش می شود، عموماً حاوی افکار گمراه کننده، تحریف حقایق، لهو و فساد است.

سوالات خودآزمایی

سوالات خودآزمایی تقلید و ولایت فقیه

۱- عدم اعتقاد به ولایت فقیه موجب چه میشود؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ عدم اعتقاد به ولایت فقیه، اعم از این که بر اثر اجتهاد باشد یا تقلید، در عصر غیبت حضرت حجت (عج) موجب ارتداد و خروج از دین اسلام نمی شود، و اگر کسی به نظر خود بر اساس استدلال و برهان به عدم لزوم اعتقاد به آن رسیده باشد معذور است، ولی ترویج اختلاف و تفرقه بین مسلمانان برای او جایز نیست.

۲- آیا میتوان با ولایت اداری مخالفت نمود؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ در مفاهیم اسلامی چیزی به عنوان ولایت اداری (به معنای لزوم اطاعت از دستورات مقام بالاتر بدون حق اعتراض) وجود ندارد، ولی مخالفت با اوامر اداری که بر اساس ضوابط و مقررات قانونی اداری صادر شده باشد جایز نیست.

۳- احتیاط چیست؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ احتیاط یعنی عمل کردن به طوری که مطمئن شود وظیفه ی شرعی خود را انجام داده است، مثلاً کاری را که بعضی از مجتهدین حرام میدانند و بعضی دیگر حرام نمی دانند. به جا نیاورد و کاری را که بعضی واجب میدانند و بعضی دیگر واجب نمیدانند، انجام دهد

سوالات خودآزمایی طهارت

۱- آیا آب های گُر، جاری و چاه در حکم نجاست و طهارت با یکدیگر تفاوتی دارند؟ توضیح دهید.

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ همه اقسام آب مطلق (به جز آب قلیل) تا زمانی که بو، رنگ یا مزه نجاست نگرفته باشد، پاک است و هرگاه بر اثر برخورد با نجاست، بو، رنگ یا مزه نجاست بگیرد، نجس می شود. بنابراین، آب جاری، چاه، گُر و حتی باران در این حکم مشترک هستند.

۲- چگونه می توان زمین نجس را با استفاده از آب کر و آب قلیل تطهیر کرد؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ برای تطهیر زمین نجس با آب کر، ابتدا باید آلودگی را برطرف کرده و سپس آب کر یا جاری بر آن بگیرند به مقداری که تمام جاهای نجس را فرا گیرد. اما در مورد آب قلیل، اگر زمین به گونه‌ای باشد که آب به خود می‌گیرد و می‌خورد، با آب قلیل پاک نمی‌شود.

۳- آیا وجود نوشته، لکه رنگ، چربی یا کرم بر روی اعضای وضو، مانع از صحت وضو می‌شود؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ ➤ نوشته خودکار و لکه‌های رنگ و چربی و کرم در صورتی که رنگ بدون جرم آن به قدری کم باشد که از رسیدن آب به بدن جلوگیری نکند، اشکال ندارد. ولی اگر جرم داشته باشد یا چربی آن زیاد باشد که روی پوست را گرفته باشد، باید برطرف شود.

۴- حنوط میت چیست و چگونه انجام می‌شود؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤

- بعد از غسل واجب است میت را حنوط کنند. یعنی به پیشانی و کف دست‌ها و سر زانو و سر دو انگشت بزرگ پاهای او کافور بمالند.
- مستحب است سر بینی میت را هم کافور بمالند.

۵- منظور از تبعیت در احکام طهارت چیست؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ تبعیت آن است که چیز نجسی به واسطه پاک شدن چیز دیگری پاک شود

◀ سوالات خودآزمایی نماز

۱- نماز نافله چیست؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ با هر یک از نمازهای پنجگانه ی شبانه روزی یک نماز مستحبی هست که آن را نافله ی آن نماز گویند.

۲- مقدار پوشش زن و مرد در نماز به چه میزان باید باشد؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ ۱. مرد باید در حال نماز عورتین خود را بپوشاند، هر چند کسی او را نمی‌بیند و بهتر است از ناف تا را بپوشاند.

۲. زن باید در موقع نماز تمام بدن و موی خود را با پوششی که کاملاً بدن را می‌پوشاند بپوشاند، ولی پوشاندن صورت به مقداری که شستن آن در وضو واجب است و دستها تا مچ و پاها تا مفصل ساق لازم نیست.

۳- در چه مواردی لازم نیست بدن یا لباس نمازگزار پاک باشد؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ الف) آن که به واسطه ی زخم یا جراحت یا دمل، لباس یا بدن به خون آلوده شده باشد.

ب) آن که خون موجود در لباس یا بدن کمتر از درهم (بند انگشت اشاره) باشد.

ج) آن که لباسهای کوچک نمازگزار، مانند جوراب که با آنها نمی‌توان عورت را پوشاند نجس باشد.

(د) آن که ناچار است با بدن یا لباس نجس نماز بخواند.

۴- نماز جماعت چیست؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➔ نماز جماعت از مهمترین و از بزرگترین شعایر اسلامی است و دست کم با دو نفر (یک امام و یک مأموم) منعقد می شود.

➤ سوالات خودآزمایی روزه

۱- کدام روزه‌ها در شرع اسلام حرام هستند؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➔ برخی از روزه‌های حرام عبارتند از:

- روزه عید فطر (روز اول ماه شوال).
- روزه عید قربان (روز دهم ماه ذی حجه).
- روزه مستحب فرزند که سبب اذیت و آزار پدر و مادر شود.
- روزه مستحب فرزند که پدر یا مادر او را از آن نهی کرده باشند (بنابر احتیاط واجب).

۲- چه اعمالی به طور مشخص جزو مبطلات روزه محسوب می‌شوند؟ (حداقل ۵ مورد را ذکر کنید)

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➔ برخی از اعمالی که جزو مبطلات روزه محسوب می‌شوند، عبارتند از:

- خوردن و آشامیدن
- رساندن غبار غلیظ به حلق
- فرو بردن تمام سر در آب
- دروغ بستن به خدا و پیامبر
- قی کردن

۳- غسل‌های واجب مخصوص بانوان چه مواردی می باشد؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➔ غسل‌های مخصوص بانوان: حیض و استحاضه و نفاس است .

بخش سوم: معارف اسلامی

تاریخ اسلام، امامان و انبیاء

پیش از ظهور اسلام، شبه جزیره عربستان به لحاظ سیاسی، اجتماعی و مذهبی شرایط خاصی داشت: سیاسی: عربستان فاقد حکومت مرکزی بود و بیشتر به صورت قبیله ای اداره می شد. هر قبیله به رهبری یک رئیس قبیله اداره می شد و قبایل بر سر منابع آب، چراگاه ها و مسائل ناموسی با یکدیگر درگیر می شدند. اجتماعی: جامعه عربی به دو دسته اصلی تقسیم می شد، بدوی ها (کوچ نشینان) و شهرنشینان. شهرهایی چون مکه و یثرب (مدینه) مراکز تجاری و اجتماعی مهمی بودند.

تولد و زندگی حضرت محمد (ص)

حضرت محمد (ص) در سال ۵۷۰ میلادی (عام الفیل) در شهر مکه به دنیا آمد. او از خاندان بنی هاشم، قبیله قریش بود. پدر او عبدالله پیش از تولد محمد (ص) درگذشت و مادرش آمنه نیز در کودکی او را از دست داد. محمد توسط پدربزرگش عبدالمطلب و سپس عمویش ابوطالب بزرگ شد. محمد به صداقت و امانت داری شهرت داشت و به او لقب «محمد امین» داده شد. او در سن ۲۵ سالگی با حضرت خدیجه (س)، زنی ثروتمند و محترم، ازدواج کرد.

در سن ۴۰ سالگی، حضرت محمد (ص) در غار حراء، طی تجربه ای روحانی نخستین وحی را از سوی جبرئیل دریافت کرد.

هجرت به مدینه و تأسیس حکومت اسلامی

با افزایش فشارها در مکه، پیامبر (ص) به دستور خداوند، در سال ۶۲۲ میلادی به یثرب (مدینه) هجرت کرد. این هجرت سرآغاز تاریخ هجری قمری است. پیش از هجرت، نمایندگان یثرب با پیامبر (ص) در عقبه پیمان بسته بودند که از او حمایت کنند. یثرب بعدها به «مدینه النبی» یا مدینه معروف شد.

سال دوم هجرت: غزه بدر (پیکار فرقان) که با پیروزی یاران پیامبر (ص) همراه بود. تعداد مشرکان حدود ۹۰۰ نفر و مسلمانان حدود ۳۰۰ نفر بود.

سال ششم هجرت: پیامبر (ص) به منظور انجام مراسم حج به سمت مکه حرکت کردند. مشرکان ابتدا مانع ورود پیامبر شدند و اما بین پیامبر (ص) و مشرکین مکه (پیمان صلح حدیبیه) بسته شد. قرآن کریم از این پیمان به نام فتح المبین (پیروزی آشکار برای اسلام) یاد می کند. قبل از صلح حدیبیه بیعت رضوان (بیعت شجره) بین صحابه و رسول خدا (ص) انجام شد.

دوران بعد از پیامبر اسلام (ص) و حاکمیت امامان اهل بیت (ع)

پس از رحلت پیامبر اسلام حضرت محمد صلی الله علیه، دوران جدیدی در تاریخ اسلام آغاز شد. این دوران، که به نوعی با اختلافات سیاسی و مذهبی همراه بود، شامل تحولات عظیمی در جهان اسلام شد.

۱- خلافت حضرت علی (ع) - ۱۱ هجری تا ۴۰ هجری

پس از وفات پیامبر اسلام، مسأله خلافت به مسئله ای اصلی تبدیل شد. پیامبر اسلام در هنگام رحلت خود، به طور خاص در واقعه غدیر خم، حضرت علی (ع) را به عنوان امام و پیشوای مسلمین معرفی کرده بود، اما پس از رحلت پیامبر، اختلافات شدیدی در میان مسلمانان درباره جانشینی پیامبر پدید آمد.

۲- دوران خلافت یزید و قیام عاشورا - ۶۱ هجری

پس از شهادت حضرت علی (ع)، خلافت به معاویه بن ابی سفیان رسید. پس از مرگ معاویه، یزید بن معاویه به عنوان خلیفه اسلامی انتخاب شد، که این امر باعث بروز اختلافات جدی در جامعه مسلمانان شد.

۳- دوران امامان بعد از امام حسین (ع)

امام سجاد (ع)

امام سجاد (ع)، فرزند امام حسین (ع)، بعد از قیام عاشورا و فاجعه کربلا به عنوان امام چهارم شیعیان شناخته شد. ایشان در دوران امامت خود، به ویژه از طریق دعاها و موعظه های خود، تأثیر زیادی بر جامعه اسلامی گذاشتند.

امام محمد باقر (ع)

امام محمد باقر (ع)، امام پنجم شیعیان، نقش مهمی در توسعه علم و دانش اسلامی ایفا کرد. ایشان بنیان گذار مکتب فقهی اهل بیت (ع) بودند و از بزرگ ترین مفسران قرآن و فقه دانان عصر خود به شمار می رفتند.

امام جعفر صادق (ع)

امام جعفر صادق (ع)، امام ششم شیعیان، به عنوان یکی از برجسته ترین شخصیت های تاریخ اسلام شناخته می شود.

۴- دوران غیبت امام دوازدهم (ع)

در نهایت، امام دوازدهم شیعیان، امام محمد بن حسن (ع) یا امام مهدی (عج) در سال ۲۶۰ هجری غیبت خود را آغاز کردند. غیبت امام مهدی (عج) به دو بخش تقسیم می شود: غیبت صغری (که در آن امام از طریق نمایندگان خود به مردم پاسخ می داد) و غیبت کبری (که در آن امام به طور کامل از مردم غایب است و هیچ نماینده ای برای او تعیین نشده است). غیبت امام مهدی (عج) باعث شد تا شیعیان به ویژه در دوره های مختلف، با مشکلات و بحران های بسیاری مواجه شوند.

پیامبران اولوالعزم

پیامبران اولوالعزم به پیامبرانی اطلاق می شود که در مقابل سختی ها و مقاومت های شدید مردم، با عزم و اراده ای قوی به دعوت خود ادامه دادند. در قرآن و روایات، این پیامبران به دلیل ایستادگی و شجاعت در برابر مشکلات و فراز و نشیب های دعوت خود، "اولوالعزم" نامیده شده اند. تعداد این پیامبران به پنج نفر می رسد که عبارتند از: حضرت نوح (ع)، حضرت ابراهیم (ع)، حضرت موسی (ع)، حضرت عیسی (ع)، حضرت محمد (ص).

معجزات و کتاب های سایر پیامبران

حضرت آدم (ع): اولین پیامبر خدا، بدون معجزه خاصی به جز علم و آموزش های الهی برای بشریت برگزیده شد. او نخستین انسان و پیامبر بود که به دعوت توحید پرداخت.

حضرت یوسف (ع): یوسف معجزاتی همچون تفسیر خواب ها داشت و به کمک خداوند از بسیاری از مشکلات نجات یافت.

حضرت داوود (ع): حضرت داوود کتاب زبور را دریافت کرد و توانایی خلق آهن و صدای زیبا داشت.

حضرت سلیمان (ع): معجزات متعددی داشت، از جمله تسلط بر جن ها و پرندگان، کنترل باد و حکمرانی بر حیوانات.

حضرت یونس (ع): در دل ماهی بزرگ در دریا زندانی شد و پس از توبه به پیامبری بازگشت.

قیام های مهم دوره خلافت اسلامی

قیام های مهم دوران خلافت اسلامی هر کدام به نوعی واکنشی به ظلم و فساد حکام، فساد داخلی و اختلافات سیاسی بودند. در ادامه توضیحاتی درباره برخی از قیام های معروف این دوره می دهیم:

۱- قیام حره (قیام مدینه) - ۶۳ هجری

این قیام در سال ۶۳ هجری، زمانی که یزید بن معاویه برای بیعت گرفتن از مسلمانان به مدینه رفت، رخ داد.

۲- قیام توابین - ۶۶ هجری

قیام توابین بعد از واقعه کربلا و شهادت امام حسین (ع) در سال ۶۱ هجری شکل گرفت.

۳- قیام مختار - ۶۶-۶۷ هجری

مختار ثقفی یکی از شخصیت های مهم در تاریخ اسلام است که پس از واقعه کربلا و شهادت امام حسین (ع) تصمیم گرفت انتقام خون امام حسین (ع) و یارانش را بگیرد.

۴- قیام زید بن علی - ۱۲۲ هجری

یکی از قیام های مهم و تأثیرگذار در تاریخ اسلام است که در اوایل قرن دوم هجری در دوران خلافت یزید بن معاویه و سپس در دوران خلافت هشام بن عبدالملک رخ داد.

اسلام در ایران

تاریخ اسلام در ایران و دوران حکومت اعراب بر ایران (حدود دو قرن پس از فتوحات اسلامی) یک دوره پیچیده و تأثیرگذار است که تحولات عظیمی در فرهنگ، سیاست، اقتصاد و جامعه ایران به وجود آورد.

فتح ایران توسط اعراب (قرن ۷ میلادی / ۱۵ هجری)

فتح ایران توسط اعراب مسلمان بعد از قیام پیامبر اسلام (ص) و در دوران خلافت خلفای راشدین (ویژه عمر بن خطاب) آغاز شد.

حمله اولیه و فتوحات اسلامی

در زمان خلافت حضرت عمر بن خطاب، اعراب مسلمان در حدود سال ۶۳۰ میلادی (سال ۱۵ هجری) به ایران حمله کردند.

فتح های اصلی

- نبرد قادسیه (۱۵ هـ / ۶۳۶م)
- فتح مدائن (۱۵ هـ / ۶۳۷م)
- فتح نهاوند (۲۱ هـ / ۶۴۲م)

روند تبدیل دین به اسلام در ایران

با اینکه حکومت اسلامی به سرعت بر ایران تسلط پیدا کرد، پذیرش اسلام در ایران روندی تدریجی و طولانی بود. عوامل مختلفی باعث شد که ایرانیان به تدریج دین اسلام را پذیرفتند و تغییرات فرهنگی عمیقی در این کشور ایجاد شد. عوامل پذیرش اسلام در ایران عبارتند از:

همگرایی فرهنگی: یکی از مهم ترین عوامل پذیرش اسلام، هم گرایی فرهنگی میان اسلام و تمدن ایران باستان بود. بسیاری از مفاهیم و ارزش های اجتماعی و فلسفی ایرانیان با مفاهیم اسلامی هم راستا بودند. آزار و فشارهای اجتماعی: در ابتدای حکومت مسلمانان، برخی از مردم مجبور به پذیرش اسلام شدند، به ویژه در مناطقی که شرایط اجتماعی و اقتصادی سخت بود.

حکام اموی و عباسی در ایران

بعد از فتح ایران، اعراب مسلمان در قالب حکومت های مختلف، از جمله خلافت اموی و عباسی، بر ایران حاکم شدند. حکومت امویان (۶۶۱-۷۵۰ میلادی)

خلافت اموی در ابتدا بر مناطق وسیعی از جهان اسلام حکمفرما بود، اما در ایران به دلیل عدم توجه به نیازهای فرهنگی و مذهبی ایرانیان و همچنین فساد و بی عدالتی های موجود، مقاومت هایی شکل گرفت. در این دوره، برخی از مناطق ایران تحت حاکمیت مستقیم امویان بودند و برخی دیگر تحت کنترل والیان محلی اموی قرار داشتند. این دوره دوران نارضایتی گسترده از حکومت امویان بود.

حکومت عباسیان (۷۵۰-۱۲۵۸ میلادی)

احادیث و کتب اسلامی

احادیث اسلامی بخش مهمی از منابع دینی اسلام را تشکیل می دهند و پس از قرآن کریم، اصلی ترین مرجع برای استنباط احکام و معارف دینی هستند. احادیث شامل گفتار، رفتار، و تأییدات پیامبر اکرم (ص) و در برخی موارد امامان معصوم (ع) است.

انواع حدیث عبارتند از:

- حدیث قولی
- حدیث فعلی

جایگاه حدیث در اسلام

حدیث، پس از قرآن، مهم ترین منبع معرفتی در اسلام است. قرآن کریم به صورت کلی اصول و قواعدی را بیان کرده و احادیث وظیفه تبیین جزئیات آن را بر عهده دارند. برای مثال، قرآن دستور به اقامه نماز می دهد اما کیفیت و جزئیات آن در احادیث بیان شده است. دلایل اهمیت حدیث عبارتند از:

- ۱- توضیح و تفسیر قرآن (مانند حدیث «إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ» در تبیین اخلاص)
- ۲- تبیین معارف اعتقادی و اخلاقی (احادیث اخلاقی و تربیتی)

کتب مهم

- ۱- کتب حدیثی اهل سنت
 - صحیح بخاری: تألیف محمد بن اسماعیل بخاری، شامل احادیث معتبر اهل سنت
 - ۲- کتب حدیثی شیعه
 - الکافی: تألیف شیخ کلینی، مهم ترین کتاب حدیثی شیعه
 - ۳- کتب حدیثی متأخر
 - مستدرک الوسائل: تألیف میرزا حسین نوری، تکمیل کننده وسائل الشیعه
 - ۴- کتاب مفاتیح الجنان: مجموعه ای از دعاها، مناجات، زیارات، اعمال مخصوصه ایام سال و ماه و روزها است که به باور شیعیان از طرف پیامبر اسلام و ائمه شیعیان صادر شده و توسط شیخ عباس قمی جمع آوری و تدوین شده است.
 - ۷- کتاب صحیفه سجاده: مجموعه ای از دعاها و مناجات امام چهارم شیعیان، زین العابدین است. به انجیل اهل بیت و زبور آل محمد و اخت القرآن معروف است.

مهم ترین احادیث اسلامی

- ۱- حدیث ثقلین

قال رسول الله ﷺ: «إني تارك فيكم الثقلين، كتاب الله وعترتي أهل بيتي، ما إن تمسكتم بهما لن تضلوا بعدي، وإنيهما لن يفترقا حتى يردا على الحوض»
- ۲- حدیث غدیر

قال رسول الله ﷺ: «من كنت مولاه فهذا علي مولاه، اللهم وال من والاه، وعاد من عاداه، وانصر من نصره، واخذل من خذله»
- ۳- حدیث منزلت

قال رسول الله ﷺ: لعلي بن أبي طالب: «أما ترضى أن تكون مني بمنزلة هارون من موسى، إلا أنه لا نبي بعدي»

۴- حدیث سفینه

قال رسول الله ﷺ: «إنما مثل أهل بيتي فيكم كمثل سفينة نوح، من ركبها نجا، ومن تخلف عنها غرق»

۵- حدیث حق و علی

قال رسول الله ﷺ: «علی مع الحق والحق مع علی، یدور معه حیث دار»

۶- حدیث مؤاخات

قال رسول الله ﷺ: لعلی «أنت أخی فی الدنیا والآخرة»

۷- حدیث طینت اهل بیت

۸- حدیث "أنا مدینة العلم"

قال رسول الله ﷺ: «أنا مدینة العلم وعلی بابها، فمن أراد المدینة فلیأت الباب»

◀ دعاها

در جلسه مصاحبه گاهی درباره دعاها سوالاتی مطرح می شود؛ به عنوان مثال، ممکن است بپرسند با کدام دعا انس بیشتری دارید یا از شما بخواهند بخشی از آن را قرائت کنید. بنابراین، بهتر است اطلاعاتی درباره انواع دعاها و زیارت ها مانند دعای توسل، کمیل، عهد، جوشن کبیر، زیارت عاشورا، مجیر، ندبه، دعای فرج، آیةالکرسی و موارد مشابه داشته باشید.

دعای توسل: دعایی است برای شیعیان که معمولاً شبهای چهارشنبه آن را میخوانند.

زیارت عاشورا: زیارتنامه ای است که شیعیان برای زیارت (از دور و نزدیک) امام حسین (ع) و یارانش و یادآوری واقعه عاشورا میخوانند. این زیارتنامه از امام محمد باقر (ع) نقل شده و نزد شیعه دارای اهمیت بسیاری است.

دعای کمیل: این دعا با نام خداوند آغاز میشود و سپس در چند فقره، خداوند را به رحمت، قوت، جبروت، عزت، عظمت، سلطنت، ذات، اسماء، علم و نور الهی، قسم میدهد

دعای ندبه: ندبه به معنی فراخوانی و نیز گریه و ناله است و این دعا مشتمل بر استغاثه و استمداد از امام زمان (عج) و تاسف بر غیبت و گریه از فراق ایشان است؛ لذا به این نام شهرت یافته است.

◀ سوالات خودآزمایی

۱- از آیه شریفه « فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ »، کدام مفهوم دریافت می شود؟

☑ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ تجسم اعمال: موضوع تجسم اعمال هم مربوط به پاداش و عقاب اخروی است و هم مربوط به گواهان روز قیامت؛ زیرا تجسم عمل، بهترین گواه بر عمل است. تجسم اعمال به این معنا است که اعمال نیک و بد انسان صورتی دنیوی دارند که ما آن را مشاهده می کنیم و نیز صورتی اخروی که هم اکنون در دل و نهاد عمل نهفته است.

۲- قرآن کریم، کدام عبادت را در بسیاری از موارد، پس از برپا داشتن نماز؛ تاکید کرده است و شرایط آن کدام است؟

✓ پاسخ سایت ایران عرضه ⇐ زکات یکی از واجبات دین مبین اسلام است که در واقع آزمونی مالی و وسیله ای برای طهارت مادی و معنوی مسلمانان و ابزاری در جهت رفع و ریشه کن کردن فقر در جامعه اسلامی می باشد. در قرآن کریم در آیات بسیاری بر پیوستگی زکات با نماز تاکید شده است که زکات بر ۹ چیز شامل می شود با این شرط که مقدار آنها به حد نصاب معینی برسد.

۳- کدام یک از موارد زیر، معترف صفات خداوند است؟

✓ پاسخ سایت ایران عرضه ⇐ صفات سلبی، صفاتی است که از نقص و نیاز ناشی می شود و خداوند از داشتن این صفات مبرا است.

صفاتی که جنبه کمال دارد و خداوند آن ها را داراست؛ صفات ثبوتی است. البته صفات کمالی خدا را نمی توان به شماری خاص محدود کرد، زیرا او هر کمالی را داراست. صفات سلبی نیز شمار خاصی ندارد، بلکه هرگونه نقصی و کاستی را باید از خدا سلب کرد و اگر متکلمان از برخی صفات ثبوتی و سلبی بیشتر یاد می کنند، از قبیل بیان مصداق و نمونه است.

۴- کدام مورد باعث شد اسلام از خطر نابودی رهایی یابد؟

✓ پاسخ سایت ایران عرضه ⇐ ثقلین؛ به معنای دو ثقل، دو چیز گرانبها. این دو ثقل عبارت اند از قرآن و عترت.

۵- رابطه ایمان و معرفت از دیدگاه قرآن چگونه است؟

✓ پاسخ سایت ایران عرضه ⇐ معرفت نقش زمینه و مقدمه را در حصول ایمان ایفا میکند لذا میتوان گفت ایمان مبتنی بر معرفت میباشد..

بخش چهارم: اطلاعات عمومی

تاریخ ایران

تاریخ پیش از اسلام در ایران را می توان به سه بخش عمده تقسیم کرد: ایران پیش از آریایی ها، مهاجرت آریایی ها به ایران، و ایران باستان.

تاریخ ایران قبل از آریایی ها

پیش از مهاجرت آریایی ها به فلات ایران، اقوام مختلفی در نقاط مختلف این سرزمین سکونت داشتند. در این دوران، تمدن هایی در مناطق مختلف ایران به وجود آمدند.

مهاجرت آریایی ها به ایران

آریایی ها یکی از شعبات گسترده نژاد سفید بودند که احتمالاً سرزمین اولیه آن ها از شمال دریای سیاه و دریای خزر تا نواحی رودخانه های سیحون و جیحون در آسیای میانه گسترده بوده است.

تاریخ ایران باستان

تاریخ ایران باستان از دوران تأسیس دولت ماد تا پایان حکومت ساسانیان و حمله اعراب به ایران را دربر می گیرد.

مادها	هخامنشان
سلوکیان	اشکانیان
دوره های تاریخی ایران بعد از اسلام	ساسانیان
طاهریان	صفاریان
سامانیان	زیریان
آل بویه	غزنویان
سلجوقیان	خوارزمشاهیان
ایلخانیان	تیموریان
صفویان	افشاریان
زندیان	قاجار
پهلوی	جمهوری اسلامی ایران

تاریخ ایران در عصر صفویه

۱- پیدایش و بنیان گذاری سلسله صفوی

سلسله صفویه یکی از بزرگ ترین و معتبرترین سلسله های ایران است که در اواخر قرن پانزدهم میلادی توسط شاه اسماعیل صفوی تأسیس شد. این سلسله ابتدا به عنوان یک جنبش مذهبی و نظامی در منطقه آذربایجان شکل گرفت. پیش از

تأسیس سلسله صفوی، ایران در دوران پس از مغول ها و تیموریان در وضعیت ناامنی به سر می برد و کشورهای همسایه، مانند عثمانی و ازبک ها، تهدیداتی جدی برای ایران به شمار می رفتند.

۲- ایران در دوران شاه تهماسب و تلاش برای تثبیت حکومت

شاه تهماسب اول (۱۵۲۴-۱۵۷۶ میلادی)، دومین پادشاه صفوی، پس از درگذشت شاه اسماعیل به سلطنت رسید. در دوران او، صفویان به تثبیت قدرت خود در ایران پرداختند و توانستند برخی از تهدیدات خارجی را از سر بگذرانند. در دوران شاه تهماسب، جنگ های خونین با عثمانی ها ادامه داشت. شاه تهماسب همچنین تلاش کرد تا حکومت صفویان را در داخل ایران مستحکم کند.

۳- شاه عباس اول و اوج قدرت صفویان

شاه عباس اول (۱۵۸۷-۱۶۲۹ میلادی)، مشهور به "شاه عباس کبیر"، مهم ترین و تأثیرگذارترین پادشاه صفوی بود. شاه عباس اول با اصلاحات اقتصادی، نظامی و فرهنگی توانست دولت صفوی را تقویت کرده و تهدیدات خارجی را از ایران دور کند. شاه عباس همچنین در زمینه ارتش نیز اصلاحاتی عمده انجام داد.

۴- اقتصاد و تجارت در دوران صفویه

در دوران صفویه، ایران شاهد شکوفایی اقتصادی و تجاری بود. به ویژه در زمان شاه عباس، تجارت با کشورهای اروپایی مانند پرتغال، هلند و انگلستان رونق فراوانی یافت. قالی سازی و صنایع دستی، به ویژه در اصفهان، یکی از مهم ترین فعالیت های اقتصادی این دوره بود.

۵- هنر و معماری در دوران صفویه

دوران صفویه یکی از دوره های طلایی هنر و معماری ایران بود. هنر صفوی در تمامی عرصه ها از جمله معماری، نقاشی، خوشنویسی و کاشی کاری به ویژه در اصفهان به اوج رسید.

تاریخ ایران از سقوط صفویه تا پایان حکومت زندیه

دوران تاریخی ایران پس از سقوط صفویه تا پایان حکومت زندیه، شاهد ناآرامی ها، تغییرات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی گسترده ای بود که به ویژه شامل حکومت های متعددی می شود که در تلاش برای حفظ و احیای کشور در شرایط بحرانی بوده اند.

۱- سقوط صفویه و بحران های سیاسی بعد از آن

پس از مرگ شاه عباس اول (۱۶۲۹)، سلسله صفویه وارد دوران رکود شد و حکومت های ضعیف و بی کفایت متوالی در این دوران روی کار آمدند.

یکی از مهم ترین دلایل سقوط صفویه، بی ثباتی داخلی و بحران های نظامی و اقتصادی بود. حکومت های ضعیف، فساد در دیوان سالاری، و عدم کنترل موثر بر استان های مختلف ایران موجب شد که بسیاری از مناطق از کنترل دولت مرکزی خارج شوند.

۲- حکومت افشاریه (۱۷۴۷ - ۱۷۳۶)

پس از سقوط صفویه و تسلط افغان ها، ایران وارد دوران آشوب و بی ثباتی شد. در این دوره، کشور دچار جنگ های داخلی و تفرقه های قومی و مذهبی شدید شد.

نادرشاه افشار، که در ابتدا به عنوان یکی از سرداران افغان در جنگ های داخلی شرکت کرده بود، در نهایت به عنوان فرمانده لشکر ایران علیه افغان ها قیام کرد و توانست با پیروزی در جنگ ها، پادشاهی خود را بنیان گذاری کند.

نادرشاه افشار با اصلاحات نظامی و اقتصادی توانست پایه های قدرت خود را استحکام بخشد.

در سال ۱۷۴۷، نادرشاه توسط نزدیکانش کشته شد و کشور دوباره وارد بحران شد. پس از قتل نادرشاه، ایران به دوران جدیدی از هرج و مرج و تفرقه های داخلی وارد شد.

۳- حکومت زندیه (۱۷۹۴ - ۱۷۵۱)

پس از مرگ نادرشاه و سقوط امپراتوری افشاریه، ایران به طور موقت وارد دوران دیگری از آشوب و هرج و مرج شد. در این دوران، فرمانروایان محلی و قبایل مختلف در تلاش بودند تا بر ایران تسلط یابند.

یکی از مهم ترین شخصیت هایی که در این دوران ظهور کرد، لطفعلی خان زند بود که به عنوان یکی از رهبران قبایل لرستان به قدرت رسید.

۴- درگیری ها و سقوط حکومت زندیه

در اواسط قرن هجدهم میلادی، با ظهور آغامحمد خان قاجار، دوران حکومت زندیه به پایان رسید. آغامحمد خان، که یکی از اعضای خانواده قاجار بود، در ابتدا از بندگان و فرماندهان مهم زندیه به شمار می آمد، اما به دلیل قدرت نظامی و جنگ های داخلی در نهایت توانست سلطنت زندیه را سرنگون کرده و خود را به عنوان پادشاه جدید ایران معرفی کند.

ایران در جنگ جهانی اول

جنگ جهانی اول، که از سال ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۸ ادامه یافت، تأثیرات عمیقی بر بسیاری از کشورهای جهان داشت و ایران نیز از این قاعده مستثنی نبود.

۱- وضعیت ایران پیش از جنگ جهانی اول

در آغاز قرن بیستم، ایران در شرایط بحرانی به سر می برد. از یک سو، کشور تحت سلطه دو قدرت بزرگ آن زمان، یعنی بریتانیا و روسیه، قرار داشت و از سوی دیگر، مشکلات داخلی مانند فساد حکومتی، ناآرامی ها و تلاش برای اصلاحات سیاسی و اجتماعی، کشور را دچار بحران کرده بود.

۲- آغاز جنگ جهانی اول و تاثیر آن بر ایران

در سال ۱۹۱۴، با آغاز جنگ جهانی اول، ایران در شرایط پیچیده ای قرار گرفت. هر دو قدرت بزرگ، یعنی بریتانیا و روسیه، ایران را به عنوان منطقه ای استراتژیک در نظر گرفتند و خواهان نفوذ و کنترل بر آن بودند. در این میان، ایران اعلام بی طرفی کرد، اما عملاً این بی طرفی به دلیل فشارهای خارجی و تحولات داخلی تحقق نیافت.

۳- اشغال ایران توسط نیروهای متفقین

در خلال جنگ جهانی اول، ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی اش به ویژه در مسیرهای مهم دریایی و زمینی برای متفقین اهمیت فراوانی داشت. در سال های ابتدایی جنگ، نیروهای بریتانیایی و روسی بخش های زیادی از ایران را اشغال کردند.

۴- تأثیرات جنگ جهانی اول بر مردم ایران

جنگ جهانی اول و اشغال ایران توسط نیروهای متفقین تأثیرات منفی بسیاری بر مردم ایران داشت. این تأثیرات به صورت های مختلفی خود را نشان داد:

- کمبود مواد غذایی و قحطی
- مهاجرت و آوارگی
- ناآرامی های داخلی

۵- واکنش های داخلی و سیاسی ایران در برابر جنگ

در دوران جنگ جهانی اول، ایران به طور رسمی اعلام بی طرفی کرد، اما این اعلام بی طرفی در عمل به معنای آن نبود که ایران به طور کامل از درگیری ها خارج باشد. چند اتفاق مهم در این دوره در ایران روی داد:

- جنبش های ملی گرایانه
- دولت های موقت و بی ثباتی سیاسی

۶- پیامدهای جنگ جهانی اول برای ایران

جنگ جهانی اول برای ایران پیامدهای زیادی به همراه داشت. این پیامدها شامل موارد زیر بود:

- تضعیف سلطنت قاجار
- افزایش نفوذ بریتانیا و روسیه
- مبانی تحولات آینده

ایران در جنگ جهانی دوم

در جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹-۱۹۴۵)، ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی اش و اهمیت استراتژیک، نقشی کلیدی در تحولات این جنگ داشت.

۱- وضعیت ایران پیش از جنگ جهانی دوم

قبل از آغاز جنگ جهانی دوم، ایران تحت حکومت رضاشاه پهلوی قرار داشت. رضاشاه از سال ۱۹۲۵ بر تخت سلطنت نشست و با برنامه هایی چون ایجاد زیرساخت های مدرن، اصلاحات اجتماعی و اقتصادی، و ایجاد ارتش قوی تلاش کرد ایران را از سلطه قدرت های خارجی رها کند.

۲- موقعیت جغرافیایی و اهمیت ایران برای متفقین و آلمان نازی

ایران در این دوره به عنوان یک مسیر ترانزیتی استراتژیک برای ارسال کمک های نظامی و منابع به شوروی و بریتانیا از اهمیت ویژه ای برخوردار بود. به ویژه، منابع نفتی ایران برای بریتانیا حیاتی بود، چرا که بریتانیا برای تأمین نیازهای جنگی خود به نفت نیاز داشت. شوروی نیز به دنبال تأمین منابع نفتی و دستیابی به مسیرهای ارتباطی امن برای ارتش خود بود که به ویژه از طریق ایران به شوروی می رسید.

۳- اشغال ایران توسط متفقین (۱۹۴۱)

در اوت ۱۹۴۱، به دلیل نگرانی های متفقین از نفوذ آلمان در ایران و تلاش رضاشاه برای حفظ استقلال کشور در برابر سلطه متفقین، بریتانیا و شوروی به طور همزمان به ایران حمله کردند.

۴- تأثیرات اقتصادی و اجتماعی اشغال ایران

بهره برداری از منابع نفتی

با اشغال ایران، بریتانیا و شوروی به طور مستقیم از منابع نفتی ایران بهره برداری کردند. نفت ایران برای متفقین یک منبع حیاتی در طول جنگ بود.

وضعیت اقتصادی ایران

حضور نیروهای خارجی و مصرف منابع کشور باعث بروز بحران های اقتصادی در ایران شد. بسیاری از صنایع و منابع طبیعی تحت کنترل متفقین قرار گرفت و صادرات به کشورهای خارجی محدود شد.

۵- تغییرات سیاسی در دوران اشغال

سلطنت محمدرضا پهلوی

پس از استعفای رضاشاه، پسر او محمدرضا پهلوی به سلطنت رسید. این تغییرات به دلیل فشارهای متفقین و همچنین بحران های داخلی ایران صورت گرفت.

حکومت نظامی و اعتراضات داخلی

در این دوران، حکومت ایران در برابر فشارهای خارجی و مشکلات داخلی دچار بحران شد. نیروهای نظامی خارجی مستقر در ایران باعث ایجاد اعتراضات مردمی و تظاهرات های ضد استعمار شدند.

۶- نقش ایران در جنگ جهانی دوم

ایران به عنوان یک مسیر ترانزیتی برای ارسال کمک های نظامی و منابع از بریتانیا و آمریکا به شوروی نقش کلیدی داشت.

کمک های لند-لیز

ایران به عنوان یکی از مسیرهای اصلی برای ارسال کمک های لند-لیز (Lend-Lease) به شوروی عمل کرد. این کمک ها شامل مواد غذایی، سلاح، تانک، هواپیما و سایر تجهیزات جنگی بود.

۷- پیامدهای جنگ جهانی دوم برای ایران

جنگ جهانی دوم تأثیرات دراز مدتی بر ایران گذاشت که برخی از آن ها عبارتند از:

- تقویت سلطنت پهلوی
- دگرگونی های اجتماعی و اقتصادی
- افزایش دخالت های خارجی
- نقش ایران در سازمان ملل

شروع مبارزات امام خمینی

در دهه های آخر حکومت شاهنشاهی محمدرضا پهلوی، ایران تحت سلطه ی غرب به ویژه ایالات متحده قرار داشت و تحولات سیاسی در کشور به سرعت در حال پیشرفت بود. رژیم پهلوی با کمک های خارجی، به ویژه ایالات متحده، در تلاش بود تا ایران را به عنوان یک قدرت بزرگ منطقه ای و اقتصادی معرفی کند. با این حال، در این مسیر، بسیاری از آزادی ها و حقوق مردم ایران سرکوب شد و فقر، فساد و تبعیض اجتماعی گسترده شد.

تبعید امام خمینی و ادامه مبارزات

پس از دستگیری امام خمینی در سال ۱۳۴۲ و تبعید به ترکیه، مبارزات ایشان به خارج از کشور منتقل شد. امام خمینی به مدت چند سال در ترکیه، سپس در عراق و در نهایت در فرانسه زندگی کرد. در این مدت، ارتباطات امام با مردم ایران از طریق سخنرانی ها، پیام ها و کتاب های ایشان ادامه داشت.

از جمله مهم ترین کارهای امام خمینی در این دوره، نگارش کتاب "ولایت فقیه" بود که در آن به تبیین نظریه حکومت اسلامی و جایگاه ولی فقیه در نظام سیاسی اسلامی پرداخت. این کتاب نقطه عطفی در مبارزات امام خمینی بود و ایده های جدیدی درباره حکومت اسلامی ارائه داد که در نهایت به شکل گیری جمهوری اسلامی ایران منجر شد.

ایران شناسی

ایران با وسعت ۱/۶۴۸/۱۹۵ کیلومتر مربع در جنوب غربی آسیا و منطقه خاورمیانه قرار دارد. ایران در جنوب منطقه معتدله نیم کره شمالی زمین قرار گرفته است.

کشورهای هم جوار ایران

ایران با هفت کشور افغانستان، پاکستان، ترکمنستان، آذربایجان، ارمنستان، ترکیه و عراق هم مرز است. در ادامه، مهم ترین نکات درباره هر یک از این کشورها آورده شده است:

- ۱- ارمنستان (پایتخت ایروان)
- ۲- جمهوری آذربایجان (پایتخت باکو)
- ۳- ترکیه (پایتخت آنکارا)
- ۴- ترکمنستان (پایتخت عشق آباد)
- ۵- افغانستان (پایتخت کابل)
- ۶

شعرا و نویسندگان ایرانی در تاریخ ایران

ایران، با تاریخ و فرهنگی غنی، همواره محل تولد شاعران و نویسندگان برجسته ای بوده است که آثارشان نه تنها در کشور خود بلکه در سطح جهانی تاثیرگذار بوده است. این آثار همواره به عنوان یکی از ارکان مهم تمدن ایرانی در نظر گرفته می شوند. در اینجا، به برخی از مهم ترین شاعران و نویسندگان ایرانی که در تاریخ ایران نقش مهمی ایفا کرده اند، پرداخته می شود.

- ۱- شعر در ایران باستان و دوران اسلامی
- ۲- فردوسی (قرن ۱۰ میلادی - قرن ۴ هجری)
- ۳- حافظ شیرازی (قرن ۱۴ میلادی - قرن ۸ هجری)
- ۴- مولانا جلال الدین بلخی (قرن ۱۳ میلادی - قرن ۷ هجری)
- ۵- سعدی شیرازی (قرن ۱۳ میلادی - قرن ۷ هجری)
- ۶- نیریز یوشیج (قرن ۲۰ میلادی - ۱۴ هجری)
- ۷- شهریار (قرن ۲۰ میلادی - قرن ۱۴ هجری)
- ۸- صادق هدایت (قرن ۲۰ میلادی - قرن ۱۴ هجری)
- ۹- جلال آل احمد (قرن ۲۰ میلادی - قرن ۱۴ هجری)
- ۱۰- نظامی گنجوی (قرن ۱۲ میلادی - قرن ۶ هجری)

رویدادهای مهم تقویم شمسی و قمری

رویدادهای مهم تقویم شمسی

فروردین

۲: عید نوروز - آغاز عملیات فتح المبین (۱۳۶۱) - تهاجم رژیم ستم شاهی به مدرسه فیضیه قم (۱۳۴۲)

۱۳: روز طبیعت

۱۸: روز سلامتی (روز جهانی بهداشت)

اردیبهشت

۱: روز بزرگداشت سعدی

۸: روز جوان

۹: روز شوراها

۱۷: روز اسناد ملی

۱۹: روز جهانی صلیب سرخ

۲۴: لغو امتیاز تنباکو به فتوای آیت الله میرزای شیرازی (۱۲۷۰)

۲۹: روز جهانی موزه و میراث فرهنگی

خرداد

۱: روز بهره وری - روز بزرگداشت ملاصدرا - روز جهانی توسعه فرهنگی

۱۵: قیام خونین ۱۵ خرداد (۱۳۴۲)

۱۶: روز جهانی محیط زیست

۳۱: شهادت دکتر مصطفی چمران (۱۳۶۰)

تیر

۱۰: روز صنعت و معدن

۱۱: شهادت آیت الله صدوقی چهارمین شهید محراب به دست منافقین (۱۳۶۱)

۱۳: روز مبارزه با بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان

۱۴: روز قلم

مرداد

۵: سالروز عملیات غرور آفرین مرصاد (۱۳۶۷)

۶: روز ترویج آموزش های فنی و حرفه ای

۱۶: تشکیل جهاد دانشگاهی (۱۳۵۹)

۳۱: روز جهانی مسجد

شهریور

۵: روز داروسازی - روز بزرگداشت محمد بن زکریای رازی

۱۱: روز صنعت چاپ

۱۴: شهادت آیت الله قدوسی و سرتیپ وحید دستجردی (۱۳۶۰)

۲۰: شهادت دومین شهید محراب آیت الله مدنی به دست منافقین (۱۳۶۰)

۲۱: روز سینما

مهر

۵: شکست حصر آبادان در عملیات ثامن الائمه (ع) (۱۳۶۰)

۸: شهادت سرداران اسلام: فلاحی، فکوری، نامجو، کلاهدوز و جهان آرا (۱۳۶۰) - روز بزرگداشت مولوی

۱۷: روز جهانی کودک

۲۹: روز صادرات

آبان

۱: روز آمار و برنامه ریزی

۴: اعتراض و افشاگری حضرت امام خمینی (ره) علیه پذیرش کاپیتولاسیون (۱۳۴۳)

۱۳: تسخیر لانه جاسوسی آمریکا به دست دانشجویان پیرو خط امام (۱۳۵۸) - روز ملی مبارزه با استکبار جهانی - روز دانش

آموز

۱۹: روز ملی کیفیت

آذر

۵: روز بسیج مستضعفین، تشکیل بسیج مستضعفین به فرمان امام خمینی (ره) (۱۳۵۸)

۹: روز بزرگداشت شیخ مفید

۱۱: شهادت میرزا کوچک خان جنگلی

۱۳: روز بیمه - روز جهانی معلولین

۱۹: تشکیل شورای عالی انقلاب فرهنگی به فرمان امام خمینی (ره) (۱۳۶۳)

۲۷: شهادت آیت الله دکتر محمد مفتاح (۱۳۵۸) - روز وحدت حوزه و دانشگاه

دی

۴: میلاد حضرت مسیح (ع)

۱۳: شهادت سردار حاج قاسم سلیمانی (سال ۱۳۹۸)

۲۰: شهادت میرزا تقی خان امیر کبیر (۱۲۳۰ برابر با ۱۷ ربیع الاول ۱۲۶۸ هجری قمری)

۲۶: فرار شاه معدوم (۱۳۵۷) ۲۷: شهادت نواب صفوی، طهماسبی و ذوالقدر از فدائیان اسلام (۱۳۳۴)

بهمن

۱۲: بازگشت حضرت امام خمینی (ره) (۱۳۵۷)

۲۱: شکسته شدن حکومت نظامی به فرمان حضرت امام خمینی (ره) (۱۳۵۷)

۲۲: پیروزی انقلاب اسلامی ایران و سقوط نظام شاهنشاهی (۱۳۵۷)

اسفند

۳: روز تجلیل از اسرا و مفقودان

۹: روز ملی حمایت از حقوق مصرف کنندگان

۱۵: روز درختکاری

رویدادهای مهم تقویم قمری

محرم

۱: آغاز سال هجری قمری

۹: تاسوعای حسینی

۱۸: تغییر قبله مسلمین از بیت المقدس به مکه معظمه (۲ هجری قمری)

صفر

۲۰: اربعین حسینی

ربیع الاول

۱: هجرت رسول مکرم اسلام (ص) از مکه به مدینه (مبدا تاریخ هجری)

۸: شهادت حضرت مام حسن عسگری (ع) (۲۶۹۰ هجری قمری)

ربیع الثاني

۸: ولادت حضرت امام حسن عسگری (ع) (۲۳۲ هجری قمری)

جمادی الاول

۱۳: شهادت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها (۱۱ هجری قمری) به یک روایت

جمادی الثاني

۲۰: ولادت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها (هشتم قبل از هجرت) و روز زن - تولد حضرت امام خمینی (ره) رهبر کبیر

انقلاب اسلامی (۱۳۲۰ هجری قمری)

رجب

۳: شهادت حضرت امام علی النقی الهادی (ع) (۲۵۴ هجری قمری)

۱۰: ولادت امام محمد تقی (ع) (جواد الائمه) (۱۹۵ هجری قمری)

۲۷: مبعث حضرت رسول مکرم اسلام (ص) (۱۳ سال قبل از هجرت)

شعبان

۳: حضرت امام حسین (ع) (۴ هجری قمری) - روز پاسدار

۱۵: ولادت حضرت قائم عجل الله تعالی فرجه (۲۵۵ هجری قمری) و روز جهانی مستضعفان

۱۰: وفات حضر حضرت خدیجه سلام الله علیها (۳ سال قبل از هجرت)

۱۵: ولادت حضرت امام حسن مجتبی (ع) (۳ هجری قمری)

۲۱: شهادت حضرت امیرالمومنین امام علی (ع) (۴۰ هجری قمری)

شوال

۱: عید سعید فطر

۲۵: شهادت امام جعفر صادق (ع) مؤسس مذهب جعفری

ذی القعدة

۱: ولادت حضرت معصومه (س)

ذی الحجه

۷: شهادت حضرت امام محمد باقر (ع)

◀ سازمان های مهم بین المللی

در دنیای امروز، سازمان های بین المللی و منطقه ای نقش کلیدی در مدیریت روابط بین المللی، حل منازعات، توسعه اقتصادی و حفظ صلح و امنیت جهانی دارند. این نهادها با همکاری کشورها سعی در ایجاد یک نظم پایدار جهانی دارند. در ادامه، مهم ترین سازمان های بین المللی و منطقه ای معرفی و بررسی خواهند شد.

۱- سازمان ملل متحد (United Nations - UN)

۲- سازمان تجارت جهانی (World Trade Organization - WTO)

۳- صندوق بین المللی پول (International Monetary Fund - IMF)

۴- بانک جهانی (World Bank)

۵- سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (Organization for Economic Co-operation and Development - OECD)

۶- اتحادیه اروپا (European Union - EU)

۷- شورای همکاری خلیج فارس (GCC)

۸- سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (FAO)

◀ جنگ ها و عهدنامه های مهم

در طول تاریخ، جنگ ها و عهدنامه ها نقش بسیار مهمی در شکل گیری روابط بین الملل و تعیین سرنوشت ملت ها داشته اند. جنگ ها می توانند بر سر منافع سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و ارضی باشند و به دنبال آن، عهدنامه ها و توافقات بین المللی به منظور حل منازعات و تعیین شرایط جدید برای کشورهای درگیر در جنگ ها امضاء می شوند.

جنگ های مهم بین المللی

۱- جنگ جهانی اول (۱۹۱۴-۱۹۱۸)

جنگ جهانی اول یکی از بزرگ ترین و خونین ترین جنگ ها در تاریخ بشر بود که بیش از ۳۲ کشور در آن درگیر شدند.

نتایج

- تغییرات گسترده در نقشه سیاسی جهان، از جمله فروپاشی امپراتوری های آلمان، روسیه، عثمانی و اتریش-مجارستان
- تأسیس جامعه ملل که هدف آن پیشگیری از جنگ های آینده بود.

۲- جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹-۱۹۴۵)

جنگ جهانی دوم به دلیل عواقب غیرقابل پیش بینی و تحقیرآمیز پیمان ورسای و همچنین تلاش آلمان نازی برای گسترش قدرت خود، آغاز شد.

نتایج

- تغییرات عمده در نقشه سیاسی جهان و تقسیم اروپا به دو بلوک شرق و غرب
- آغاز جنگ سرد بین بلوک شرق (سوسیالیستی) و بلوک غرب (سرمایه داری)

۳- جنگ سرد (۱۹۴۷-۱۹۹۱)

جنگ سرد جنگی غیرمستقیم و ایدئولوژیک بین ایالات متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی بود که به طور عمده از طریق رقابت های نظامی، اطلاعاتی و اقتصادی در سراسر جهان صورت می گرفت.

۴- جنگ ایران و عراق (۱۹۸۰-۱۹۸۸)

جنگ ایران و عراق که به مدت هشت سال ادامه داشت، یکی از خونین ترین جنگ های قرن بیستم بود.

نتایج

- پایان جنگ بدون تغییرات عمده در مرزها
- تلفات سنگین انسانی و اقتصادی برای هر دو کشور

عهدنامه های بین المللی مهم

۱- پیمان ورسای (۱۹۱۹)

پیمان ورسای پس از پایان جنگ جهانی اول امضاء شد و هدف آن تحمیل شرایط سخت به آلمان به منظور جلوگیری از هرگونه تهدید نظامی در آینده بود.

۲- پیمان ناتو (۱۹۴۹)

پیمان ناتو (NATO) یا سازمان پیمان آتلانتیک شمالی، در دوران جنگ سرد به منظور دفاع جمعی در برابر تهدیدات شوروی و کشورهای بلوک شرق تشکیل شد.

۳- عهدنامه تهران (۱۹۴۳)

این عهدنامه که در خلال جنگ جهانی دوم بین رهبران سه کشور متفقین (آمریکا، بریتانیا و شوروی) در تهران امضاء شد، به ویژه بر مسائل مربوط به جنگ و همکاری های پس از آن تأکید داشت.

عهدنامه های مهم ایران

۱- عهدنامه ترکمنچای (۱۸۲۸)

عهدنامه ترکمنچای یکی از مهم ترین و تحقیرآمیزترین عهدنامه هایی بود که در تاریخ ایران به امضاء رسید

۲- عهدنامه گلستان (۱۸۱۳)

عهدنامه گلستان پس از جنگ اول ایران و روس (۱۸۰۴-۱۸۱۳) به امضاء رسید و بر اساس آن ایران مجبور به واگذاری نواحی شمالی خود به روسیه، از جمله داغستان، گرجستان و ارمنستان شد

۳- عهدنامه قصر شیرین (۱۶۴۰)

این عهدنامه بین ایران و عثمانی پس از جنگ های متعدد در قرن هفدهم میلادی به امضاء رسید.

۴- عهدنامه ۱۹۱۹ ایران و بریتانیا

این عهدنامه که بین دولت ایران و بریتانیا امضاء شد، ایران را به طور غیررسمی تحت نفوذ بریتانیا قرار می داد و برخی از اختیارات سیاسی و اقتصادی ایران را به بریتانیا واگذار می کرد.

سوالات خودآزمایی

۱- هرکس شکایتی از نحوه کار مجلس یا قوه مجریه یا قوه قضائیه داشته باشد، می تواند شکایت خود را به کدام مرجع عرضه کند؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ «بر اساس اصل نود قانون اساسی، هرکس شکایتی از طرز کار مجلس یا قوه مجریه یا قوه قضائیه داشته باشد، می تواند شکایت خود را کتباً به مجلس شورای اسلامی عرضه کند. مجلس موظف است به این شکایات رسیدگی کند و پاسخ کافی دهد و در مواردی که شکایت به قوه مجریه و یا قضائیه مربوط است رسیدگی و پاسخ کافی از آنها بخواهد و در مدت متناسب نتیجه را اعلام نماید و در موردی که مربوط به عموم باشد به اطلاع عامه برساند.»

۲- اولین شهید هسته ای جمهوری اسلامی ایران چه کسی است؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ دکتر مسعود علیمحمدی؛ فارغ التحصیل دکترا از دانشگاه صنعتی شریف در رشته فیزیک نظری در تاریخ 1388/10/22 ساعت ۷:۰۵ صبح، خیابان قیطریه روبروی منزل شخصی خود توسط عناصر وابسته دشمن ترور شد و اولین شهید هسته ای کشورمان می باشد. شهید علی محمدی؛ اولین دکترای فیزیک ایران و اولین شهید هسته ای ایران می باشد.

بخش پنجم: دانش سیاسی

قانون اساسی

اصل اول

حکومت ایران جمهوری اسلامی است که ملت ایران، بر اساس اعتقاد دیرینه اش به حکومت حق و عدل قرآن، در پی انقلاب اسلامی پیروزمند خود به رهبری مرجع عالی قدر تقلید حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، در همه پرسی دهم و یازدهم فروردین ماه یک هزار و سیصد و پنجاه و هشت هجری شمسی برابر با اول و دوم جمادی الاول سالی که هزار و سیصد و نود و نه هجری قمری با اکثریت ۹۸/۲٪ کلیه کسانی که حق رأی داشتند، به آن رأی مثبت داد.

اصل سوم

دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد:

- ۱- ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی
- ۲- آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه، در تمام سطوح و تسهیل و تعمیم آموزش عالی
- ۳- محو هرگونه استبداد و خودکامگی و انحصارطلبی
- ۴- تأمین آزادیهای سیاسی و اجتماعی در حدود قانون
- ۵- تأمین حقوق همه جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون
- ۶- توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم

اصل چهارم

کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است.

اصل ششم

در جمهوری اسلامی ایران، امور کشور باید به اتکاء آراء عمومی اداره شود، از راه انتخابات: انتخاب رئیس جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراها و نظایر این ها، یا از راه همه پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین میگردد.

اصل دهم

از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات و برنامه ریزی های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد.

اصل یازدهم

به حکم آیه کریمه: (إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّه وَاحِدَه وَ أَنْ ا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ)، همه مسلمانان یک اُمت اند و دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است سیاست کلی خود را بر پایه ائتلاف و اتحاد ملل اسلامی قرار دهد و کوشش پیگیر به عمل آورد تا وحدت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام را تحقق بخشد.

زبان، خط، تاریخ و پرچم کشور

اصل پانزدهم

زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران، فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد، ولی استفاده از زبان های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.

اصل هجدهم

پرچم رسمی ایران به رنگ های سبز و سفید و سرخ، با علامت مخصوص جمهوری اسلامی و شعار «الله اکبر» است.

حقوق ملت

اصل نوزدهم

مردم ایران از هر قوم و قبیله که باشند از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان و مانند اینها سبب امتیاز نخواهد بود.

اصل بیست و دوم

حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است، مگر در مواردی که قانون تجویز کند.

اصل بیست و سوم

تفتیش عقاید ممنوع است و هیچکس را نمیتوان به صرف داشتن عقیده های مورد تعرض و مؤاخذه قرار داد.

اصل بیست و هفتم

تشکیل اجتماعات و راهپیمایی ها، بدون حمل سلاح، به شرط آنکه مخل به مبانی اسلام نباشد آزاد است. اصل بیست و

اصل بیست و هشتم

هر کس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید.

اصل سی و دوم

هیچکس را نمیتوان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین میکند. در صورت بازداشت، موضوع اتهام باید با ذکر دلایل بلافاصله کتباً به متهم ابلاغ و تفهیم شود و حداکثر ظرف مدت بیست و چهار ساعت پرونده مقدماتی به مراجع صالحه قضایی ارسال و مقدمات محاکمه، در اسرع وقت فراهم گردد. متخلف از این اصل، طبق قانون مجازات میشود.

اصل سی و هفتم

اصل، برائت است و هیچکس از نظر قانون مجرم شناخته نمی شود، مگر اینکه جرم او در دادگاه صالح ثابت گردد.

اصل چهل و دوم

اتباع خارجه میتوانند در حدود قوانین به تابعیت ایران درآیند و سلب تابعیت اینگونه اشخاص در صورتی ممکن است که دولت دیگری تابعیت آنها را بپذیرد یا خود آنها درخواست کنند.

اقتصاد و امور مالی

اصل چهل و سوم

برای تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد، با حفظ آزادی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران بر اساس ضوابط زیر استوار میشود:

- ۱- تأمین نیازهای اساسی: مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت، درمان، آموزش و پرورش و امکانات لازم برای تشکیل خانواده برای همه.
- ۲- تنظیم برنامه اقتصادی کشور به صورتی که شکل و محتوا و ساعات کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد.

۳- رعایت آزادی انتخاب شغل و عدم اجبار افراد به کاری معین و جلوگیری از بهره کشی از کار دیگری.

۴- منع اسراف و تبذیر در همه شئون مربوط به اقتصاد، اعم از مصرف، سرمایه گذاری، تولید، توزیع و خدمات.

اصل چهل و هفتم

مالکیت شخصی که از راه مشروع باشد محترم است. ضوابط آن را قانون معین میکند.

معلوم نبودن او به بیت المال بدهد. این حکم باید با رسیدگی و تحقیق و ثبوت شرعی به وسیله دولت اجرا شود.

اصل پنجاهم

حق حاکمیت ملت و قوای ناشی از آن

اصل پنجاه و ششم

حاکمیت مطلق بر جهان و انسان از آن خداست و هم او، انسان را بر سرنوشت اجتماعی خویش حاکم ساخته است. هیچکس نمیتواند این حق الهی را از انسان سلب کند یا در خدمت منافع فرد یا گروهی خاص قرار دهد و ملت این حق خداداد را از طرقي که در اصول بعد می آید اعمال میکند.

اصل پنجاه و هفتم

قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از: قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضائیه که زیر نظر ولایت مطلقه امر و امامت امت بر طبق اصول آینده این قانون اعمال میگردند. این قوا مستقل از یکدیگرند.

مبحث اول- مجلس شورای اسلامی

اصل شصت و دوم

مجلس شورای اسلامی از نمایندگان ملت که به طور مستقیم و با رأی مخفی انتخاب می شوند تشکیل می گردد. شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان و کیفیت انتخابات را قانون معین خواهد کرد.

اصل شصت و ششم

ترتیب انتخاب رئیس و هیئت رئیسه مجلس و تعداد کمیسیون ها و دوره تصدی آنها و امور مربوط به مذاکرات و انتظامات مجلس به وسیله آییننامه داخلی مجلس معین میگردد.

اصل شصت و هفتم

نمایندگان باید در نخستین جلسه مجلس به ترتیب زیر سوگند یاد کنند و متن قسمنامه را امضاء نمایند:

بسم الله الرحمن الرحيم

«من در برابر قرآن مجید، به خدای قادر متعال سوگند یاد میکنم و با تکیه بر شرف انسانی خویش تعهد مینمایم که پاسدار حریم اسلام و نگاهبان دستاوردهای انقلاب اسلامی ملت ایران و مبانی جمهوری اسلامی باشم، ودیعه ای را که ملت به ما سپرده به عنوان امینی عادل پاسداری کنم و در انجام وظایف وکالت، امانت و تقوا را رعایت نمایم و همواره به استقلال و اعتلای کشور و حفظ حقوق ملت و خدمت به مردم پایبند باشم، از قانون اساسی دفاع کنم و در گفته ها و نوشته ها و اظهار نظرها، استقلال کشور و آزادی مردم و تأمین مصالح آنها را مدنظر داشته باشم.»

نمایندگان اقلیت های دینی این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد.

نمایندگانی که در جلسه نخست شرکت ندارند باید در اولین جلسه ای که حضور پیدا میکنند مراسم سوگند را به جای آورند.

مبحث دوم- اختیارات و صلاحیت مجلس شورای اسلامی

اصل هفتاد و چهارم

لوائح قانونی پس از تصویب هیئت وزیران به مجلس تقدیم می شود و طرح های قانونی به پیشنهاد حداقل پانزده نفر از نمایندگان، در مجلس شورای اسلامی قابل طرح است.

اصل هشتادم

گرفتن و دادن وام یا کمک های بدون عوض داخلی و خارجی از طرف دولت باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد.

اصل هشتاد و چهارم

هر نماینده در برابر تمام ملت مسئول است و حق دارد در همه مسائل داخلی و خارجی کشور اظهار نظر نماید.

اصل هشتاد و هفتم

رئیس جمهور برای هیئت وزیران پس از تشکیل و پیش از هر اقدام دیگر باید از مجلس رأی اعتماد بگیرد.

در دوران تصدی نیز در مورد مسائل مهم و مورد اختلاف میتواند از مجلس برای هیئت وزیران تقاضای رأی اعتماد کند.

اصل نود و هشتم

تفسیر قانون اساسی به عهده شورای نگهبان است که با تصویب سه چهارم آنان انجام میشود.

شوراها

اصل یکصد و سوم

استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین میشوند، در حدود اختیارات شوراها ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند.

اصل یکصد و یازدهم

هرگاه رهبر از انجام وظایف قانونی خود ناتوان شود، یا فاقد یکی از شرایط مذکور در اصول پنجم و یکصد و نهم گردد، یا معلوم شود از آغاز فاقد بعضی از شرایط بوده است، از مقام خود برکنار خواهد شد. تشخیص این امر به عهده خبرگان مذکور در اصل یکصد و هشتم می باشد.

در صورت فوت یا کناره گیری یا عزل رهبر، خبرگان موظفند در اسرع وقت نسبت به تعیین و معرفی رهبر جدید اقدام نمایند. تا هنگام معرفی رهبر، شورای مرکب از رئیس جمهور، رئیس قوه قضائیه و یکی از فقه ای شورای نگهبان به انتخاب مجمع تشخیص مصلحت نظام، همه وظایف رهبری را به طور موقت به عهده میگیرد و چنانچه در این مدت یکی از آنان به هر دلیل نتواند انجام وظیفه نماید، فرد دیگری به انتخاب مجمع، با حفظ اکثریت فقها در شورا، به جای وی منصوب میگردد. این شورا در خصوص وظایف بندهای (۱) و (۳) و (۵) و (۱۰) و قسمت های (د) و (ه) و (و) بند (۶) اصل یکصد و دهم، پس از تصویب سه چهارم اعضاء مجمع تشخیص مصلحت نظام اقدام میکند.

هرگاه رهبر بر اثر بیماری یا حادثه دیگری موقتاً از انجام وظایف رهبری ناتوان شود، در این مدت شورای مذکور در این اصل وظایف او را عهدهدار خواهد بود.

قوه مجریه

مبحث اول- ریاست جمهوری و وزرا

اصل یکصد و سیزدهم

پس از مقام رهبری، رئیس جمهور عالی ترین مقام رسمی کشور است و مسئولیت اجرای قانون اساسی و ریاست قوه مجریه را جز در اموری که مستقیماً به رهبری مربوط میشود، بر عهده دارد.

اصل یکصد و سی و ششم

رئیس جمهور میتواند وزرا را عزل کند و در این صورت باید برای وزیر یا وزیران جدید از مجلس رأی اعتماد بگیرد، و در صورتی که پس از ابراز اعتماد مجلس به دولت نیمی از هیئت وزیران تغییر نماید باید مجدداً از مجلس شورای اسلامی برای هیئت وزیران تقاضای رأی اعتماد کند.

مبحث دوم- ارتش و سپاه پاسداران انقلاب

اصل یکصد و چهل و سوم

ارتش جمهوری اسلامی ایران پاسداری از استقلال و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی کشور را بر عهده دارد.

اصل یکصد و چهل و هفتم

دولت باید در زمان صلح از افراد و تجهیزات فنی ارتش در کارهای امدادی، آموزشی، تولیدی و جهاد سازندگی، با رعایت کامل موازین عدل اسلامی استفاده کند در حدی که به آمادگی رزمی ارتش آسیبی وارد نیاید.

سیاست خارجی

اصل یکصد و پنجاه و دوم

سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بر اساس نفی هرگونه سلطه جویی و سلطه پذیری، حفظ استقلال همه جانبه و تمامیت ارضی کشور، دفاع از حقوق همه مسلمانان و عدم تعهد در برابر قدرت های سلطه گر و روابط صلح آمیز متقابل با دول غیرمحابر استوار است.

قوه قضائیه

اصل یکصد و پنجاه و ششم

قوه قضائیه قوه های است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده دار وظایف زیر است:

۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدّیات، شکایات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبیه که قانون معین میکند.

۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی های مشروع

۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین

۴- کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدوّن جزائی اسلام

۵- اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین

اصل یکصد و شصت و دوم

رئیس دیوان عالی کشور و دادستان کل باید مجتهد عادل و آگاه به امور قضایی باشند و رئیس قوه قضائیه با مشورت قضات دیوان عالی کشور آنها را برای مدت پنج سال به این سمت منصوب می کند.

صدا و سیما

اصل یکصد و هفتاد و پنجم

در صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، آزادی بیان و نشر افکار با رعایت موازین اسلامی و مصالح کشور باید تأمین گردد.

نصب و عزل رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با مقام رهبری است و شورایی مرکب از نمایندگان رئیس جمهور و رئیس قوه قضائیه و مجلس شورای اسلامی (هر کدام دو نفر) نظارت بر این سازمان خواهند داشت. خط مشی و ترتیب اداره سازمان و نظارت بر آن را قانون معین میکند.

شورای عالی امنیت ملی

اصل یکصد و هفتاد و ششم

به منظور تأمین منافع ملی و پاسداری از انقلاب اسلامی و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی، «شورای عالی امنیت ملی» به ریاست رئیس جمهور، با وظایف زیر تشکیل می گردد:

- ۱- تعیین سیاست های دفاعی- امنیتی کشور در محدوده سیاست های کلی تعیین شده از طرف مقام رهبری
- ۲- هماهنگ نمودن فعالیت های سیاسی، اطلاعاتی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در ارتباط با تدابیر کلی دفاعی- امنیتی
- ۳- بهره گیری از امکانات مادی و معنوی کشور برای مقابله با تهدیدهای داخلی و خارجی

اعضای شورا عبارتند از:

- رؤسای قوای سه گانه

- رئیس ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح

بازنگری در قانون اساسی

اصل یکصد و هفتاد و هفتم

بازنگری در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، در موارد ضروری به ترتیب زیر انجام میگیرد:

- مقام رهبری پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام طی حکمی خطاب به رئیس جمهور موارد اصلاح یا متمیم قانون اساسی را به شورای بازنگری قانون اساسی با ترکیب زیر پیشنهاد می نماید:
- ۱- اعضای شورای نگهبان
- ۲- رؤسای قوای سه گانه

۳- اعضای ثابت مجمع تشخیص مصلحت نظام ۴- پنج نفر از اعضای مجلس خبرگان رهبری

شیوه کار و کیفیت انتخاب و شرایط آن را قانون معین میکند.

مصوبات شورا پس از تأیید و امضای مقام رهبری باید از طریق مراجعه به آراء عمومی به تصویب اکثریت مطلق شرکت کنندگان در همه پرسی برسد.

وصیت نامه امام خمینی

قال رسول الله (ص): وَإِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ ثَقَلَيْنِ، كِتَابَ اللَّهِ وَ عِترتی اهلِ بیتی فَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ الْحَمْدُ لَهُ وَ سُبْحَانَكَ؛ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ مَظَاهِرِ جَمَالِكَ وَ جَلَالِكَ وَ خَزَائِنِ أَسْرَارِ كِتَابِكَ الَّذِي تَجَلَّى فِيهِ الْإِلَهِيَّةُ بِجَمِيعِ أَسْمَائِكَ حَتَّى الْمُسْتَأْتَرِ مِنْهَا الَّذِي يَعْلَمُهُ غَيْرُكَ؛ وَ اللَّعْنُ عَلَى ظَالِمِيهِمْ أَصْلِ الشَّجَرَةِ الْخَبِيثَةِ.

«حدیث ثقلین حجت قاطع است بر جمیع بشر»

شاید جمله «لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ» اشاره باشد بر اینکه بعد از وجود مقدس پیامبر هرچه بر یکی از این دو گذشته است بر دیگری گذشته است و مهجوریت هر یک مهجوریت دیگری است، تا آنگاه که این دو مهجور بر رسول خدا در «حوض» وارد شوند. و آیا این «حوض» مقام اتصال کثرت به وحدت است و اضمحلال قطرات در دریا است، یا چیز دیگر که به عقل و عرفان بشر راهی ندارد. و باید گفت آن ستمی که از طاغوتیان بر این دو ودیعه رسول اکرم (ص) گذشته، بر امت مسلمان بلکه بر بشریت گذشته است که قلم از آن عاجز است.

پایه گذاری انحراف از دین خدا و کتاب و سنت الهی

پس از شهادت حضرت علی (ع)، خودخواهان و طاغوتیان قرآن را ابزاری برای حکومت های ضد قرآنی کردند و مفسران حقیقی آن را کنار زدند.

بهره برداری از اسلام عزیز و قرآن کریم برای هدم آن ها

امروزه قدرت های شیطانی با کمک حکومت های منحرف، که به ظاهر اسلامی هستند، درصدد حذف قرآن از صحنه اند. آن ها با چاپ قرآن با خط زیبا، اما بدون عمل به تعالیم آن، سعی در فریب مردم دارند. نمونه آن، قرآن چاپ شده توسط محمدرضا پهلوی بود که برخی را فریب داد و حتی برخی روحانیون ناآگاه از او حمایت کردند. همچنین، ملک فهد با صرف ثروت های هنگفت برای چاپ قرآن و تبلیغ وهابیت - این مذهب خرافی و بی اساس - در واقع، به تضعیف اسلام و سوق دادن ملت های غافل به سوی قدرت های استعماری کمک می کند.

ما مفتخریم که مذهب ما "جعفری" است

ما و ملت عزیز و متعهد به اسلام و قرآن مفتخریم که پیرو مذهبی هستیم که حقایق قرآنی را از گورستان ها نجات داده و آن را به عنوان نسخه ای برای آزادی بشر از بندگی طاغوتیان معرفی می کند.

زنان بزرگواری زینب گونه (علیهما السلام) فریاد می زنند

ما مفتخریم که بانوان ایران، پیر و جوان، در عرصه های فرهنگی، اقتصادی و نظامی همپای مردان یا برتر از آنان برای تعالی اسلام و قرآن تلاش می کنند. آنان که توان جنگ دارند، آموزش نظامی را واجب دانسته و از قیود خرافی و تحمیلی دشمنان رها شده اند.

دشمنان ملت و مستضعفان جهان

ملت ما و تمامی مستضعفان جهان مفتخرند که دشمنانشان، که دشمنان خدا و قرآن نیز هستند، از هیچ جنایت و خیانتی برای مطامع خود فروگذار نمی کنند.

راه مستقیم الهی نه به شرق وابسته است و نه به غرب

من اکنون به ملت های شریف ستم دیده و به ملت عزیز ایران توصیه می کنم که از این راه مستقیم الهی که نه به شرق ملحد و نه به غرب ستمگر کافر وابسته است، بلکه به صراطی که خداوند به آنها نصیب فرموده است محکم و استوار و متعهد و

پایدار پایبند بوده، و لحظه ای از شکر این نعمت غفلت نکرده و دستهای ناپاک عمال ابرقدرتها، چه عمال خارجی و چه عمال داخلی بدتر از خارجی، تزلزلی در نیت پاک و اراده آهنین آنان رخنه نکند؛ و بدانند که هرچه رسانه های گروهی عالم و قدرتهای شیطانی غرب و شرق اشتلم می زنند دلیل بر قدرت الهی آنان است و خداوند بزرگ سزای آنان را هم در این عالم و هم در عوالم دیگر خواهد داد. «إِنَّهُ وَلِيُّ النَّعَمِ وَ يَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ».

آنچه موجب وحدت بین مسلمین است این مراسم سیاسی است

مراسم عزاداری ائمه اطهار، به ویژه حضرت ابی عبدالله الحسین (علیه السلام)، باید همواره مورد توجه قرار گیرد. لعن و نفرین بر ستمگران آل بیت و فریاد بر ظلم بنی امیه، که اکنون منقرض شده اند، همچنان صدای اعتراض به ستمگران جهان در طول تاریخ است.

بسم الله الرحمن الرحيم

اهمیت انقلاب شکوهمند اسلامی که دستاورد میلیونها انسان ارزشمند و هزاران شهید جاوید آن و آسیب دیدگان عزیز، این شهیدان زنده است و مورد امید میلیونها مسلمانان و مستضعفان جهان است، به قدری است که ارزیابی آن از عهده قلم و بیان والاتر و برتر است.

اسلام و حکومت اسلامی، ودیعه ای الهی

اسلام و حکومت اسلامی، هدیه ای الهی است که با پیاده سازی آن، سعادت انسان ها در دنیا و آخرت تأمین می شود. این نظام قادر است بر فساد و ستمگری ها پایان دهد و انسان ها را به کمال مطلوب برساند. برخلاف مکتب های غیرتوحیدی، اسلام در تمام ابعاد فردی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و نظامی نظارت و دخالت دارد. با تأسیس جمهوری اسلامی به دست ملت متعهد ایران و با تأیید خداوند، حفظ اسلام و احکام آن از مهم ترین واجبات است.

رمز بقای انقلاب اسلامی

الف. بی تردید رمز بقای انقلاب اسلامی همان رمز پیروزی است

ب. در قرن اخیر، به ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تبلیغات زیادی برای مأیوس کردن ملت ها از اسلام به راه افتاده است.

اینجانب در این وصیتنامه با اشاره می گذرم، ولی امید آن دارم که نویسندگان و جامعه شناسان و تاریخ نویسان، مسلمانان را از این اشتباه بیرون آورند. و آنچه گفته شده و می شود که انبیا - علیهم السلام - به معنویات کار دارند و حکومت و سررشته داری دنیایی مطرود است و انبیا و اولیا و بزرگان از آن احتراز می کردند و ما نیز باید چنین کنیم، اشتباه تأسف آوری است که نتایج آن به تباهی کشیدن ملت های اسلامی و بازکردن راه برای استعمارگران خونخوار است، زیرا آنچه مردود است حکومت های شیطانی و دیکتاتوری و ستمگری است که برای سلطه جویی و انگیزه های منحرف و دنیایی که از آن تحذیر نموده اند؛ جمع آوری ثروت و مال و قدرت طلبی و طاغوت گرایی است و بالاخره دنیایی است که انسان را از حق تعالی غافل کند

توطئه ها و شایعه ها علیه جمهوری اسلامی

ج. یکی از توطئه های موزیانه ای که علیه جمهوری اسلامی منتشر شده، شایعاتی است که در سطح کشور و به ویژه در شهرستان ها پخش می شود مبنی بر اینکه جمهوری اسلامی هیچ کاری برای مردم نکرده و وضعیت از رژیم طاغوت بدتر شده است.

قبل از آشنایی به مسائل، به اشکال تراشی برنخیزید

وصیت اینجانب: قبل از قضاوت و انتقاد از وضعیت کنونی انقلاب اسلامی، ضروری است که وضعیت پیش از انقلاب و مشکلات بزرگ آن زمان در نظر گرفته شود. کشور ایران تحت سلطنت رضاخان و محمدرضا پهلوی با مشکلات عظیم و وابستگی های خانمان سوز روبه رو بود. در زمان رژیم طاغوت، فساد و بی بندوباری در تمام شئون زندگی از جمله ارتش، اقتصاد، آموزش و پرورش، سینماها و حتی مساجد وجود داشت.

یک وصیت به مخالفان جمهوری اسلامی

و اینجانب در اینجا یک وصیت به اشخاصی که به انگیزه مختلف با جمهوری اسلامی مخالفت می کنند و به جوانان، چه دختران و چه پسرانی که مورد بهره برداری منافقان و منحرفان فرصت طلب و سودجو واقع شده اند می نمایم، که بیطرفانه و با فکر آزاد به قضاوت بنشینید و تبلیغات آنان که می خواهند جمهوری اسلامی ساقط شود و کیفیت عمل آنان و رفتارشان با توده های محروم و گروهها و دولتهایی که از آنان پشتیبانی کرده و می کنند و گروهها و اشخاصی که در داخل به آنان پیوسته و از آنان پشتیبانی می کنند و اخلاق و رفتارشان در بین خود و هوادارانشان و تغییر موضعهایشان در پیشامدهای مختلف را، با دقت و بدون هوای نفس بررسی کنید، و مطالعه کنید حالات آنان که در این جمهوری اسلامی به دست منافقان و منحرفان شهید شدند، و ارزیابی کنید بین آنان و دشمنانشان؛ نوارهای این شهیدان تا حدی در دست و نوارهای مخالفان شاید در دست شماها باشد، ببینید کدام دسته طرفدار محرومان و مظلومان جامعه هستند.

یک توصیه به مجلس و دولت

دست اندرکاران توصیه می نمایم که قدر این ملت را بدانید و در خدمتگزاری به آنان خصوصاً مستضعفان و محرومان و ستمدیدگان که نور چشمان ما و اولیای نعم همه هستند و جمهوری اسلامی رهاورد آنان و با فداکاریهای آنان تحقق پیدا کرد و بقای آن نیز مرهون خدمات آنان است، فروگذار نکنید و خود را از مردم و آنان را از خود بدانید و حکومتهای طاغوتی را که چپاولگرانی بی فرهنگ و زورگویانی تهی مغز بودند و هستند را همیشه محکوم نمایید.

پیوند دوستی و تفاهم دانشگاهیان و جوانان با روحانیان و طلاب

توصیه اینجانب آن است که نسل حاضر و آینده غفلت نکنند و دانشگاهیان و جوانان برومند عزیز هر چه بیشتر با روحانیان و طلاب علوم اسلامی پیوند دوستی و تفاهم را محکمتر و استوارتر سازند و از نقشه ها و توطئه های دشمن غدار غافل نباشند و به مجرد آنکه فرد یا افرادی را دیدند که با گفتار و رفتار خود درصدد است بذر نفاق بین آنان افکند او را ارشاد و نصیحت نمایند؛ و اگر تأثیر نکرد از او روگردان شوند و او را به انزوا کشانند و نگذارند توطئه ریشه دواند که سرچشمه را به آسانی می

توان گرفت. و مخصوصاً اگر در اساتید کسی پیدا شد که می خواهد انحراف ایجاد کند، او را ارشاد و اگر نشد، از خود و کلاس خود طرد کنند. و این توصیه بیشتر متوجه روحانیون و محصلین علوم دینی است.

فرنگی مآبی از سر تا پا

فرنگی مآبی و وابستگی به فرهنگ های غربی و شرقی باعث شده که ملت ها از پیشرفت های خود بترسند و در زمینه های مختلف، از علم و ابتکار تا فرهنگ و صنعت، به تقلید کورکورانه از دیگران روی آورند.

از توطئه های بزرگ؛ به دست گرفتن مراکز تعلیم و تربیت

و. از توطئه های بزرگ آنان، چنانچه اشاره شد و کراراً تذکر داده ام، به دست گرفتن مراکز تعلیم و تربیت خصوصاً دانشگاهها است که مقدرات کشورها در دست محصولات آنها است. روش آنان با روحانیون و مدارس علوم اسلامی فرق دارد با روشی که در دانشگاهها و دبیرستانها دارند.

تعهد وکلای مجلس شورای اسلامی

. از مهمات امور، تعهد وکلای مجلس شورای اسلامی است. ما دیدیم که اسلام و کشور ایران چه صدمات بسیار غم انگیزی از مجلس شورای غیر صالح و منحرف، از بعد از مشروطه تا عصر رژیم جنایتکار پهلوی و از هر زمان بدتر و خطرناکتر در این رژیم تحمیلی فاسد خورد؛ و چه مصیبتها و خسارتهای جانفرسا از این جنایتکاران بی ارزش و نوکرمآب به کشور و ملت وارد شد.

وکلای دارای تعهد به اسلام و جمهوری اسلامی را به مجلس بفرستید

وصیت این است که مردم در هر دوره از انتخابات، وکلای متعهد به اسلام و جمهوری اسلامی را به مجلس بفرستند؛ وکلایی که به مصالح کشور و احکام اسلامی پایبند بوده و از گرایش های غربی یا شرقی و مکتب های انحرافی دور باشند.

روحانیت و مراجع معظم خود را از مسائل جامعه کنار نکشند

وصیت به روحانیت و مراجع معظم این است که خود را از مسائل جامعه کنار نکشند و بی تفاوت نباشند. آنها باید در انتخاب رئیس جمهور و وکلا دخالت کرده و در امور کشور و مسلمانان حضور فعال داشته باشند.

جلوگیری از نفوذ وابستگان به دو قطب استعمارگر و غرب یا شرقزدگان

اکنون که بحمدالله تعالی موانع رفع گردیده و فضای آزاد برای دخالت همه طبقات پیش آمده است، هیچ عذری باقی نمانده و از گناهان بزرگ نابخشودنی، مسامحه در امر مسلمین است.

اقلیت ها وکلای خود را از اشخاص متعهد به مذهب خود و جمهوری اسلامی انتخاب نمایند

وبه اقلیتهای مذهبی رسمی وصیت می کنم که از دوره های رژیم پهلوی عبرت بگیرند و وکلای خود را از اشخاص متعهد به مذهب خود و جمهوری اسلامی و غیروابسته به قدرتهای جهانخوار و بدون گرایش به مکتبهای الحادی و انحرافی و التقاطی انتخاب نمایند.

شورای نگهبان تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند

و از شورای محترم نگهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسلهای آینده، که با کمال دقت و قدرت وظایف اسلامی و ملی خود را ایفا و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند و با ملاحظه ضرورات کشور که گاهی با احکام ثانویه و گاهی به ولایت فقیه باید اجرا شود توجه نمایند.

ملت شریف در تمام انتخاب ها در صحنه باشند

وصیت به ملت شریف این است که در تمام انتخابات فعال باشند، اعم از انتخاب رئیس جمهور، نمایندگان مجلس و خبرگان رهبری.

اگر رئیس جمهور و نمایندگان مجلس متعهد به اسلام باشند...

اگر رئیس جمهور و نمایندگان مجلس شایسته و متعهد به اسلام و دلسوز ملت باشند، بسیاری از مشکلات حل خواهد شد. همین دقت باید در انتخاب خبرگان برای تعیین رهبر یا شورای رهبری نیز وجود داشته باشد. انتخاب خبرگان باید با مشورت با مراجع و علمای دینی انجام شود تا شخصیت های شایسته و متعهد برای رهبری انتخاب شوند و مشکلات کشور به درستی حل گردد.

تصدی قضا برای اهلش واجب کفایی است

و به قضات محترم در عصر حاضر و اعصار آینده وصیت می کنم که با در نظر گرفتن احادیثی که از معصومین - صلوات الله علیهم - دراهمیت قضا و خطر عظیمی که قضاوت دارد و توجه و نظر به آنچه درباره قضاوت به غیر حق وارد شده است، این امر خطیر را تصدی نمایند و نگذارند این مقام به غیر اهلش سپرده شود. و کسانی که اهل هستند از تصدی این امر سرباز زنند و به اشخاص غیر اهل میدان ندهند؛ و بدانند که همان طور که خطر این مقام بزرگ است اجر و فضل و ثواب آن نیز بزرگ است. و می دانند که تصدی قضا برای اهلش واجب کفایی است.

مراقبت از قوه مجریه

ی. از اموری که اصلاح و تصفیه و مراقبت از آن لازم است قوه اجراییه است. گاهی ممکن است که قوانین مترقی و مفید به حال جامعه از مجلس بگذرد و شورای نگهبان آن را تنفیذ کند و وزیر مسئول هم ابلاغ نماید، لکن به دست مجریان غیر صالح که افتاد آن را مسخ کنند و بر خلاف مقررات یا با کاغذ بازیها یا پیچ و خمها که به آن عادت کرده اند یا عمداً برای نگران نمودن مردم عمل کنند، که بتدریج و مسامحه غائله ایجاد می کند.

وصیت به وزرای مسئول

وصیت به وزرای مسئول این است که بدانند بودجه ای که دریافت می کنند مال ملت است و باید همه خدمتگزار مردم، به ویژه مستضعفان باشند. هرگونه ایجاد زحمت برای مردم و تخلف از وظیفه، حرام است و ممکن است موجب غضب الهی

شود. پشتیبانی مردم، خصوصاً طبقات محروم، موجب پیروزی انقلاب شد و اگر از حمایت مردم محروم شوند، مانند رژیم گذشته کنار گذاشته خواهند شد.

وصیت به وزرای خارجه در این زمان و زمان های بعد

وصیت به وزرای خارجه این است که مسئولیت سنگینی دارند در اصلاح وزارت خارجه و سیاست های خارجی. باید استقلال و منافع کشور حفظ شده و از وابستگی به هر شکل که باشد، به طور قاطع پرهیز کنند. همچنین باید روابط با کشورهای اسلامی را تقویت کرده و دولتمردان را به وحدت و اتحاد دعوت کنند تا خداوند پشتیبان آنان باشد.

وزارت ارشاد برای تبلیغ حق مقابل باطل کوشش کند

وصیت به وزارت ارشاد این است که برای تبلیغ حقیقت و مقابل باطل، به ویژه در عصر حاضر که ویژگی خاصی دارد، تلاش کند. کشور ما تحت حملات تبلیغاتی بسیاری از رسانه های وابسته به قدرت های بزرگ است که به جمهوری اسلامی تهمت و دروغ می زنند.

تبلیغ تنها به عهده وزارت ارشاد نیست

تبلیغ تنها بر عهده وزارت ارشاد نیست بلکه همه دانشمندان، گویندگان، نویسندگان و هنرمندان نیز مسئول هستند. وزارت خارجه باید تلاش کند تا سفارتخانه ها نشریات تبلیغی برای معرفی چهره نورانی اسلام داشته باشند. اگر اسلام با ویژگی های حقیقی خود که در قرآن و سنت آمده، به درستی به نمایش گذاشته شود، به جهانیان شناخته خواهد شد و پرچم آن در همه جا به اهتزاز درمی آید. متأسفانه مسلمانان نتوانسته اند این گنج ارزشمند را که هر انسان آزاد به آن نیاز دارد، معرفی کنند و خود از آن غافل اند.

قوای مسلح و سپاهی و مردمی، این افتخار بزرگ را آفرینند

ل. قوای مسلح، شامل ارتش، سپاه، ژاندارمری، شهربانی، کمیته ها، بسیج و عشایر، نقشی حیاتی در حفظ امنیت و آرامش کشور دارند. این نیروها به عنوان بازوان قدرتمند جمهوری اسلامی، وظیفه دارند سرحدات، شهرها و روستاها را از هر تهدیدی حفاظت کنند. در دنیای امروز، قوای مسلح اغلب ابزار قدرت های بزرگ برای سیاست های مخرب هستند؛ اما در ایران، با فرماندهان متعهد و پاکدامن، هیچ قدرتی نمی تواند کشور را تحت سلطه قرار دهد. در جنگ تحمیلی ایران علیه عراق، قوای مسلح و مردمی با حمایت ملت ایران، پیروزی های بزرگی کسب کردند و در برابر دشمنان خارجی و توطئه های داخلی ایستادگی کردند. این نیروها با فداکاری شبانه روزی خود، امنیت و آرامش را برای ملت فراهم ساختند.

ابزارهای تخریب ملتها

م. رادیو، تلویزیون، مطبوعات، سینما و تئاتر ابزارهای مؤثری در تخریب و تباهی ملت ها، خصوصاً نسل جوان، بوده اند. در این صد سال اخیر، به ویژه نیمه دوم آن، این رسانه ها برای تبلیغ ضد اسلام، ضد روحانیت و خدمت به استعمارگران غرب و شرق استفاده شدند. از این ابزارها برای ترویج تجملگرایی، تقلید از غرب در معماری، لباس ها، رفتار و آداب معاشرت استفاده

شد. همچنین فیلم‌ها و مجله‌ها، با انتشار مقالات و تصاویر ضد فرهنگی، جوانان را از مسیر درست زندگی و تولید منحرف کردند و آن‌ها را به سمت غرب و شرق هدایت نمودند. این تبلیغات باعث ترویج فساد، مراکز قمار، نوشیدنی‌های الکلی و کالاهای تجملی شد.

وصیت به چپ‌گرایان: چه شده که دل به چپد "ایسم" خوش کرده اید؟

وصیت من به چپ‌گرایان، از جمله کمونیست‌ها و چریک‌های فدایی خلق و دیگر گروه‌های متمایل به چپ این است که شما بدون بررسی دقیق مکتب‌ها و مکتب اسلام از کسانی که آگاهی صحیح از این مکتب‌ها دارند، به کدام انگیزه دل خود را به مکتبی که امروز در دنیا شکست خورده، داده اید؟ چه شده که دل خود را به چپد «ایسم» خوش کرده اید که محتوای آنها از نظر اهل تحقیق پوچ است؟

کمونیست آمریکایی

وصیت من به احزاب و گروه‌هایی که به چپ‌گرایی گرایش دارند این است که از خدمت به بیگانگان و خیانت به ملت دست بردارند و به جمهوری اسلامی بپیوندند. تجربه نشان داده که این گروه‌ها هیچ کمکی به مردم نکرده‌اند و در نهایت به فساد و بدبختی آن‌ها منجر شده‌اند. همچنین به گروه‌های مسلمان که به اشتباه به غرب یا شرق تمایل پیدا کرده‌اند، توصیه می‌کنم که به خطای خود اعتراف کنند و با دولت و ملت برای خدمت به اسلام و نجات مستضعفان همکاری کنند.

اسلام سرمایه داری ظالمانه را به طور جدی محکوم می‌کند

اسلام به طور جدی سرمایه داری ظالمانه را محکوم می‌کند و آن را مخالف عدالت اجتماعی می‌داند. برخی افراد ناآگاه یا مغرض به اشتباه اسلام را طرفدار سرمایه داری بی‌حد و مرز و شبیه به نظام‌های غربی مانند آمریکا و انگلستان معرفی می‌کنند.

شما راهی را می‌روید که تنها راه تمام انبیا و راه سعادت مطلق است

شما ای ملت مجاهد، در مسیری گام می‌زنید که تنها راه انبیا و سعادت مطلق است. این راه است که شهدا به آن جان فشانی کرده‌اند و مرگ در آن را «احلی من العسل» می‌دانند. جوانان شما در جبهه‌ها طعم این سعادت را چشیده‌اند، و این روح فداکاری باید در تمامی بخش‌های جامعه، از کشتزارها و کارخانه‌ها تا مراکز علم و صنعت، نمود یابد. تا زمانی که روح تعاون و تعهد در جامعه باقی باشد، کشور از آسیب مصون خواهد بود.

◀ شهدای نامدار

ایران سرزمین مردان و زنانی است که برای اعتقاد، وطن، عدالت و آزادی جان خود را فدا کرده‌اند. شهدای ایران در مقاطع مختلف تاریخ، از دوران حکومت‌های استبدادی تا جنگ تحمیلی و مبارزه با تروریسم، نماد ایثار و مقاومت بوده‌اند. در ادامه، برخی از برجسته‌ترین شهدای ایران را در ادوار مختلف بررسی می‌کنیم.

۱- شهدای مبارزه با استبداد پهلوی (قبل و بعد از انقلاب ۱۳۵۷)

الف) شهدای مبارزه با حکومت رضاخان و محمدرضا پهلوی

۱- شهید سید حسن مدرس (۱۸۷۰-۱۹۳۷)

۲- شهید نواب صفوی و یارانش (۱۹۵۵)

۳- شهید سید علی اندرزگو (۱۹۷۸)

۲- شهدای دفاع مقدس (جنگ تحمیلی ۱۳۶۷ - ۱۳۵۹)

جنگ ایران و عراق طولانی ترین جنگ قرن بیستم بود که بیش از ۲۰۰ هزار شهید برجای گذاشت. بسیاری از آن ها فرماندهان و رزمندگان بزرگی بودند که با ایثارگری، ایران را از اشغال نجات دادند.

الف) فرماندهان شهید جنگ تحمیلی

۴- شهید دکتر مصطفی چمران (۱۹۸۱ - ۱۹۳۲)

۵- شهید محمد جهان آرا (۱۹۸۱ - ۱۹۵۴)

ب) شهدای شاخص دفاع مقدس

۶- شهید حسین فهمیده (۱۹۸۰ - ۱۹۶۷)

۷- شهید احمد متوسلیان (۱۹۵۴)

۳- شهدای ترور و مدافعان امنیت ملی

الف) شهدای ترور (منافقین و دشمنان ایران)

۸- شهید آیت الله سید محمد بهشتی (۱۹۸۱ - ۱۹۲۸)

۹- شهید محسن فخری زاده (۲۰۲۰ - ۱۹۵۸)

ب) شهدای مدافع حرم و مبارزه با داعش

۱۰- شهید حاج قاسم سلیمانی (۲۰۲۰ - ۱۹۵۷)

۱۱- شهید محسن حججی (۲۰۱۷ - ۱۹۹۱)

۴- شهدای علمی و فناوری

ایران پس از انقلاب اسلامی، مورد هدف ترورهای بسیاری از دانشمندان قرار گرفت که مهم ترین آن ها دانشمندان هسته ای بودند.

۱۲- شهید مجید شهریاری (۲۰۱۰)

۵- شهدای حادثه سقوط بالگرد رئیس جمهور ایران (۱۴۰۳)

در ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۳، بالگرد حامل آیت الله سید ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور ایران، در مسیر بازگشت از سفر رسمی به جمهوری آذربایجان، در منطقه ورزقان استان آذربایجان شرقی سقوط کرد.

شهادی این حادثه عبارتند از:

۱۳- دکتر حسین امیرعبداللهیان (وزیر امور خارجه ایران)

۱۴- حجت الاسلام والمسلمین سید محمدعلی آل هاشم (نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی و امام جمعه تبریز)

۱۵- مهندس مالک رحمتی (استاندار آذربایجان شرقی)

◀ انقلاب اسلامی ایران

بدون شک، انقلاب اسلامی ایران، یکی از عمیق ترین و بزرگ ترین انقلاب های سیاسی، فکری و دینی در عصر حاضر به شمار می رود. این انقلاب که با اتکا بر اندیشه های اسلامی شکل گرفت، به پیروزی رسید. بنیان گذار این نظام مقدس، حضرت امام خمینی (ره)، با رهبری الهی و پیامبرگونه خود، اسلام را از انزوا خارج ساخت و مسلمانان را در مسیر عظمت و عزت قرار داد. انقلاب اسلامی ایران موجب شکستن هیمنه و سلطه استکبار جهانی شد. ایران بعد از این انقلاب به عنوان پایگاه اسلام ناب محمدی (ص)، در سطح جهان شناخته شد و صدای حق طلبی و آزادی خواهی آن در دورترین نقاط جهان طنین انداز گردید.

اگرچه پیش از انقلاب اسلامی، حکومت هایی نظیر صفویه در ایران از اصول اسلامی دفاع می کردند، اما آن ها تنها در قالب سلطنت های استبدادی قرار داشتند و نتوانستند از دامنه های حکومت های پیشرفته و مردمی فراتر روند. انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۹۷۹ (۱۳۵۷ هجری شمسی) شکل و ساختار جدیدی از حکومت را بر اساس استدلال های فقهی و شرعی معرفی کرد که با هیچ یک از حکومت های پیشین قابل مقایسه نبود.

در کنار تغییرات بنیادین در ساختار حکومت، نوع حکومت داری در جمهوری اسلامی ایران به طور کلی از هر جهت دچار تحولی اساسی شد. این انقلاب نوعی از حکومت داری را به جهان معرفی کرد که علاوه بر دفاع از اصول اسلامی، نهادهای اجتماعی و فرهنگی جدیدی را نیز در پی داشت. مهم ترین ویژگی این نظام، «تمایز» آن از سایر انقلاب ها و حرکت های سیاسی جهان بود.

دلایل و زمینه های انقلاب اسلامی

دلایل و زمینه های شکل گیری انقلاب اسلامی ایران از دیدگاه های مختلف قابل بررسی است. برخی از صاحب نظران بر این باورند که باید ریشه های پیدایش این انقلاب را در پیوستگی عمیق آن با اندیشه های اسلامی جستجو کرد. طبق این دیدگاه، حرکت ها و نهضت های اسلامی همواره در تاریخ به مبارزه با طاغوت ها و ظلم پرداخته اند. از زمان ظهور اسلام، انقلابات اسلامی در پی احیای آموزه های دینی و مقابله با ظلم و فساد سلطنت های حاکم در جریان بوده است.

دیدگاه دیگری وجود دارد که اگرچه علل بنیادی انقلاب اسلامی ایران را نادیده نمی گیرد، اما زمینه سازی های خاصی را در دوران معاصر برای شکل گیری این انقلاب ضروری می داند. این دیدگاه بیشتر به حوادث نزدیک به سال ۱۹۷۱ میلادی و اوایل دهه ۱۹۷۰ شمسی اشاره دارد، از جمله تصویب قوانین و مقررات نادرست، سیاست های استعماری انگلیس و نفوذ قدرت

های خارجی. در این دیدگاه، می توان گفت که انقلاب اسلامی ایران در نتیجه تأثیرات داخلی و خارجی در این دوران شکل گرفت.

انقلاب مشروطه

پس از سال ها هرج و مرج سیاسی ناشی از سقوط دولت صفویه و سلطه افغان ها بر ایران، کشور در یک وضعیت نابسامان سیاسی قرار گرفت. هرچند در ابتدا حکومت هایی با ضعف های داخلی تشکیل شدند، اما در نهایت تلاش ها برای بازگرداندن اقتدار مرکزی ناکام ماند. این وضعیت باعث شد که انقلاب مشروطه به عنوان واکنشی به فساد و استبداد پدید آید. هرچند انقلاب مشروطه تلاش داشت تا از قدرت های مرکزی سلطنت بکاهد و آزادی های سیاسی را افزایش دهد، اما نتوانست به طور کامل در برآوردن خواسته های مردم موفق باشد.

نهضت ملی شدن صنعت نفت

در حالی که مبارزات ضد استعماری در سراسر جهان در اوج بود، در ایران نیز جنبش ملی شدن صنعت نفت و خروج امتیاز نفت از دست انگلستان مطرح شد.

تصویب این قانون آغازگر تحولی عظیم در صنعت نفت و همچنین گامی مهم در مسیر استقلال اقتصادی ایران بود. بررسی علل شکست نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران نیازمند توجه به چند عامل اصلی است:

- عدم وجود رهبری واحد و هماهنگ در میان رهبران نهضت؛
- تفکیک دین از سیاست و انزوای نیروهای مذهبی؛
- عدم شناسایی دقیق دشمنان و آزادی فعالیت های جاسوسی و شبکه های وابسته به آن ها؛

لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی

در مهرماه ۱۳۴۱، اسدالله علم، نخست وزیر وقت و مشاور شاه، لایحه ای را به سرعت به مجلس ارائه کرد که براساس آن، شرایطی برای انتخاب اعضای انجمن های ایالتی و ولایتی مشخص می شد. این لایحه بر اساس این اصول تنظیم شده بود که اعضای این انجمن ها باید از میان مسلمانان انتخاب شوند و شرایط خاصی برای حضور آن ها در شورای انتخاباتی پیش بینی شده بود.

انقلاب سفید و قیام پانزده خرداد

در دهه ۱۳۴۰ و همزمان با افزایش تهدیدات کمونیسم و ظهور دولت های کمونیستی، شاه و رژیم او که به عنوان یک حکومت مرتجع وابسته به امپریالیسم و استعمار شناخته می شدند، در پی ایجاد اصلاحات ظاهری برای جلب حمایت آمریکا و پوشاندن نواقص حکومت خود بودند.

در این راستا، شاه مجموعه ای از اصلاحات را با عنوان «انقلاب سفید» یا «انقلاب شاه و ملت» به اجرا درآورد. مهم ترین اصول این اصلاحات شامل موارد زیر بود:

۱. اصلاحات ارضی و لغو نظام فئودالی

۲. ملی کردن جنگل‌ها

۳. سهام کردن کارکنان در سود شرکت‌ها

اما همان‌طور که مشخص شد، هدف اصلی شاه از اجرای این اصلاحات، بهبود شرایط مردم نبود. بلکه هدف او تقویت مشروعیت حکومتش، خلع ید از مخالفان داخلی و خارجی، و کسب حمایت آمریکا بود.

«انقلاب سفید» با توجه به ماهیت آن، با مخالفت گسترده‌ای روبه‌رو شد، به ویژه از سوی روحانیت و امام خمینی (ره). رژیم شاهنشاهی به سرعت با اعلام هشدارهای متعدد به روحانیون و سخنرانان مذهبی، هرگونه مخالفت با شاه و حکومت را سرکوب کرد. در این راستا، در روز ۲ فروردین ۱۳۴۲ که مصادف با شهادت امام صادق (ع) بود، نیروهای رژیم به حوزه‌های علمیه حمله کرده و تعدادی از طلاب را به خاک و خون کشیدند.

اگرچه سرکوب قیام پانزدهم خرداد برای رژیم شاه یک پیروزی ظاهری به نظر می‌رسید، تأثیرات آن بر تحولات بعدی بسیار عمیق و اساسی بود. ناامیدی کامل مردم از اصلاحات در دولت پهلوی، بی‌اعتمادی به مبارزات دموکراتیک و ناکامی در پیگیری مطالبات سیاسی، از بین رفتن بقایای مشروعیت رژیم و افزایش تنش‌ها میان حکومت و روحانیت، به ویژه امام خمینی (ره)، از جمله مهم‌ترین پیامدهای قیام پانزده خرداد بود.

کاپیتولاسیون

هنوز بیش از یک سال از فاجعه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ نگذشته بود که دولت پهلوی لایحه‌ای را به تصویب رساند که به موجب آن، مستشاران نظامی آمریکایی و خانواده‌های آنان از مصونیت قضائی برخوردار می‌شدند. این لایحه که به منظور حمایت از مستشاران نظامی و خانواده‌های آنان ارائه شده بود، در واقع به آنان این امکان را می‌داد که از تعقیب و محاکمه در دادگاه‌های ایران معاف شوند و در صورت ارتکاب جرم، تنها در دادگاه‌های آمریکا مورد محاکمه قرار گیرند.

ویژگی‌های انقلاب اسلامی

از نظر بسیاری از تحلیلگران، انقلاب اسلامی ایران ویژگی‌های خاصی دارد که آن را از دیگر انقلاب‌های جهان متمایز می‌کند. این ویژگی‌ها باعث شده که انقلاب اسلامی در تاریخ معاصر به عنوان یکی از مهم‌ترین و برجسته‌ترین انقلاب‌ها شناخته شود. مهم‌ترین ویژگی‌های این انقلاب عبارتند از:

۱- اسلامی بودن

۲- دیدگاه دینی و سیاسی امام خمینی

۳- حکومت اسلامی

تعلیم و تبلیغ

هر انقلابی برای پیشبرد اهداف و برنامه‌های خود نیاز به آموزش و تبلیغ خاصی دارد. با توجه به ماهیت دینی و فرهنگی انقلاب اسلامی و تأثیر عمیق و وسیع آموزه‌های دینی در زندگی سیاسی و اجتماعی مردم، ضرورت داشت که رهبری انقلاب به تعلیم و تبلیغ توجه ویژه‌ای داشته باشد. امام خمینی با پیروی از روش‌های تبلیغی پیامبر اسلام که مبتنی بر دعوت و

تبلیغ بود، به احیای سنت های دینی و مذهبی پرداخته و با تقویت مرکزیت انقلاب، در راستای حفظ وحدت و انسجام روحانیت، اهمیت ویژه ای به پرورش حوزه های علمیه و مساجد داد.

مردمی بودن

بدون شک، مهم ترین ویژگی تمایز انقلاب اسلامی نسبت به دیگر انقلاب ها، حضور گسترده و همه جانبه مردم در آن بود. این حضور، که از ویژگی های بارز انقلاب به شمار می رود، با دیگر جنبش ها تفاوت های اساسی داشت.

جریان های سیاسی بعد از انقلاب

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در فضای سیاسی کشور جریان های مختلفی مطرح شدند که به طور کلی می توان آنها را به سه دسته تقسیم کرد:

۱- جریان چپ

۲- جریان راست

۳- نیروهای مذهبی

تحولات سیاسی بعد از انقلاب

پس از پیروزی انقلاب، فضای سیاسی ایران به شدت تغییر کرد. گروه ها و جریان های مختلف سیاسی، که پیش از انقلاب نقش هایی متفاوت داشتند، به تدریج به درگیری ها و تفاوت های ایدئولوژیک خود پرداختند. در این میان، جریان های چپ که عمدتاً به دلیل روابطشان با نیروهای خارجی و مسائل ایدئولوژیک با انقلاب اسلامی زاویه پیدا کردند، به تدریج از عرصه سیاسی کنار رفتند.

در میان نیروهای مذهبی، افرادی که از ابتدا به رهبری امام خمینی پیوسته بودند، همچنان در عرصه سیاسی تاثیرگذار باقی ماندند و به ویژه در دوران پس از انقلاب، با حمایت و تایید حضرت امام و شهید آیت الله مطهری، به تثبیت حکومت اسلامی در ایران کمک کردند.

شکل گیری جناح های سیاسی در جمهوری اسلامی

با انتخاب شهید محمدعلی رجایی به عنوان رئیس جمهور و تشکیل دولت توسط دکتر محمدجواد باهنر، جناح حزب الله که مسئولیت های اجرایی، قانون گذاری و نظارتی کشور را در دست داشت، وارد عرصه مدیریت مسائل مختلف کشور شد. در ادامه، این اختلاف نظرها به طور مشخص تری در درون جناح حزب الله و همچنین در مجلس شورای اسلامی و دیگر نهادهای دولتی بروز کرد. در نتیجه، سه جناح اصلی که به طور عمده در سیاست های کشور تاثیرگذار بودند، شامل جناح های چپ، میانه و راست شکل گرفتند.

از سوی دیگر، در میان گروه های مذهبی و فعالان سیاسی مذهبی، تشکل هایی چون «جامعه روحانیت مبارز» به طور بارزتری حضور پیدا کردند

مهم ترین علت آغاز جنگ تحمیلی

پیروزی انقلاب اسلامی در ایران و شکست قدرت های جهانی، به ویژه ایالات متحده، منجر به نگرانی شدید کشورهای غربی و در رأس آن ها عراق شد. این نگرانی ها باعث شد که رژیم بعث عراق با حمایت مستقیم آمریکا و متحدانش به ایران حمله کند. در جهانی که تقسیم بندی های شرقی و غربی بر آن حاکم بود و منافع قدرت های جهانی در آن تعیین کننده بود، هرگونه انقلاب ضد استعماری و اسلامی، تهدیدی جدی برای منافع آنان محسوب می شد. در نتیجه، تلاش هایی برای مهار انقلاب اسلامی ایران صورت گرفت و اجازه داده نشد که انقلاب به طور مستقل و با موفقیت به پیش برود. از سوی دیگر، رژیم های مرتجع منطقه که از پیروزی انقلاب اسلامی احساس نگرانی می کردند، به ویژه از تأثیر آن بر دیگر کشورهای مسلمان، به شدت از این روند هراس داشتند.

موانع پیش روی دفاع

در ابتدای جنگ، فرماندهی کل نیروها به بنی صدر واگذار شد، اما او نتوانست با درک صحیح از شرایط، تهدیدات خارجی را دفع کند. به جای تمرکز بر نیروهای مردمی و بسیج عمومی، به اشتباه به جنگ نیابتی با قدرت های خارجی و استفاده از پشتیبانی های نظامی از خارج اتکا کرد. این استراتژی اشتباه منجر به از دست رفتن خرمشهر و محاصره آبادان شد.

تداوم جنگ پس از فتح خرمشهر

پس از آزادسازی خرمشهر، صدام حسین و حامیانش درخواست آتش بس را مطرح کردند، اما موانع زیادی برای تحقق این خواسته وجود داشت. تحلیل ایران از پیشنهاد آتش بس این بود که دشمن با هدف جلوگیری از فروپاشی نظامی خود و تضعیف قدرت ایران به چنین درخواستی اقدام کرده است.

ورود به خاک عراق و واکنش دشمن

جمهوری اسلامی ایران به منظور تقویت مواضع دفاعی خود، عملیات هایی را در داخل خاک عراق آغاز کرد تا فشار را بر دشمن افزایش دهد. این عملیات ها با موافقت مشروط حضرت امام خمینی (ره) و بر اساس اصول دفاعی و موازین بین المللی طراحی شد. هدف از این عملیات ها، تنبیه متجاوز و جلوگیری از تهاجم های بیشتر به خاک ایران بود.

دستاوردهای انقلاب اسلامی

یکی از مهم ترین پرسش ها پس از وقوع هر انقلابی، این است که چه دستاوردهایی برای آن انقلاب به دست آمده است؟ آیا انقلاب به اهداف و اصولی که در ابتدای آن مطرح شده بود، دست یافته است؟ انقلاب اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست و طبیعی است که مردم ایران از دستاوردهای آن انقلاب خود را مورد ارزیابی قرار دهند.

الف) استقلال فرهنگی و رهایی از خودباختگی

یکی از ابزارهای استعمارگران برای تحمیل سلطه خود بر کشورها، ایجاد خودباختگی فرهنگی و وابستگی فرهنگی به کشورهای استعمارگر بود.

ب) تحول در نظام آموزشی

یکی دیگر از دستاوردهای بزرگ انقلاب اسلامی، تحول در نظام آموزشی کشور بود. پیش از انقلاب، تعداد دانشجویان و دانش آموزان در ایران بسیار محدود و در مقیاسی کوچک قرار داشت. در آن زمان، کمتر از ۱۵۰ هزار دانشجو در دانشگاه های کشور مشغول به تحصیل بودند.

ج) تحول در حوزه اجتماعی و اخلاقی

در دوران پهلوی، نقش زنان و خانواده ها در جامعه به شدت تحت تأثیر تبلیغات و فساد قرار گرفته بود. سیاست های حکومت پیشین به ترویج فساد و بی اخلاقی منجر شده بود و مراکز فساد مانند کاباره ها، کافه ها و سالن های عیاشی در سطح کشور گسترش یافته بودند.

دستاوردهای سیاسی

دستاوردهای سیاسی انقلاب اسلامی ایران در دو عرصه داخلی و بین المللی قابل توجه است. در ادامه به مهم ترین این دستاوردها اشاره می کنیم:

الف) سرنگونی رژیم شاهنشاهی و تأسیس نظام جمهوری اسلامی: یکی از بزرگترین دستاوردهای انقلاب اسلامی، براندازی رژیم سلطنتی شاهنشاهی بود که با تکیه بر سرمایه های مادی، قدرت های نظامی، دستگاه های امنیتی و حمایت های بی دریغ بیگانگان، منابع مادی و ذخایر طبیعی کشور را به سوی اهداف خود سوق می داد.

ب) کوتاه شدن دست ابرقدرت ها از کشور: یکی از بزرگ ترین چالش هایی که در دوران حکومت پهلوی و قبل از انقلاب اسلامی وجود داشت، دخالت های مستمر بیگانگان در امور داخلی کشور بود.

پ) برپایی نظام مردم سالاری دینی: نظام سلطنتی و استبدادی پیش از انقلاب هیچ گاه اجازه نمی دادند که مردم در تعیین سرنوشت خود نقش واقعی داشته باشند. در این نظام ها، انتخابات صرفاً به عنوان یک نمایش سیاسی بود و هیچ تأثیری در ساختار واقعی قدرت نداشت.

ت) سیاست خارجی مستقل: در دوران رژیم شاه، ایران به عنوان یکی از حامیان اصلی نظام های غربی و به ویژه ایالات متحده شناخته می شد و تمامی منابع کشور صرف تأمین منافع قدرت های خارجی می شد. این سیاست های وابسته، هزینه های زیادی برای کشور داشت و ایران را در مسیر تحقق منافع ابرقدرت ها قرار می داد.

ث) صدور پیام انقلاب و حمایت از نهضت های آزادی بخش: پس از وقوع انقلاب اسلامی، مفاهیم و ارزش های جدیدی برای تمام ملت های جهان مطرح شد.

◀ بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

انقلاب کبیر اسلامی ایران در حالی چهلمین سالگرد پیروزی خود را پشت سر گذاشت و قدم به دهه ی پنجم حیات خود نهاد.

در چنین نقطه‌ی عطفی، رهبر حکیم انقلاب اسلامی با صدور «بیانیه‌ی گام دوم انقلاب» و برای ادامه‌ی این راه روشن، به تبیین دستاوردهای شگرف چهار دهه‌ی گذشته پرداخته و توصیه‌هایی اساسی به منظور «جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی بزرگ» ارائه فرموده‌اند.

بیانیه‌ی «گام دوم انقلاب» تجدید مطلعی است خطاب به ملت ایران و به ویژه جوانان که به مثابه منشوری برای «دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی» خواهد بود و «فصل جدید زندگی جمهوری اسلامی» را رقم خواهد زد. این گام دوم، انقلاب را «به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی‌هست» نزدیک خواهد کرد.

و اما توصیه‌ها:

(۱) علم و پژوهش: دانش، آشکارترین وسیله‌ی عزّت و قدرت یک کشور است. روی دیگر دانایی، توانایی است. اما آنچه من می‌خواهم بگویم این است که این راه طی شده، با همه‌ی اهمّیّتش فقط یک آغاز بوده است و نه بیشتر. ما هنوز از قلّه‌های دانش جهان بسیار عقبیم؛ باید به قلّه‌ها دست یابیم. باید از مرزهای کنونی دانش در مهم‌ترین رشته‌ها عبور کنیم. ما از این مرحله هنوز بسیار عقبیم؛ ما از صفر شروع کرده ایم.

(۲) معنویت و اخلاق: معنویت به معنی برجسته کردن ارزشهای معنوی از قبیل: اخلاص، ایثار، توکل، ایمان در خود و در جامعه است، و اخلاق به معنی رعایت فضیلت‌هایی چون خیرخواهی، گذشت، کمک به نیازمند، راستگویی، شجاعت، تواضع، اعتمادبه نفس و دیگر خلقیات نیکو است.

شعور معنوی و وجدان اخلاقی در جامعه هرچه بیشتر رشد کند برکات بیشتری به بار می‌آورد؛ این، بی‌گمان محتاج جهاد و تلاش است و این تلاش و جهاد، بدون همراهی حکومتها توفیق چندان نخواهد یافت.

(۳) اقتصاد: اقتصاد یک نقطه‌ی کلیدی تعیین کننده است. اقتصاد قوی، نقطه‌ی قوت و عامل مهمّ سلطه ناپذیری و نفوذناپذیری کشور است و اقتصاد ضعیف، نقطه‌ی ضعف و زمینه ساز نفوذ و دخالت دشمنان است.

(۴) عدالت و مبارزه با فساد: این دو لازم و ملزوم یکدیگرند. فساد اقتصادی و اخلاقی و سیاسی، توده‌ی چرکین کشورها و نظامها و اگر در بدنه‌ی حکومتها عارض شود، زلزله‌ی ویرانگر و ضربه زننده به مشروعیت آنها است؛ و این برای نظامی چون جمهوری اسلامی که نیازمند مشروعیتی فراتر از مشروعیتهای مرسوم و مبنائی تر از مقبولیت اجتماعی است، بسیار جدّی تر و بنیانی تر از دیگر نظامها است.

با این همه، اینجانب به جوانان عزیزی که آینده‌ی کشور، چشم انتظار آنها است صریحاً می‌گویم آنچه تاکنون شده با آنچه باید میشده و بشود، دارای فاصله‌ای ژرف است.

(۵) استقلال و آزادی: استقلال ملّی به معنی آزادی ملّت و حکومت از تحمیل و زورگویی قدرتهای سلطه گر جهان است. و آزادی اجتماعی به معنای حقّ تصمیم‌گیری و عمل کردن و اندیشیدن برای همه‌ی افراد جامعه است؛ و این هر دو از جمله‌ی ارزشهای اسلامی‌اند و این هر دو عطیه‌ی الهی به انسانها یند و هیچ کدام تفصّل حکومتها به مردم نیستند.

۶) عزت ملی، روابط خارجی، مرزبندی با دشمن: این هر سه، شاخه هایی از اصل «عزت، حکمت و مصلحت» در روابط بین المللی اند. صحنه ی جهانی، امروز شاهد پدیده هایی است که تحقق یافته یا در آستانه ی ظهورند: تحرک جدید نهضت بیداری اسلامی بر اساس الگوی مقاومت در برابر سلطه ی آمریکا و صهیونیسم؛ شکست سیاست های آمریکا در و زمین گیر شدن همکاران خائن آنها در منطقه؛ گسترش حضور قدرتمندانه ی سیاسی جمهوری اسلامی در غرب آسیا و بازتاب وسیع آن در سراسر جهان سلطه.

۷) سبک زندگی: سخن لازم در این باره بسیار است. آن را به فرصتی دیگر وامیگذارم و به همین جمله اکتفا میکنم که تلاش غرب در ترویج سبک زندگی غربی در ایران، زیانهای بی جبران اخلاقی و اقتصادی و دینی و سیاسی به کشور و ملت ما زده است؛ مقابله با آن، جهادی همه جانبه و هوشمندانه میطلبد که باز چشم امید در آن به شما جوانها است.

◀ سوالات خودآزمایی

◀ سوالات خودآزمایی قانون اساسی

۱- طبق اصل ۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کدام موارد از یکدیگر تفکیک ناپذیرند و حفظ آن وظیفه دولت و آحاد مردم است؟

✓ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ در جمهوری اسلامی ایران، آزادی و استقلال و وحدت و تمامیت ارضی کشور از یکدیگر تفکیک ۲- چه کسی رهبر را تعیین می کند؟

✓ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ رهبر توسط خبرگان منتخب مردم انتخاب می شود.

◀ سوالات خودآزمایی وصیت نامه امام خمینی

۱- بین انقلاب اسلامی ایران و دیگر انقلاب ها از نظر امام خمینی چه تفاوتی بارز است؟

✓ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ تفاوت انقلاب اسلامی با سایر انقلاب ها در پیدایش، در کیفیت مبارزه، در انگیزه انقلاب و قیام است، و این که این انقلاب یک تحفه الهی و هدیه غیبی بوده که از جانب خداوند بر ملت مظلوم و غارت زده ایران عنایت شده است.

۲- امام خمینی (ره) در مورد کتاب نهج البلاغه چه می فرماید؟

✓ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ امام خمینی (ره) در مورد کتاب نهج البلاغه می فرماید: بعد از قرآن، بزرگ ترین دستور زندگی مادی و معنوی و بالاترین کتاب رهایی بخش بشر است.

۳- چرا دشمنان برآنند مراکز تعلیم و تربیت به ویژه دانشگاهها را در دست گیرند و برای آن توطئه بچینند؟

✓ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ از توطئه های بزرگ آنان، چنانچه اشاره شد و کرارا تذکر داده ام، به دست گرفتن مراکز تعلیم و تربیت خصوصاً دانشگاهها است که مقدرات کشورها در دست محصولات آنها است.

سوالات خودآزمایی انقلاب اسلامی

۱- در لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی در دوره نظام شاه، کدام شرط از شرایط رأی دهندگان و انتخاب شوندگان حذف شده بود؟

✖ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ در مهر ماه ۱۳۴۱، اسدالله علم، نخست وزیر وقت رژیم شاه، به سرعت لایحه ای را در مجلس به تصویب رساند که بر اساس آن شرط مسلمان بودن، مرد بودن و سوگند به قرآن از شرایط رأی دهندگان و انتخاب شوندگان حذف شده بود.

۲- سیاست های اصلی اقتصادی دولت آیت الله هاشمی رفسنجانی در دوره بازسازی اقتصادی چه بود و گروه کارگزاران سازندگی ایران با چه اهدافی شکل گرفت؟

✖ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ ایران در سال ۱۳۶۸ شاهد رحلت جانگداز بنیانگذار جمهوری اسلامی، انتخاب آیت الله خامنه ای برای تصدی مقام رهبری از جانب مجلس خبرگان و نیز ریاست جمهوری آیت الله هاشمی رفسنجانی بود. از سویی، براساس تجدید نظر صورت گرفته در قانون اساسی، تفکیک مرجعیت از رهبری و حذف سمت نخست وزیری نیز تصویب شد. از آنجا که دولت جدید به بازسازی دوران پس از جنگ می اندیشید، برنامه های داخلی خود را بر «سیاست تعدیل»، توسعه صادرات، خصوصی سازی و جذب سرمایه های خارجی بنیان نهاد و سیاست خارجی اش را بر تنش زدایی استوار ساخت. اتخاذ این سیاست ها ساختار اقتصادی کشور را تا حد زیادی تغییر داد و بر حوزه های فرهنگی و اجتماعی نیز تأثیر مستقیم نهاد. نخبگانی که سیاست های اقتصادی دولت جدید را سازماندهی و اجرا می کردند، در سال ۱۳۷۴ و در آستانه انتخابات دوره پنجم مجلس شورای اسلامی، با عنوان «کارگزاران سازندگی ایران» به طور رسمی اعلام موجودیت کردند؛ هرچند پیشینه تشکل آنان به سال ۱۳۶۸ و آغاز فعالیت های دولت جدید بازمی گشت. برخی معتقدند ویژگی اصلی مواضع اقتصادی گروه کارگزاران، رشد و توسعه اقتصادی شتابان بود که در محورهای زیر دسته بندی می شود:

۱. خصوصی سازی واحدهای اقتصادی؛ ۲. تغییر ساختارهای اقتصادی براساس اقتصاد رقابتی؛ ۳. استفاده از تکنولوژی پیشرفته و اهمیت دادن به توسعه همه جانبه؛ ۴. استفاده از منابع خارجی و استقراض.

سوالات خودآزمایی بیانیه گام دوم انقلاب

۱- بر اساس گام دوم انقلاب، مهمترین خصوصیات شعارهای انقلابی چیست؟

✖ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ برای همه چیز می توان طول عمر مفید و تاریخ مصرف فرض کرد، اما شعارهای جهانی این انقلابی دینی از این قاعده مستثنا است؛ آنها هرگز بی مصرف و بی فایده نخواهند شد زیرا فطرت بشر در همه عصرها با آن سرشته است.

بخش ششم: مباحث روانشناختی

این توصیه ها به جویندگان کار کمک می کند تا استعدادهای خود را به بهترین شکل در فرصت های استخدامی نشان داده و شانس موفقیتشان را افزایش دهند.

۱) در مورد تجارب و مهارتهایتان به وضوح و با علاقه صحبت کنید.

در مورد توانمندی های خود شفاف و با اشتیاق صحبت کنید. از زبان حرفه ای استفاده کنید اما نگران نشان دادن شخصیت واقعی خود نباشید. از مکث های طولانی که ممکن است نشانه عدم اطمینان یا بی میلی باشند، پرهیز کنید

۲) قبل مصاحبه اطلاعاتی در مورد شرکت یا کار آینده تان بدست آورید.

پیش از مصاحبه، اطلاعاتی درباره شرکت، زمینه فعالیت، ثبات مالی و فرصت های شغلی موجود در آن جمع آوری کنید.

۳) برای مصاحبه زود حاضر شوید.

برنامه ریزی کنید که ۱۰ تا ۱۵ دقیقه قبل از زمان تعیین شده به محل مصاحبه برسید تا استرس ناشی از تأخیر نداشته باشید.

انتظارات مصاحبه کننده از کارجو

مصاحبه کننده به منظور شناخت بهتر از توانایی ها و عملکرد فرد، سؤالاتی مطرح می کند. یکی از اولین سؤالات، درباره ی سوابق شغلی و نحوه ی اجرای وظایف در شرکت های قبلی است.

شغل جدیدتان را چگونه ارزیابی می کنید؟

آیا شغلی را که انتخاب کرده اید مطابق با معیارها و مهارتهای شما است؟ آیا واقعا به ادامه همکاری با شرکت علاقمند هستید و یا به دلیل اجبار و نیاز مالی آن را انتخاب کرده ید؟ آینده شغلی خود را چگونه ارزیابی میکنید

روحیه انتقادپذیری و رقابت خود را در چه سطحی میبینید؟

انتقادپذیری یکی از ویژگی هایی است که در بسیاری از کارمندان و حتی مدیران کمتر دیده می شود. برای تطابق با استانداردهای هر شرکت، لازم است فرد مطابق با الگوهای رفتاری و کاری سازمان عمل کند.

وظایف و انتظارات جدید

به طور معمول، انتظارات کارفرمای جدید بر اساس سوابق و مهارت های قبلی شما تعیین می شود. در برخی موارد، ممکن است سطح مسئولیت ها افزایش یابد و وظایف جدیدی به شما واگذار شود.

مهم ترین چالش ها و مشکلاتی که با آن مواجه شدید چه مسائلی بودند و برای مقابله با آنها چه راهکارهای اندیشیدید؟

هدف از این سؤال، ارزیابی سطح توانایی ها و مهارت های شما در حل مشکلات است.

دلایل تغییر شغل خود را توضیح دهید.

در ابتدای همکاری، طرفین موظف به رعایت اصول و تعهدات مشخصی هستند. اما گاهی شرایطی پیش می آید که فرد تصمیم به تغییر شغل می گیرد.

از مدیر و سرپرست خود چه انتظاری دارید؟

یکی از روش های ارزیابی شخصیت و طرز تفکر کارجو، سؤالاتی است که به شناخت انتظارات او از مدیران و محیط کاری می پردازد. مصاحبه کننده با این سؤال، سعی در درک انتظارات، نگرش کارجو نسبت به همکاری تیمی، و میزان انعطاف پذیری او دارد.

روز مصاحبه

مصاحبه شغلی یکی از مراحل مهم در استخدام افراد در سازمان ها، شرکت ها و ارگان های دولتی و غیردولتی است.

۱- از خودتان برایمان بگویید.

این سوال معمولاً اولین سوالی است که مصاحبه کننده از شما می پرسد. پاسخ شما باید شامل مشخصات شخصی، تحصیلات، سابقه کاری، تخصص، چگونگی عملکرد، افتخارات و دیگر اطلاعات مهم باشد. این توضیحات باید به صورت مختصر و مفید (حداکثر ۲ دقیقه) ارائه شوند. مهم است که از حاشیه روی و ورود به مسائل شخصی خودداری کنید. همچنین، مسائل شخصی نباید با محیط شغلی شما مرتبط باشد. به یاد داشته باشید که این سوال به عنوان مقدمه و برای گرم کردن فضا پرسیده می شود.

۲- از ما چه میدانید و چرا ما را برگزیدید.

در این سوال، لازم است که شما اطلاعاتی راجع به سازمان یا شرکت کسب کرده باشید. بهتر است مزایای این شغل، چشم انداز آینده شغلی، اهداف کاری و حتی مشکلات احتمالی شرکت را بیان کنید.

۳- شما چه کاری از دستتان برمی آید که فکر میکنید بهتر از دیگرانید و یا چرا فکر میکنید برای این کار مناسب هستید؟

در پاسخ به این سوال، به مهارت ها و توانایی هایی اشاره کنید که در زمینه شغلی مورد نظر کاربرد دارند. به عنوان مثال، اگر شغل صنعتی است، به مهارت های فنی خود اشاره کنید و اگر شغل نرم افزاری است، مهارت های مرتبط با مطالعه و تحلیل را مطرح کنید.

۴- اگر شغلی بهتر از این شغل به شما پیشنهاد شود چه میکنید؟

در پاسخ به این سوال، نشان دهید که شما به این شغل علاقه مند هستید و آن را بهترین گزینه برای پیشرفت شغلی خود می دانید. با این حال، اگر در آینده مشکلی برای شما پیش آید، ناچار به تغییر شغل خواهید بود.

۵- چه چیز باعث میشود فعالیتتان بیشتر شود؟

در پاسخ به این سوال، از مطرح کردن مسائل مالی پرهیز کنید. بهتر است عوامل انگیزشی مثل محیط کار، همکاری با همکاران، شرایط روحی و جسمی را بیان کنید.

بخش هفتم: قرآن کریم

اطلاعات قرآنی

در این بخش، نکات طلایی مرتبط با اطلاعات قرآنی به شرح زیر ارائه شده است:

- قرآن کریم شامل ۱۱۴ سوره است.
- طولانی ترین آیه قرآن، آیه ۲۸۲ سوره بقره است.
- شب قدر، بهترین شب است که در قرآن به آن اشاره شده است.
- پنج سوره قرآن با کلمه "قل" شروع می شوند: کافرون، اخلاص، فلق، ناس، جن.
- آیه الکرسی در سوره بقره آمده است.
- لقب "ذبیح الله" به حضرت اسماعیل (ع) اختصاص دارد.
- سوره همنام جنگ خندق، سوره احزاب است.
- دو سوره قرآنی که از نام های قرآن می باشد، سوره نور و فرقان است.
- سوره های مسبحات سوره های اسراء، حدید، حشر، صف، جمعه و تغابن هستند.
- سوره های حامدات سوره های حمد، انعام، کهف، سبا و فاطر هستند.
- سوره کوثر به حضرت فاطمه (س) منسوب است.
- سوره فجر به امام حسین (ع) منسوب است.
- در سوره اسراء (آیه ۳) از حضرت نوح به عنوان عبد شکور یاد شده است.
- نام های معروف سوره حمد عبارتند از: ام الكتاب، فاتحه الكتاب، السبع المثانی
- تعداد سوره های مکی قرآن ۸۶ و سوره های مدنی ۲۸ سوره می باشد.
- هدهد نام پرنده نامه رسان در قرآن آمده است.
- آیه ۲۰۷ سوره بقره به لیلۃ المبیّت اشاره دارد.

روخوانی و روان خوانی قرآن کریم

در جلسات حضوری مصاحبه آزمون های دولتی، ممکن است از شما خواسته شود تا تعدادی آیه از قرآن کریم را تلاوت کنید. هدف این است که ارزیابی کنند آیا شما با قرآن مانوس هستید یا خیر؟ آیا قرآن را مطالعه کرده اید یا نه؟ اولاً باید با وضو وارد اتاق مصاحبه شوید ثانیاً هنگام برداشتن قرآن کریم آن را ببوسید و سپس به صورت رندوم صفحه ای را باز کنید به مصاحبه گر اعلام کنید که سوره مبارکه می باشد.

حروف الفبا و حروف مقطعه

الفبای زبان عربی خیلی ساده و آسان و از نظر شکل مثل الفبای زبان فارسی می باشد؛ البته به استثنای چهار حرف (پ، چ، ژ، گ) که مخصوص زبان فارسی است و در عربی وجود ندارد و حرف کاف بزرگ (ک) که در عربی به این شکل (ك) نوشته می شود.

قرآن دارای ۱۱۴ سوره است که ۲۹ سوره آن با کلمه هایی آغاز می شود که برخلاف شکل ظاهری آنها می بایست قطعه قطعه و جدا جدا و هر حرفی با اسم خودش خوانده شود و به همین دلیل، به آنها حروف مقطعه میگویند، مانند (الم) که خوانده می شود (الف، لام، میم).

صداهای کوتاه (فتحه، کسره، ضمه)

صداهای یا حرکات کوتاه صداهایی هستند که هرگاه با حرفی بیایند آن حرف با کششی به اندازه یک ضرب در حد زدن یک ضربه روی میز خوانده میشود.

الف) صدای کوتاه فتحه: یکی از صداهایی که با آن آشنا هستیم صدای فتحه (َ) می باشد مانند آسب، سَبَد، بَرَادِر.

ب) صدای کوتاه کسره: صدای دیگری که با آن آشنا هستیم صدای کسره (ِ) می باشد، مانند اِمروز، کِتَاب، نَادِر.

پ) صدای کوتاه ضمه: صدای دیگری که با آن مانوس هستیم صدای ضمه (ُ) می باشد. مانند اُمید، خُدا، دُرُست.

صداهای کشیده

هرگاه بعد از صدای کوتاه فتحه، کسره و ضمه حروفی همچون آنها قرار گیرد، آن حروف سبب کشیده شدن صدای حرکت بعد از خود به اندازه دو ضرب (در حد زدن دو ضربه روی میز) می شوند که به شرح هر کدام می پردازیم:

الف) صدای کشیده فتحه: اگر بعد از حرف مفتوح، الف قرار گیرد، این الف سبب کشیده شدن صدای فتحه شده و مانند "آ"ی فارسی در واژه "بابا" تلفظ میشود. به این الف "الف مدّی" نیز میگویند. مثال: صِرَاطٌ - أَمَامٌ - فَقَالَ - عَذَابٌ

ب) صدای کشیده کسره: هرگاه بعد از حرف مکسور (کسره دار) حرف یاء قرار گیرد (ی) این یاء باعث کشیده شدن صدای کسره میگردد (مانند صدای "ای" در لفظ فارسی) از این رو به آن «یاء مدّی» می گویند، مثال: فَطَرَنِي - فِيهَا - عَزِيزٌ

پ) صدای کشیده ضمه: هرگاه بعد از حرف ضمه دار (مضموم) حرف واو قرار گیرد (و) آن حرف با صدای ضمه کشیده (مانند و" فارسی) تلفظ میشود. به این و او که سبب کشیده شدن صدای ضمه گردیده، "واو مدّی" می گویند.

مدّ، سکون، تشدید

در قرآن کریم کلمه هایی را میبینیم که بر روی برخی از حروف آنها علامتهایی چون: َ، ِ، ُ قرار داده اند. با این علامتها و کاربرد آن در خواندن قرآن آشنا میشویم.

سکون (ْ)

برخی کلمه ها در زبان عربی دارای حروفی هستند که آن حرف ها هیچ یک از صداها یا حرکت هایی را که تاکنون خواندیم را ندارند، مانند حرف نون در کلمه «مِنْ» حرفی را که هیچ حرکتی نداشته باشد، ساکن می نامند.

حروف ناخوانا

در رسم الخط فارسی در بعضی کلمه ها به حرف «واو» بر می خوریم که نوشته شده ولی خوانده نمی شود، مانند خواندن، خواستن، خواهر، خواهش.

در قرآن کریم نیز چهار حرف «و - ا - ل - ی» در بعضی از کلمات نوشته شده، ولی خوانده نمی شوند.
حروف ناخوانا» به دو دسته تقسیم میشوند:

دسته اول حروفی که همیشه ناخوانا هستند. دسته دوم حروفی که بعضی وقتها ناخوانا میباشند.

حروف همیشه ناخوانا

الف) پایه و کرسی همزه: هرگاه سه حرف «ا - و - ی» و ی پایه و کرسی برای همزه باشند، خوانده نمی شوند.

ب) پایه و کرسی الف مدی (و - ی): واو و یاء در بعضی از کلمات باید به صورت الف خوانده می شوند. مثال:
"مُوسَى" خوانده میشود "مُوسَا"

پ) الف زینت یا "الف جمع (وا)": در فعلهایی که حرف آخر آنها واو جمع است - چنانچه بعد از واو جمع ضمیری نیاید - الف آورده میشود. این الف ناخواناست و به الف «زینت» مهبشور است. مثل: قَالُوا

ت) واو مدی در شش کلمه (و): در رسم الخط قرآن، شش کلمه با واو مدی یا صدای کشیده (او) نوشته شده که واو مدی آنها خوانده نمیشود بلکه با صدای کوتاه (ا) خوانده می شود.

حروف بعضی وقت ها ناخوانا

الف) همزه وصل در وسط کلام (أ): برای سهولت و امکان پذیر شدن تلفظ کلماتی که ابتدای آنها ساکن است از الف متحرکی به نام «همزه وصل» کمک می گیرند که اگر در ابتدای کلام واقع شود خوانده میشود و چون در وسط دو کلمه بیاید، خوانده نمی شود، مثال: یا قَوْمِ ادْخُلُوا

نحوه خواندن همزه وصل در ابتدای کلمه ها:

همزه وصل در آغاز فعل، اسم و حرف می آید.

در «حروف»، همزه «ال تعریف»، همزه وصل بوده و همیشه «مفتوح» است، مثال:

الْكِتَابُ ← الْكِتَاب

در افعال، باتوجه به دومین حرف بعد از همزه، اگر «مفتوح یا مکسور» بود با «کسره» و اگر مضموم باشد با «ضمه» خوانده میشود، مثال:

أَفْتَحْ ← إِفْتَحْ

ب) حروف مدی نزد همزه وصل (ا - ی - و - آ): هرگاه حروف مدی به همزه وصل برسند، میان حروف مدی (که همیشه ساکن میباشند) و حروف بعد از همزه وصل (که همیشه ساکن یا مشدّد است) التقای ساکنین پیش می آید. برای رفع التقای ساکنین، حروف مدی خوانده نمی شوند، مثال:

وَإِذَا الْجِبَالُ ← وَادَّجِبَالُ

پ) لام (ال) تعریف نزد برخی حروف: «ال» تعریف شامل دو حرف «الف و لام» می باشد. الف همزه وصل است (که در ابتدای کلام خوانده میشود و در وسط جمله خوانده نمیشود)؛

قاعده اشباع هاء ضمیر

«اشباع» در اصطلاح قرائت به معنای "پر کردن و سیر کردن حرکت است به شکلی که از فتحه، الف مدی، از کسره، یاء مدی و از ضمه، واو مدی تولید میشود". «هاء ضمیر» عبارت است از «ه - ه» که در آخر کلمه می آید و معنی «او - آن» میدهد مثال: لَهُ (برای او)، فِيهِ (در آن).

موارد اشباع نشدن هاء ضمیر

هاء ضمیر در سه مورد ذیل اشباع نمی شود:

۱. قبل از هاء ضمیر، حرفی با علامت سکون باشد، مثال: إِلَيْهِ - يَزِدُّهُ - ذَرَاعِيهِ - لَدُنْهُ

۲. اگر بعد از هاء ضمیر، حرفی با علامت سکون یا تشدید باشد، مثال: لَهُ الْحَمْدُ - نَصْرَهُ اللَّهُ

وقف

هر انسانی در هنگام صحبت کردن و یا خواندن عباراتی ناچار است برای نفس تازه کردن کلام خود را قطع و پس از تازه کردن نفس به صحبت یا خواندن خود ادامه دهد.

انواع وقف (نحوه وقف کردن بر آخر کلمه ها)

الف) وقف بدون تغییر

ب) وقف ابدال

پ) وقف اسکان

◀ سوالات خودآزمایی

۱- اولین آیه یا سوره نازل شده بر پیامبر(ص) چه بود؟

☑ پاسخ سایت ایران عرضه ➔ برای این مورد ۳ دیدگاه وجود دارد:

دیدگاه اول: اولین آیات نازل شده، پنج آیه اول سوره علق بوده است، که مقارن بعثت پیامبر نازل شده است.

دیدگاه دوم: اولین سوره نازل شده، سوره مدثر است. این دیدگاه به روایتی از جابر بن عبدالله انصاری استناد می‌کند که در آن، جابر از پیامبر (ص) نقل می‌کند که پس از نزول ندایی و مشاهده جبرئیل، آیه "یا ایها المدثر قم فانذر" نازل شده است. دیدگاه سوم: استنباط از حدیثی است که سوره مدثر در ابتدای وحی بر پیامبر (ص) نازل شده است. به فترت وحی (قطع شدن وحی برای مدتی) و آغاز دوباره آن هم اشاره دارد.

۲- تعریف وجوه و نظائر در قرآن چیست؟

✖ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ یکی از مسائل قرآنی، مسئله وجوه و نظائر است که راه احتمال را در فهم معانی قرآن باز نموده و گاهی موجب اشتباه برخی و گاه موجب دست آویزی برای فتنه جویان شده است. فهم معانی قرآن نیاز به ورزیدگی و اندیشه عمیق دارد تا امکان سد احتمالات میسر رود، لذا شناخت وجوه و احتمالات و نیز اشتباه و نظائر یک ضرورت تفسیری به شمار می‌رود.

۳- اهمیت بحث از نسخ قرآن چیست؟

✖ پاسخ سایت ایران عرضه ➡ اهمیت بحث نسخ زمانی روشن می‌شود که بدانیم این موضوع در کنار آیات محکمه (آیاتی که معنای واضح و روشنی دارند) وجود دارد. در این صورت، برای یک محقق قرآنی ضروری است که آیات ناسخه (آیاتی که حکم آیات قبلی را تغییر می‌دهند) را بشناسد و آنها را از آیات محکمه جدا سازد. یک فقیه نیز باید در صدد استنباط احکام فقهی از قرآن با احتیاط عمل کند و با درک آیات ناسخ و منسوخ، به دنبال دریافت معارف قرآنی باشد. آیات محکمه در مقام فتوا و آیات منسوخه در مقام قضاوت دارای اهمیت هستند.

بخش هشتم: سوالات برگرفته از تجربیات داوطلبان در مصاحبه

۱- استیضاح یعنی چه؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ استیضاح یک واژه برگرفته از واژگان عربی است که از نظر واژه به معنای درخواست توضیح است اما در اصطلاح سیاسی به معنای پرسش رسمی نمایندگان مجلس از رئیس جمهور، هیأت وزیران یا یک وزیر است که پس از ارائه توضیحات آنها باید برای ادامه کارشان از مجلس مجدداً رای اعتماد بگیرد. البته طرح استیضاح به خودی خود به مفهوم عزل مقام مورد استیضاح نمیباشد بلکه اولین گام در این مسیر تلقی میشود و چنانچه در رای گیری پس از توضیحات وی، به او رای عدم اعتماد داده شود آن مقام برکنار میشود.

۲- نماز جمعه چگونه خوانده می شود؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ نماز جمعه دو رکعت است و دارای دو قنوت مستحب می باشد: یکی در رکعت اول، قبل از رکوع، و دیگری در رکعت دوم، پس از رکوع. خواندن دو خطبه توسط امام جمعه پیش از نماز واجب است. ترتیب اعمال نماز جمعه به شرح زیر است: تکبیر الاحرام، حمد و سوره ای بدون سجده واجب، قنوت، رکوع، دو سجده، حمد و سوره توحید، رکوع، قنوت، دو سجده، تشهد و سلام.

۳- چرا شیعه معتقد به وجود امام زمان (ع) است؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ گذشته از احادیث متعددی که در این زمینه وجود دارد، مانند حدیث کساء و روایات نقل شده از امام صادق (ع) - از جمله سخن ایشان که فرمودند: اگر زمین بدون امام باشد، فرو می ریزد - می توان از دیدگاه عقلی نیز این مسئله را بررسی کرد. اگر هدف نهایی آفرینش هستی، تربیت انسان در مسیر کمال باشد و تمام جهان برای تحقق چنین انسانی خلق شده باشد، نتیجه منطقی آن است که پس از پیامبر اکرم (ص)، باید فردی وجود داشته باشد که بقای عالم وابسته به او باشد. پس از رحلت پیامبر (ص)، یازده امام معصوم این مسیر را ادامه دادند، اما از آنجا که همگی به دست دشمنان به شهادت رسیدند، آخرین حجت الهی، امام زمان (عج)، از نظرها غایب شد. زیرا وجود امام، لازمه استمرار عالم هستی است و زمین هرگز از حجت خدا خالی نمی ماند.

۴- یکی از سخنان رهبری را بیان کنید.

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ به دلخواه از سخنان رهبری یکی را مطرح کنید. پیشنهاد میشود از جدیدترین سخنان ایشان استفاده کنید.

۵- ۱۱ سپتامبر چه اتفاقی افتاد؟

❑ پاسخ سایت ایران عرضه ➤ حملات ۱۱ سپتامبر سلسله ای از حملات تروریستی انتحاری در ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ توسط گروه تروریستی القاعده در خاک ایالت متحده آمریکا بود. هدف حمله برج های سازمان تجارت جهانی، پنتاگون